U IME ALLAHA MILOSRDNOG MILOSTIVOG

KNJIGA POZIVA (na molitvu izgovaranjem naročitih rečenica)

GLAVA

počinjanja (početka) poziva, i Njegova govora - moćan je i veličajan je (On, Allah) - : "I kada se dozivate k molitvi, uzimaju je (na) ismijavanje i igranje. To je zbog (toga što) su oni narod (ljudi koji) neće razumjeti (tj. ne razumiju)." I (GLAVA) Njegova govora: "..... kada se dozivalo (tj. kada se doziva) za molitvu od petka....".

PRIČAO NAM JE 'Imran, sin Mejsereta, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis, rekao je: pričao nam je Halid od Ebu Kilabeta, od Enesa, rekao je:

"Spomenuli su (neki da kao znak pozivanja na molitvu uzmu) vatru i (tj. ili) zvono, pa su (na to drugi) spomenuli Židove i kršćane (da oni tako pozivaju na molitvu), pa je dobio zapovjed Bilal (tj. zapovjedilo se Bilalu) da spari poziv (za molitvu, tj. da parnim brojem - po dva puta najjačim svojim glasom izgovori određene rečenice u znak poziva na molitvu), a da raspari (poziv za) podizanje (na noge u ime stupanja u molitvu - ikamet, tj. da neparnim brojem - po jedanput izgovori određene rečenice u znak poziva da se podigne, ustane u cilju stupanja u molitvu, u cilju uspostavljanja molitve)."

(EZAN je poziv da se dođe u džamiju - bogomolju, ili na neko mjesto gdje će da se obavi zajednički molitva. IKAMET je poziv okupljenima da se podignu, ustanu, stupe na molitvu. U daljem tekstu ezan će se prevoditi sa "poziv", a ikamet sa "poziv za podizanje".)

PRIČAO NAM JE Mahmud, sin Gajlana, rekao je: pričao nam je Abdurezak, rekao je: izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio me Nafi' da Ibnu Umer govoraše:

"Bili su muslimani, kada su došli (u) Medinu, (običaja da) se skupljaju (tj. skupljaše se, sabiraše se oni) pa određivaše vrijeme molitvi. Nije (bilo određeno da) se doziva za nju, pa su govorili (jednoga) dana o tome (u vezi toga). Pa je rekao neki (od) njih: "Uzmite zvono kao zvono (slično zvonu) kršćana." A rekao je neki (od) njih: "Nego (tj. nemojte zvono nego) trubu (boriju, rog) kao rog (slično rogu) Židova." Pa je rekao Umer: "A zar nećete poslati (jednoga) čovjeka (da) doziva (da pozove) sa molitvom (da se ljudi pozabave; ili: da doziva, da pozove k molitvi ljude)?!" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "O Bilale, ustani pa dozivaj sa molitvom (da se zabave, da je obave; ili: pa dozivaj k molitvi, ezani)!"

GLAVA:

Poziv je po dvaput (da se izgovore određene rečenice).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Simakja, sina Atijeta, od Ejuba, od Ebu Kilabeta, od Enesa, rekao je:

"Dobio je zapovijed Bilal (Zapovjedilo se Bilalu) da spari poziv (da uči paran broj puta određene rečenice, po dvaput u pozivu na molitvu), a - da raspari poziv za podizanje na molitvu (tj. da izgovori određene rečenice neparan broj puta, po jedanput) osim (rečenice kojom se spominje) podizanje (tj. osim rečenice "Kad kametissalatu - Već ustaje molitva, Već nastaje molitva, Već se klanja molitva", ova rečenica se izgovara parnim brojem puta - po dva puta)."

(Riječ "ikametun" u ovome hadisu u prvom slučaju znači cijeli poziv da se podigne, stupi u molitvu, a u drugom slučaju znači u tome pozivu samo rečenicu "Kad kametissalatu - Već se klanja, nastaje molitva".)

PRIČAO NAM JE Muhamed, rekao je: izvijestio nas je Abdul-Vehab, rekao je: izvijestio nas je Halid Haza' od Ebu Kilabeta, od Enesa, sina Malikja, rekao je:

"Pošto su se umnožili ljudi (tj. muslimani), rekao je, spomenuli su da obznanjuju (obavješćuju) vrijeme molitve s (nekom) stvari (što bi) je prepoznavali (znali). Pa su spomenuli da zapale (upale, zažežu) vatru, ili da udaraju zvono, pa je dobio zapovjed Bilal da spari poziv (na molitvu, ezan), a da raspari poziv za podizanje na molitvu (ikamet)."

GLAVA:

Poziv za podizanje na molitvu (ikamet) je (takav da se određene rečenice izgovaraju) jedanput osim njegova govora (tj. osim izgovaranja onoga ko vrši poziv rečenice) "Kad kametissalatu - Već se klanja molitva".

(Hanefijska pravna škola ne postupa po ovom i ovakvim hadisima.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Halid od Ebu Kilabeta, od Enesa, rekao je:

"Dobio je zapovjed Bilal da spari poziv (na molitvu, ezan), a da raspari poziv na podizanje (ikamet) na molitvu." Rekao je Ismail: pa sam spomenuo Ejubu (ovo), pa je rekao: osim (rečenice u kojoj se spominje) podizanje (tj. osim "Kad kametissalatu", koje se, dakle, po svima po dvaput izgovara).

GLAVA

vrijednosti pozivanja (na molitvu, tj. vrijednosti izgovaranja poziva na molitvu - vrijednost učenja ezana).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Ebu Zinada, od 'Aredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada se doziva za molitvu (tj. na molitvu, kada se uči ezan), pobjegne (okrene leđa u bijegu) satana (đavo, šejtan), i on ima prdež (bučno puštanje vjetra iz crijeva) da ne čuje pozivanje, poziv (na molitvu). Pa kada se izvrši dozivanje, okrene se (dođe, tj. kada se završi ezan, satana dođe čovjeku natrag). Te kada se upozorilo za molitvu (ili: Te kada se vratilo pozivanje za molitvu, tj. kada se počeo izgovarati ikamet - poziv za stupanje u molitvu, ponovo), pobjegne (satana). Te kada se izvršilo, završilo upozorenje (ili: ponovno pozivanje, a to znači: kad se završi ikamet), dođe (satana) da se umetne (pojavi, ispriječi) između čovjeka i njegove duše (i njegova duha, i njegove misli o Allahu dž.š. kod molitve), govori (satana čovjeku koji klanja): "Sjeti se (nečega) kao to, sjeti se (nečega) kao to (tj. toga i toga)!" (navodeći ga) za (onim) što (ga) se ne sjećaše (izvan molitve tako) da je stalno čovjek (takav da) ne zna koliko je klanjao."

GLAVA

podizanja glasa (u vezi) sa dozivanjem (na molitvu).

A rekao je Umer, sin Abdul-Aziza: "Pozovi (ezani) pozivom dobrostivim (obzirnim, tj. bez popjevki i zanosa, zanošenja), a ako ne, pa povuci se (od) nas (napusti nas)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Abdurahmana, sina Abdullaha sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, Ensarije, zatim Mazinije, od njegovoga oca da je on izvijestio njega da je Ebu Se'id Hudrija rekao njemu:

"Zaista ja vidim tebe (da) voliš brave (ovce) i pustinju, pa kada budeš u (tj. među) svojim ovcama ili svojoj pustinji, pa pozivaš (u vezi) sa molitvom (u vezi molitve), pa podigni svoj glas (u vezi) sa dozivanjem (na molitvu), pa zaista ono (stvar je takva da) neće čuti (na) rastojanju (dosegnuću) glasa pozivača (na molitvu nijedan) duh, a ni čovjek, a ni (neka) stvar (a da će se prema mujezinu odnositi drukčije) osim (tako da) će svjedočiti (svi) njemu (na) sudnjem danu." Rekao je Ebu Se'id: "Čuo sam ga (tj. ovo što sam ti rekao, čuo sam) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio."

GLAVA

(onoga) što se ometa (sprečava) sa pozivom (na molitvu) od (prolijevanja) krvi (tj. GLAVA u kojoj se objašnjava da ezan može omesti krvoproliće).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, rekao je: pričao nam je Ismail, sin Dža'fera, od Humejda, od Enesa, sina Malikja, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja da), kada se borio s nama (protiv nekog) naroda, (da) se ne boraše, boriše s nama (protiv neprijatelja) dok

(ne) osvane i vidi (ko je taj narod što se predpostavlja da bi mogao biti neprijatelj?). Pa ako je čuo poziv (ezan) za molitvu, ustegnuo se od njih (poštedio ih je, pustio ih je na miru), a ako nije čuo, poziva, ezana, navalio je na njih. Rekao je: Pa smo izašli k Hajberu, pa smo stigli (doprijeli) k njima noću. Pa pošto je svanulo, a nije čuo poziva (ezana) za molitvu, pojašio je, i pojašio sam iza Ebu Talhata, a zaista moja noga zaista dotiče nogu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je: Pa su izašli k nama (stanovnici Hajbera) sa svojim cekerima (zembiljima) i svojim lopatama (jer su pošli da rade na njivama ne znajući za nas). Pa pošto su vidjeli Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekli su:

"Muhamed! Tako nam Allaha Muhamed i petodjel (vojska)!" Rekao je: Pa pošto je vidio njih poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: "Allah je veći (od svega), Allah je veći (od svega)! Poruši se (ili: Porušio se, Porušen bio) Hajber! Zaista kada smo mi odsjeli (kada odsjednemo) u kraj (u prostor nekog) naroda, pa zlo (ružno) je jutro opomenutih."

GLAVA

(onoga) što govori (uči musliman) kada je čuo dozivača (na molitvu, za molitvu).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od 'Ata-a, sina Jezida, Lejsije, od Ebu Se'ida Hudrije da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada ste čuli (tj. Kada čujete) zov (na molitvu), pa govorite (izgovarajte isto ono, onako) kao što govori pozivač (na molitvu)."

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Fedaleta, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a, od Muhameda, sina Ibrahima sina Harisa, rekao je: pričao mi je 'Isa, sin Talhata, da je on čuo Mu'avijeta (jednoga) dana (kada je pozivač pozivao na molitvu) pa je govorio (izgovarao i Muavija) kao on (pozivač) do njegovog (mujezinovog) govora (ili: sa njegovim govorom) "I svjedočim da je Muhamed poslanik Allaha".

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Rahuujete, rekao je: pričao nam je Vehb, sin Džerira, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a slično njemu (tj. slično predhodnom hadisu). Rekao je Jahja: a pričao mi je neki (od) naših prijatelja da je on (Mu'avija) rekao pošto je rekao (muezin, mujezin - pozivač na molitvu rečenicu:) "Dođi (Hajde) na molitvu", rekao je (Muavija mjesto te rečenice ovu rečenicu:) "Nema moći, a ni snage (drukčije) osim sa (darom) Allaha". I rekao je (Muavija, sin Ebu Sufjana):

"Ovako smo čuli vašega Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori (da izgovara kad čuje pozivanje na molitvu - ezan)."

GLAVA

molbe (koja se upućuje Uzvišenom Bogu) kod (svršetka, kod završetka) dozivanja (na molitvu) - kod završetka ezana.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Ajaša, rekao je: pričao nam je Šuajb, sin Ebu Hamzeta, od Muhameda, sina Munkjedira, od Džabira, sina Abdullaha da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko je rekao (tj. Ko rekne) kada čuje dozivanje (na molitvu): Bože, gospodaru ovoga potpunoga (tj. završenoga) poziva (ili: pozivanja, ezana) i stojeće (tj. uspostavljajuće, ili: postojane) molitve, daj (podaj, dodijeli) Muhamedu sredstvo (ili: visok stepen u raju) i vrlinu, i pošalji (ili: i proživi) ga (na) pohvaljenom mjestu koje (je to što) si (mu) ga obećao, - (ko rekne to poslije ezana) dozvoljeno je (tj. biće dozvoljeno) njemu moje zauzimanje (zagovaranje kod Uzvišenoga Boga na) sudnjem danu."

GLAVA

bacanja strijele (tj. kocke, a to znači: odlučivanja ždrijebom) u pozivu (tj. u vezi određivanja lica koje će proučiti ezan - izvršiti pozivanje na molitvu u slučaju spora između više lica).

A spominje se da je (jedan) narod (tj. da su neki ljudi) sporio se (nisu se slagali) u pozivu (tj. u vezi određivanja pozivača - muezina, mujezina), pa je bacio kocku (odlučio je ždrijebom) između njih Sa'd (sin Ebu Vekasa na Kadisiji, odnosno poslije borbe na Kadisiji u kojoj je poginuo muezin, mujezin).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Sumeja, slobodnjak Ebu Bekjra, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Da znaju ljudi šta (tj. koliko dobra i blagoslova) je u dozivanju i prvome redu (pri zajedničkoj molitvi svi bi nastojali da uče ezan i da stanu u prvi red), zatim (kad) nisu našli (drukčiji izlaz i način za nagodbu) osim (takav) da se odrede strijelama (kockom, ždrijebom) na njega (tj. na to ko će učiti ezan i stati u prvi red), zaista bi se određivali strijelama (kockom, ždrijebom). A da znaju šta je (dobra i blagoslova) u ranenju (žurenju na molitve), zaista bi se natjecali k njemu (tj. u ranenju, u žurenju na molitve). A da znaju šta je u tmini i jutru (tj. u molitvi tmine i jutra - u jaciji i sabahu), zaista bi došli njima dvjema (molitvama) i (onda) da puzanjem (moraju doći, tj. došli bi pa makar puzući ako ne mogu ići i hodati normalno, obično)."

GLAVA

govora u (vrijeme izvršavanja) poziva (tj. za vrijeme učenja ezana).

A govorio je Sulejman, sin Sureda u svome pozivu (u svome ezanu). A rekao je Hasen: "Nema štete (grijeha) da se smije (čovjek), a on poziva ili podiže (na molitvu, tj. ne smeta da se smije kad uči ezan ili ikamet)."

(Hanefijski pravnici su stanovišta da muezin za vrijeme učenja ezana ne smije, odnosno ne treba da govori druge riječi ili da se smije.)

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Hamad od Ejuba i Abdul-Hamida, druga Zijadije, i (od) Asima Ahvela (ova sve tri: Ejub, Abdul-Hamid i Asim su pričali) od Abdullaha, sina Harisa, rekao je: govorio je (u lice) nama Ibnu Abas u (jednom) danu kaljavosti (u blatnjavu danu), pa pošto je dospio (došao) pozivač (na molitvu do rečenice) "Hajde (Dođi) na molitvu!", pa zapovjedio (tj. rekao) mu je (Ibnu Abas) da doziva (ovako): "Molitva u stanovima (u prebivalištima, tj. neka se obavi; ili: Molitvu u stanovima, tj. obavite, klanjajte)!" Pa je pogledao narod (ljudi), neki (od) njih k nekima, pa je rekao:

"Činio je ovo (onaj) ko je bolji od njega (od ovoga muezina što sada uči ezan, ili: od njega, tj. od mene, misleći na sebe Ibnu Abas, a pod onim "boljim" podrazumjevao je Muhameda a.s.). I ona je zaista odlučna (dužna, obavezna molitva, a pod "ona" misli se na "džum'u" - molitvu u petak, jer se prije te molitve uči hutba-tj. drži se govor u lice prisutnima)."

GLAVA

poziva slijepoga kada bude (imao) on (nekoga) ko će izvijestiti njega (slijepca da je nastupilo vrijeme molitve, tj. vrijedi da slijep uči ezan pod rečenim uslovom).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Ibnu Šihaba, od Salima, sina Abdullaha, od njegova oca (Abdullaha, sina Umerova) da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista Bilal poziva u noći (radi se o ezanu za buđenje na jelo pred zoru uz mjesec posta - ramadan, dakle za vrijeme ramazana), pa jedite i pijte (sve) dok (nastupi čas da) doziva Ibnu Umi Mekjtum (tj. jedite i pijte dok ne zauči ezan Ibnu Umi Mekjtum)." Rekao je (Ibnu Umer, ili Ibnu Šihab): "A bio je (Ibnu Umi Mekjtum) čovjek slijep, neće dozivati dok se (ne) rekne njemu: "Osvanuo si, osvanuo si (tj. Unišao si u jutro, unišao si u jutro)!"

GLAVA

poziva (ezana) poslije zore.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, rekao je: izvijestila me Hafsa da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja da) kada se zadržao pozivač (muezin) radi (iščekivanja) jutra (ili: kada se uspravio, ustao pozivač na noge zbog jutra da poziva na molitvu), i (kada) se

pokazalo jutro, (imao je običaj, bio je običaja da) klanja (klanjao je) dva lagana naklona (rekjata) prije (nego) da se uspostavi (obavezna) molitva.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Ebu Selemeta, od Aiše:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) klanja dva lagana naklona (rekjata) između dozivanja (ezana) i podizanja (ikameta, na obaveznu molitvu - fard) od molitve jutra (sabaha)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa rekao je: izvijestio nas je Malikj od Abdullaha, sina Dinara, od Abdullaha, sina Umera, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista Bilal doziva u noći, pa jedite i pijte dok (počne da) doziva Ibnu Umi Mekjtum."

GLAVA

poziva (ezana) prije zore.

PRIČAO NAM JE Ahmet, sin Junusa, rekao je: pričao nam je Zuhejr, rekao je: pričao nam je Sulejman Tejmija od Ebu Usmana Nehdije, od Abdullaha, sina Mes'uda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao (je):

"Neka ne spriječi jednoga vas - ili jednoga od vas - (sumnja od nekoga pripovjedača, veli se Zuhejra?) - poziv Bilala (neka ga ne spriječi) od njegova jela pred zoru (sehura), pa zaista (ili: jer zaista) on poziva, ili doziva u noći da vrati vašega stajača (u neobaveznoj molitvi da se odmori) i zbog (toga da) probudi vašega spavača, a nije da govori zora, ili jutro (tj. a nije zora, ili jutro da se pojavljuje, pokazuje osvit, bjelina na ograničenom dijelu neba odozgo dolje)", i rekao je sa svojim prstima (tj. pokazao je svojim prstima) i podigao ih je ka gore i spustio ka niže (dolje, dajući tako znak da nije prava zora - fedžri sadik) "dok (ne) govori ovako (dok se ne pokaže ovako)", i rekao je Zuhejr sa svoja dva kažiprsta (tj. pokazao je sa svoja dva kažiprsta Zuhejr stavivši) jedan (od) njih dva iznad drugoga, zatim je pružio (razvukao) njih dva (na prostor, na širinu) od svoje desne i svoje lijeve (ruke ili strane htijući da objasni da je sličnim svojim pokretima Muhamed a.s. protumačio da je prava zora samo onda kad se svitanje primjećuje širom vidika, obzora).

PRIČAO NAM JE Ishak, rekao je: izvijestio nas je Ebu Usamete, rekao je: Ubejdulah je pričao nama od Kasima, sina Muhameda, od Aiše; a od Nafi'a (tj. od Kasima, od Nafi'a), od Ibnu Umera da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio - H -; rekao je (sastavljač, tj. Buharija): A pričao mi je Jusuf, sin 'Isa-a, Mervezija, rekao je: pričao nam je Fadl, rekao je: pričao nam je Ubejdulah, sin Umera, od Kasima, sina Muhameda, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je zaista on rekao:

"Zaista Bilal poziva (ezani) u noći, pa jedite i pijte dok (ne počne da) poziva (ezani) Ibnu Umi Mekjtum."

GLAVA:

Koliko je (vremenskog razmaka) između poziva (ezana) i podizanja (na molitvu - ikameta), i (GLAVA onoga) ko pogleda (iščekuje poziv za) podizanje (na) molitvu (ili: ko iščekuje uspostavljanje molitve).

PRIČAO NAM JE Ishak Vasitija, rekao je: pričao nam je Halid od Džurejrije, od Ibnu Burejdeta, od Abdullaha, sina Mugafela, Muzenije da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Između svaka dva poziva je molitva (tj. Između ezana i ikameta u svakom vremenu može se obaviti neobavezna molitva - nafila)" - tri puta (je to ponovio, rekao, pa je onda još rekao, dodao:) - "za (onoga to važi) ko je htio (tj. ko hoće da klanja nafile)"."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Gunder, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: čuo sam Amra, sina Amira, Ensariju (priča) od Enesa, sina Malikja, rekao je:

"Bio je (običaj) pozivač (mujezin) kada je pozivao (na ahšam, ezanio za akšam, da) su ustajali ljudi od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (i) žurili su stupovima (u bogomolji da im posluže kao zakloni, pa su klanjavali nafile) dok izađe Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i oni tako klanjaju dva naklona (rekjata) prije (obavezne) sutonske molitve (ahšama). A nije bilo (kaže Enes) između poziva i podizanja (na molitvu nijedna) stvar (tj. ništa)."

(U vezi ova dva rekjata prije ahšamskog farda ima neslaganja i raznih tumačenja. Hanefije ih ne praktikuju.)

Rekao je (Buharija): a rekao je Usman, sin Džebeleta i Ebu Davud od Šu'beta: A nije bilo između njih dva (tj. između ezana i ikameta ahšama) osim malo (vremenskog razmaka).

GLAVA

(onoga) ko je izgledao (iščekivao poziv za) podizanje (na molitvu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Urvete, sin Zubejra, da je Aiša rekla:

"Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je zašutio pozivač (mujezin) sa prvim (pozivom - ezanom) od molitve zore (sabaha, bio je običaja da) ustane (tj. bio bi ustao) pa se bio naklonio (sa) dva lagana naklona (rekjata) prije (obavezne) molitve zore (sabaha) poslije (takvog svanuća) da se jasno pokaže zora, zatim je (zatim bi) legao na svoju desnu polovinu (stranu tijela) dok mu dođe pozivač za podizanje (na molitvu, tj. dok muezin ne zauči ikamet)."

GLAVA:

Između svaka dva poziva (između ezana i ikameta) je molitva za (onoga) ko je htio (ko hoće).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jezida, rekao je: pričao nam je Kjehmes, sin Hasena, od Abdullaha, sina Burejdeta, od Abdullaha, sina Mugafela, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Između svaka dva poziva je molitva (nafila), između svaka dva poziva je molitva." Zatim je rekao u trećem (izgovaranju te rečenice): "za (onoga) ko je htio (tj. ko hoće)."

GLAVA

(onoga) ko je rekao: Neka pozove (na molitvu) u putovanju jedan pozivač.

PRIČAO NAM JE Mu'ala, sin Eseda, rekao je: pričao nam je Vuhejb od Ejuba, od Ebu Kilabeta, od Malikja, sina Huvejrisa:

Došao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u nekolicini od moga naroda, pa smo ostali (boravili) kod njega dvadeset noći (tj. dvadeset dana). A bio je (Muhamed a.s.) milostiv (i) blag, pa pošto je vidio našu želju (da se povratimo) k našim porodicama, rekao je: "Vratite se, pa budite u (tj. među) njima, i poučavajte ih. I klanjajte, pa kada je prispjela molitva (tj. vrijeme molitve), pa neka pozove vas jedan (od) vas, i neka predvodi vas (u zajedničkoj molitvi - neka vam bude imam) najstariji (od) vas."

GLAVA

poziva za putnika (tj. za svaku vrstu putnika, ili: za putnike) kada budu skupno, skupa (zajedno), i poziva za podizanje (na molitvu, tj. i putnici na putovanju treba da uče ezan i ikamet), a također u (tj. na) Arefatu i Džem'u (tj. Muzdelifi, jer se Muzdelifa zove još i Džem'), i (GLAVA) govora pozivača "Molitva je u stanovima" (kada to pozivač, muezin rekne) u noći hladnoj ili kišovitoj.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Muhadžira, sina Ebul-Hasena, od Zejda, sina Vehba, od Ebu Zera, rekao je:

"Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednom) putovanju, pa je htio pozivač (muezin) da poziva (da ezani), pa je rekao (Muhamed a.s.): "Rashladi (tj. Očekaj zahlađenja)!" Zatim je htio da poziva, pa je rekao njemu (pozivaču): "Rashladi!" Zatim je htio da poziva, pa je rekao njemu: "Rashladi!" Dok se izjednačila sjena (sa) brežuljcima (malim uzvišenjima od pijeska, tj. Kada je sjena postala koliko su visoki pješčani brežuljci, pješčana uzvišenja), pa je rekao Vjerovijesnik,

pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista žestina (jakost) vrućine je od rasprostiranja (od širenja, tj. jedan dio izljeva daha, zapahnuća) pakla."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Sufjan od Halida Haza'-a, od Ebu Kilabeta, od Malikja, sina Huvejrisa, rekao je:

"Došla su dva čovjeka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, hoće njih dva (na) putovanje, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Kada vas dva izađete (tj. krenete), pa pozivajte (ezanite) vas dva (na molitvu), zatim podižite vas dva (tj. izgovorite poziv za podizanje na molitvu - proučite ikamet), zatim neka predvodi vas dvojicu (u molitvi, tj. neka bude imam) stariji (od) vas dvojice."."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, rekao je: pričao nam je Abdul-Vehab, rekao je: pričao nam je Ejub od Ebu Kilabeta, rekao je: pričao nam je Malikj, rekao je:

"Došli smo k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a mi smo mladići približni (u godinama starosti), pa smo ostali (boravili) kod njega dvadeset dana i noći. A bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, milostiv (i) blag, pa pošto je mislio da smo već zastrastvenili (tj. osjetili strast za) našom porodicom (tj. ženom), ili (da) smo već poželjeli (da odemo k porodici), pitao nas je o (onom) koga smo ostavili poslije nas (tj. iza sebe kod kuća), pa smo ga izvijestili. Rekao je: "Vratite se k vašim porodicama, pa ostanite u (tj. među) njima, i poučavajte ih i zapovijedajte im (da čine dobra djela)." I spomenuo je (neke) stvari, pamtim ih, ili ih neću pamtiti (tj. sačuvati u sjećanju - to je sumnja pripovjedača, pa je dalje pripovjedač nastavio da priča ono što je dobro zapamtio od ovoga hadisa:) "I klanjajte kao što ste vidjeli mene (da ja) klanjam (rekao im je Muhamed a.s.). Pa kada je prispjela molitva, pa neka pozove vas (ezani) jedan (od) vas, i neka vas predvodi najstariji (između) vas."."

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: izvijestio nas je Jahja od Ubejdulaha, sina Umera, rekao je: pričao mi je Nafi', rekao je:

"Pozivao je (na molitvu, učio je ezan) Ibnu Umer u (jednoj) hladnoj noći u Dadžnanu (brdašcetu, udaljenom od Mekje dan hoda), zatim je rekao: "Klanjajte u vašim stanovima." Pa nas je izvijestio da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zapovijedaše pozivaču (da) poziva, zatim (da) govori (tj. da rekne) na tragu njega (tj. iza, ozad njega - poziva, ezana, poslije ezana): "Zar ne (Pažnja!)! Klanjajte u stanovima!" (zapovjedio je da muezin to rekne na kraju ezana) u hladnoj ili kišovitoj noći u putovanju (tj. prilikom odsijedanja i konačenja za vrijeme putovanja).

PRIČAO NAM JE Ishak, rekao je: izvijestio nas je Dža'fer, sin 'Avna, rekao je: pričao nam je Ebul-'Umejs od 'Avna, sina Ebu Džuhajfeta, od njegovoga oca (tj. od Ebu Džuhajfeta r.a.), rekao je:

"Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u El-Ebtahu (u mjestu u mekjanskoj dolini). Pa mu je došao Bilal pa ga je obavijestio o molitvi (ili: pa ga je pozvao na molitvu, tj. proučio je ezan). Zatim je izašao Bilal sa štapom (tj. Iznio je Bilal štap i nosio ga) dok ga je zabo (u zemlju) između dvije ruke (tj. pred, ispred) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u El-Ebtahu, i podignuo je (na) molitvu (tj. i Bilal je onda proučio ikamet)."

GLAVA:

Da li će tragati (proslijeđivati, tj. okretati) pozivač (muezin) svojim ustima ovdje i ovdje (tj. desno i lijevo, a to znači hoće li okretati usta desno kada izgovara "Dođi na molitvu", a lijevo kada izgovara "Dođi na spas" pozivajući na molitvu), i da li će se okretati u pozivu (tj. učeći ezan)?

A spominje se od Bilala (tj. o Bilalu i to) da je on učinio (tj. stavljao) svoja dva prsta u svoja dva uha. A bio je Ibnu Umer (običaja da) ne stavlja (ne stavljaše) svoja dva prsta u svoja dva uha. A rekao je Ibrahim (Nah'ija): "Nema štete (grijeha) da poziva (na molitvu pozivač bivši on) na (tj. u drugom stanju) osim čišćenja (osim očišćenja; ne smeta učiti ezan bivši bez abdesta, ako nema abdesta)." A rekao je 'Ata': "Očišćenje je pravo (poziva, ezanovo pravo; ili: dužnost pozivača) i običaj (vjere, ili: postupak u vjeri)." A rekla je Aiša: "Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) spominje Allaha (spominjaše Allaha) na (tj. u) svim svojim vremenima (časovima)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Sufjan od 'Avna, sina Ebu Džuhajfeta, od njegova oca da je on vidio Bilala (da) poziva, pa sam počeo (kaže Ebu Džuhajfete da) tragam (tj. slijedim) njegova usta ovdje i ovdje (tj. da pratim kako Bilal okreće usta tamo i ovamo, a to znači desno i lijevo) u pozivu (tj. u ezanu, učeći ezan, jer "bi" znači i "u").

(Okretanje usta tumači se kao okretanje glave desno i lijevo, pa mnogi pravnici, na osnovu toga, kažu da je pri učenju ezana dozvoljeno zakrenuti samo glavu, a nije prsa i tijelo.)

GLAVA

govora čovjeka: Prošla (mašila) nas je molitva.

A mrzio je Ibnu Sirin da (čovjek) govori: Prošla nas je molitva, ali neka rekne (tj. a nije mrzio da rekne): Nismo stigli (da obavimo molitvu). A govor Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, je ispravniji (od Ibnu Sirinova govora).

(Ovo Buharija veli da bi pokazao da on odbacuje navedeno Ibnu Sirinovo mišljenje.)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca, rekao je:

"Dok mi klanjamo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, kadli je čuo žagor (galamu) ljudi. Pa pošto je klanjao, rekao je: "Šta je vaše stanje (tj. Šta vam je)?" Rekli su: Požurili smo ka molitvi (na molitvu). Rekao je: "Ne činite (to žurbom, žagorom, galamom). Kada ste dolazili (Kada dolazite) molitvi, pa na vas je (tj. na vama je bilo da to činite, činite to) sa smirenošću i dostojanstvom, pa što ste stigli, pa klanjali ste (pa klanjajte), a što vas je prošlo (mašilo), pa upotpunite (doklanjajte, tj. nastavite da klanjate ono što je imam prije vas klanjao - nastavite onda kada imam preda selam)."."

GLAVA:

Neće (čovjek) žuriti k molitvi (zajedničkoj), i neka dođe sa smirenošću i dostojanstvom.

A rekao je: "Što ste stigli, pa klanjajte, a što vas je prošlo, pa upotpunite." Rekao ga je (hadis) Ebu Katadete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b, rekao je: pričao nam je Zuhrija od Seida, sina Musejeba, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A od Zuhrije, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada ste čuli (poziv za) podizanje, pa idite k molitvi, a na vama je (da to činite) sa smirenošću i dostojanstvom (tj. a držite se smirenosti - ili spokojstva - i dostojanstva), a ne brzajte; pa što ste stigli, pa klanjajte, a što vas je prošlo, pa upotpunite."
GLAVA:

Kada će ustati ljudi (u prilici) kada su vidjeli (ili: kada ugledaju) predvodnika (u molitvi - imama) kod podizanja (tj. pri pozivu za podizanje na molitvu)?

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Hišam, rekao je: pisao je k meni Jahja od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada se podiže molitva (Kada se uspostavlja molitva, a to znači: kada se vrši poziv za podizanje na molitvu, kada se uči ikamet), pa ne ustajte (na noge) dok (ne) vidite mene (tj. dok ne ugledate da ja izlazim iz kuće, ili: dok ja ne pođem da stupim na molitvu)."

(U prvim vremenima islamski učenjaci su se razilazili u tom kada treba ustati na noge kada se uči ikamet.)

GLAVA:

Neće ići (čovjek) k molitvi žureći se, i neka stane (na molitvu) sa smirenošću (spokojstvom) i dostojanstvom.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada se podigla molitva (tj. Kada se počeo da izgovara poziv za podizanje na molitvu - ikamet), pa ne ustajte dok (ne) vidite mene, i na vas je (tj. na vama je da ustanete, stanete na molitvu) sa smirenošću (spokojstvom, tj. i držite se smirenosti, spokojstva)." Slijedio ga (Šejbana) je Alija, sin Mubarekja.

GLAVA:

Da li će izaći (čovjek) iz bogomolje zbog (neke) bolesti (tj. zbog nekog uzroka, događaja)?

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Saliha, sina Kjejsana, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izašao, a već se podigla molitva (tj. proučio se već ikamet), i upravili su se redovi, pa (tj. te) kada je stao u svoje mjesto klanjanja, iščekivali smo da veliča (Allaha, tj. da rekne: "Allahu ekjber - Allah je veći od svega), (ali mjesto toga on) je otišao (iz bogomolje). Rekao je (odlazeći): "Na vašem mjestu (ostanite)." Pa smo ostali na našem obliku (tj. u našem položaju sve) dok je (najzad) izašao k nama, kapa njegova glava vodom (tj. sa glave mu kaplje voda), a već se okupao.

GLAVA:

Kada je rekao predvodnik (vođa u zajedničkoj molitvi): Vaše mjesto (držite, zadržite, pa) dok se vratio, iščekivali su ga.

PRIČAO NAM JE Ishak, rekao je: pričao nam je Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Evzaija od Zuhrije, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, rekao je:

"Podigla se molitva (tj. izvršio se poziv za podizanje na molitvu, ikamet), pa su ujednačili ljudi svoje redove. Pa je izašao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je prošao naprijed, a on je neočišćen (tj. neokupan, džunub), pa je rekao: "Na vašem mjestu (očekajte, zadržite se)." Pa se vratio, pa se okupao, zatim je izašao (iz kuće, ili iz svoje sobe), a njegova glava kaplje vodom (tj. izašao je, a sa glave mu kaplje voda), pa je klanjao s njima."

GLAVA

govora čovjeka: Nismo klanjali.

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'ajm, rekao je: pričao nam je Šejban od Jahja-a, rekao je: čuo sam Ebu Selemeta (da) govori: izvijestio nas je

Džabir, sin Abdullaha, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (imao i jedan takav slučaj) da mu je došao Umer, sin Hataba, (na) dan (kopanja) rova pa je rekao:

"O poslaniče Allaha, tako mi Allaha nisam bio blizu da klanjam dok je bilo blizu Sunce (da) zalazi (tj. skoro, umalo da nisam klanjao dok je skoro Sunce zalazilo, a umalo Sunce da zađe)." A to je (Umer govorio) poslije (nastupanja vremena, časa) što se (u njemu) omrsio postač, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Tako mi Allaha nisam je (ikjindije, popodnevne molitve) klanjao (ni ja)." Pa je odsjeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k (dolini) Buthanu, a ja sam (bio) sa njim. Pa se očistio (abdestio), zatim je klanjao popodnev (ikjindiju) poslije što je zašlo Sunce, zatim je klanjao poslije nje (ikindije - popodnevne molitve) sutonsku molitvu (ahšam, akšam).

GLAVA

vođe (predvodnika u molitvi kada) se pojavi njemu nužda (neka potreba) poslije podizanja (na molitvu, tj. poslije izvršenja poziva za podizanje na molitvu - poslije ikameta).

PRIČAO NAM JE Ebu Ma'mer Abdullah, sin 'Amra, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis, rekao je: pričao nam je Abdul-Aziz, sin Suhejba, od Enesa, rekao je:

"Podigla se molitva (tj. izvršen je poziv za podizanje na molitvu - proučen je ikamet), a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, šapće (jednome) čovjeku (tj. nešto se tajno sašaptava sa nekim čovjekom) u strani (u kraju, na kraju) bogomolje, pa nije ustao k molitvi (vrlo dugo se zadržao) dok je (već i) zaspao narod."

GLAVA

govora kada se podigla molitva.

(Hoće da se kaže da se za nuždu može govoriti kada se uči ikamet. Neki kažu da je to ružno, mekjruh.)

PRIČAO NAM JE 'Ajaš, sin Velida, rekao je: pričao nam je Abdul-'A'la, rekao je: pričao nam je Humejd, rekao je: pitao sam Sabita Bunaniju o čovjeku (koji) govori poslije što (je proučen poziv da) se podiže (uspostavlja) molitva, pa mi je pričao od Enesa, sina Malikja, rekao je:

"Podigla se molitva (tj. proučen je ikamet, poziv da se podigne na molitvu), pa se izložio (pojavio se) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (neki) čovjek pa ga je zadržao (taj čovjek što mu je pristupio) poslije što se podigla molitva (tj. zadržao ga je pošto je već bio izvršen poziv za podizanje na molitvu, a svakako je u tom zadržavanju tekao i razgovor o nečemu)."

GLAVA

obaveznosti molitve skupine (tj. zajedničke molitve).

A rekao je Hasen (Hasen Basrija): Ako ga je (čovjeka) sprečavala njegova majka od večernje molitve (jacije) u skupini (iz) sažaljenja (milosti) nad njim, nije joj se (bio dužan u tome) pokoriti (tj. neće joj se pokoriti)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ebu Zinada, od 'Aredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Tako mi (onoga) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci (tj. Tako mi Allaha u čijoj je moći moj život) zaista sam namjeravao (spremao se, htio) da zapovjedim za drva pa da se sakupe drva, zatim (da) zapovjedim za molitvu pa (da) se poziva za nju, zatim (da) zapovjedim (nekom) čovjeku pa (da) predvodi ljude (u zajedničkoj molitvi - da im bude imam), zatim (da) odem pozadi (klanjača, iza klanjača) k ljudima (koji nisu došli da zajednički klanjaju; a veli se: zatim da se usprotivim k ljudima koji nisu došli na zajedničku molitvu, tj. da ih napadnem pozadi, s leđa) pa (da) popalim njima njihove kuće. Tako mi (onoga) koji (je taj što) je moja duša u njegovoj ruci da zna jedan (od) njih (tj. neki od onih što ne idu u džemat) da će on naći (očopanu, oglođanu) debelu (tj. masnu, mrsnu) kost, ili dva lijepa papka (a veli se: ili dvije lijepe strelice), zaista (bi) prisustvovao večernjoj molitvi (jaciji, tj. kad bi znao da će zadobiti ma i najmanju ovosvjetsku korist, došao bi i u jaciju u koju je najteže bilo doći zbog toga što nije bilo rasvjete, a vrijeme je tamno u najviše slučajeva)."

GLAVA

vrijednosti molitve skupine (tj. molitve u skupini).

A bio je Esved, kada ga je prošla skupina (tj. kada ga je mašila molitva u skupini - bio je običaja da) je odlazio k drugoj bogomolji (u nadi da tamo stigne u zajedničku molitvu). A došao je Enes k (jednoj) bogomolji (a) već se (bilo) klanjalo u njoj, pa je pozvao (na molitvu, tj. proučio je ezan), i izgovorio je poziv za podizanje (na molitvu, tj. i proučio je ikamet) i klanjao je zajednički (skupno sa svojih dvadeset momaka, ali se pravne škole, mezhebi, u tome ne slažu da li je mekjruh, pokuđen, ružan, za odbaciti postupak zajedničkog klanjanja neke molitve u jednoj bogomolji po drugi puta od osobe koja nije ovlašteni predvodnik, imam, te bogomolje, pa je i hanefijska škola na strani onih koji to smatraju mekjruhom, za odbaciti, ustvari to je mišljenje Ebu Hanifeta).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Molitva skupine nadmašuje molitvu osamljena (osamljenika) za dvadeset i sedam stepeni (stupnjeva)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Lejs, rekao je: pričao mi je Ibnul-Had od Abdullaha, sina Hababa, od Ebu Seida Hudrije da je on čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Molitva skupine nadmašuje molitvu osamljena (samoga) za dvadeset i pet stepeni."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Abdul-Vahid, rekao je: pričao nam je 'Ameš, rekao je: čuo sam Ebu Saliha (da) govori: čuo sam Ebu Hurejreta (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Molitva čovjeka u skupini udvostručava se na njegovu molitvu u njegovoj kući i u njegovom trgu dvadeset i pet dvostrukosti, a to je da on, kada se očistio (abdestio), pa je uljepšao čišćenje, zatim je izašao k bogomolji, nije ga izvelo (iz kuće ništa drugo) osim molitva - (on) nije koracio (nijedan) koračaj (korak) osim (tako da) se podigla njemu s njim (s koračajem, s korakom jedna) stepenica (jedan stepen u vrijednosti i dobroti) i skinula se od njega (tj. sa njega) s njim (jedna) pogreška. Pa kada je klanjao, neprestano anđeli izriču blagoslov na njega dok je trajao (tj. dok sjedi) u svome mjestu klanjanja (govoreći ovako, ili ovo:) "Bože, pomiluj ga, Bože, budi milostiv njemu!" I neprestano je jedan (od) vas u molitvi dok je iščekivao (tj. dok iščekuje) molitvu."

GLAVA

vrijednosti molitve zore (sabaha) u skupini.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Seid, sin Musejeba, i Ebu Selemete, sin Abdurahmana, da je Ebu Hurejrete rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nadmašuje molitva sviju molitvu jednoga (od) vas, samoga njega, za dvadeset i pet dijelova. I sastaju se anđeli noći i anđeli dana u molitvi zore (sabahu)." Zatim kaže Ebu Hurejrete (tj. Zatim je rekao Ebu Hurejrete): Pa čitajte, ako ste htjeli (tj. Pa učite riječi Kur'ana, ako hoćete) ".... zaista čitanje (učenje) zore je (tako vrijedno da se njemu) prisutno." (Kako se u molitvi čita, uči iz Kur'ana, to Ebu Hurejrete smatra da se navedeni tekst iz Kur'ana može uzeti kao jedan od podloga za naročitu vrijednost molitve u zoru. Isto tako on smatra da riječ "Mešhuda - prisutno se (njemu, tome čitanju)" - da ta riječ znači da su anđeli prisutni.). Rekao je Šuajb: a pričao mi je Nafi' od Abdullaha, sina Umera, rekao je: "Nadmašuje ju (pojedinačnu molitvu zajednička molitva) za dvadeset i sedam stepeni."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, rekao je: pričao nam je moj otac, rekao je: pričao nam je 'Ameš, rekao je: čuo sam Salima, rekao je: čuo sam Umu Derda-u (da ona) govori: unišao mi je Ebu Derda', a on je naljućen (ljut), pa sam rekla:

"Šta te je naljutilo?" Pa je rekao: "Tako mi Allaha ne poznam (tj. ne prepoznajem) od sljedbe Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, (ni jedne) stvari (tj. ništa, a to znači da ne vidi od onoga islama kakav je bio za života Muhameda a.s. ništa drugo) osim (to) da oni klanjaju skupa (zajednički molitvu)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mu'ala-a, rekao je: pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, sina Abdullaha, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najveći čovjek nagradom u molitvi (tj. najnagrađeniji čovjek za molitvu) je najdalji njih pa najdalji njih iđenjem (hodom, tj. najudaljeniji od bogomolje, koji mora da najviše utroši hoda do bogomolje). A (onaj) koji iščekuje molitvu da je klanja sa predvodnikom (vođom, imamom) veći je nagradom (nagrađeniji je) od (onoga) koji klanja, zatim spava."

GLAVA

vrijednosti ranenja, ranjenja (tj. hitenja) ka podnevu (k podnevnoj molitvi).

PRIČAO NAM JE Kutejbete od Malikja, od Sumeja, slobodnjaka Ebu Bekjra, od Ebu Saliha Semana, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Dok (tako jedan) čovjek ide (tj. Dok je išao) sa (jednim) putom, našao je granu trna na (tom) putu, pa ju je odstranio (pa ju je sklonio na drugo mjesto), pa je zahvalio Allah njemu, pa je oprostio njemu." Zatim je rekao (Muhamed a.s.): "Mučenici (žrtve, šehidi) su petorica (pet vrsta umrlih): umrli od kuge, i umrli od stomaka (od bolesti u trbuhu), i utopljenik, i drug rušenja (tj. i onaj na koga se nešto srušilo pa ga ubilo) i mučenik (žrtva, šehid) u (ili na) putu Allaha (tj. i onaj koji je pao, poginuo u borbi za islamsku vjeru). I rekao je (Muhamed a.s.): "Da znaju ljudi šta je u dozivanju (na molitvu, ezanu) i prvome redu (pri zajedničkoj molitvi - šta je, tj. koliko je nagrade), zatim (kada) ne bi našli (druge nagodbe) osim da se odrede ždrijebom (kockom), zaista bi se određivali ždrijebom na njega (tj. na to koji će učiti ezan i ko će sve stati u prvi red). A da znaju šta je (koliko je nagrade) u ranenju (hitenju, žurenju na molitvu), zaista bi se natjecali k njemu (k ranenju, ko će ranije, prije doći u bogomolju na molitvu). A da znaju šta (koliko) je u tmini i jutru (tj. u molitvama tmine i jutra - u jaciji i sabahu nagrade), zaista bi došli njima dvjema i da (bi) puzanjem (puzući morali ići)."

GLAVA

računanja (brojanja) tragova (tj. koraka što je napravi idući na molitvu u bogomolju - računanja toga u dobra djela za koja se nada Božijoj nagradi).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha sina Havšeba, rekao je: pričao nam je Abdul-Vehab, rekao je: pričao nam je Humejd od Enesa, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Selimovići (zapravo: Selimetovići, sinovi Selimeta), zar ne računate vaše tragove (u dobra djela za koja se nadate nagradi od Allaha)?" A rekao je Mudžahid o govoru Njega (tj. u vezi tumačenja Allahovih riječi iz Kur'ana): ".... i pišemo što su proturili (preda se, tj. učinili prije svoje smrti) i njihove tragove....", rekao je (Mudžahid da "i njihove tragove" znači): njihove korake. A pričao nam je Ibnu Ebu Merjem, izvijestio nas je Jahja, sin Ejuba, rekao je: pričao mi je Humejd, rekao je: pričao mi je Enes da su Selimetovići htjeli da se okrenu od (tj. da se presele, premjeste iz) svojih stanova pa (da) se nastane (pa da odsjednu) blizu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je (Enes): Pa je mrzio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da ostave praznu (pustu okolicu uz) Medinu, pa je rekao: "Zar ne računate vaše tragove (tj. korake od vaših dalekih stanova do moje bogomolje u dobro djelo)?" Rekao je Mudžahid: "Njihovi koraci su njihovi tragovi (koji su obilježja, znakovi) da se ide u (tj. po) zemlji sa njihovim nogama."

GLAVA

vrijednosti molitve večeri (jacije) u skupini.

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, rekao je: pričao nam je moj otac, rekao je: pričao nam je 'Ameš, rekao je: pričao mi je Ebu Salih od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije molitva teža na (tj. za) licemjere (nijedna) od (molitve) zore i večeri (sabaha i jacije), a da znaju šta je u njima dvjema (nagrade), zaista bi došli (prisustvovali) njima dvjema i da (bi) puzanjem (pa makar pužući morali doći). Zaista sam već (bio) namjerio (naumio, htio) da zapovjedim pozivaču (mujezinu) pa (da on) podigne (na molitvu, tj. da prouči ikamet), zatim (da) zapovjedim (nekom) čovjeku (koji) će predvoditi ljude (u molitvi, biti im imam), zatim (da) uzmem (plamteće) glavnje (ugarke) od vatre pa (da) spalim (kuće) na (nad glavama svakoga onoga) ko neće (da) izađe ka molitvi poslije (poziva, ezana, tj. kada je čuo ezan)."

GLAVA:

Dva pa što je iznad njih dvojice - je skupina (koja treba i može klanjati zajednički molitvu).

(Dvije osobe čine skupinu, a pogotovu više od dvije.)

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, rekao je: pričao nam je Halid od Ebu Kilabeta, od Malikja, sina Huvejrisa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je došla molitva (tj. Kada je nastupilo vrijeme molitve), pa pozivajte vas dva (tj. proučite ezan vas dva), i podignite vas dva (tj. proučite ikamet za podizanje na molitvu), zatim neka predvodi vas dvojicu (tj. neka bude imam) stariji (od) vas dvojice."

(To je rekao dvojici ljudi koji su htjeli da idu na putovanje.)

GLAVA

(onoga) ko je sjeo u bogomolji (da) iščekuje (čeka) molitvu, i (GLAVA) vrijednosti bogomolja.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Ebu Zinada, od 'Aredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista anđeli izriču blagoslov na jednoga (od) vas dok (je) trajao (dok se zadržao) u svome mjestu klanjanja (ali) dok nije proizveo (nešto što mu poništava čišćenje za molitvu, abdest - i anđeli blagosiljaju ovako): "Bože, oprosti mu, Bože, smiluj se njemu." Neprestano je jedan (od) vas u molitvi dok traje (to da) molitva zadržava njega; ne sprečava ga da se obrne (tj. povrati) ka svojoj porodici (ništa drugo) osim molitva."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Hubejb, sin Abdurahmana, od Hafsa, sina 'Asima, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Sedam (vrsta dobrih osoba su takve da) će ih zasjeniti (tj. napraviti im hlad) Allah u Svojoj sjeni (na onaj) dan (kada) nema sjene osim Njegove sjene (tj. kada neće biti hlada osim Njegovoga hlada - a to sedam vrsta osoba su): pravedan vođ, vođa (rukovodilac, upravljač, vladalac, vladar), i mladić (koji) je odrastao u obožavanju svoga Gospoda, i čovjek (koji je takav da) je njegovo srce obješeno u bogomoljama, i dva čovjeka (koji) se vole (uzajamno) u (ime ljubavi prema) Allahu, sastaju se njih dva na njoj i rastaju se njih dva na njoj (na toj ljubavi, u ime te ljubavi), i čovjek (koji je tako čvrsta morala pa kada) ga zatraži (u ime preljuba žena) plemićka i lijepa (on to odbije) pa rekne: Zaista ja se bojim Allaha, i čovjek (koji) je podjelio milostinju (tj. koji stalno dijeli milostinju, ali tako tajno) da ne zna njegova ljevica šta troši (daje, dijeli) njegova desnica, i čovjek (koji) je spomenuo (tj. spominje, sjeća se) Allaha (bivši on) osamljen, pa poteku (preliju se) njegova dva oka (suzama)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, rekao je: pričao nam je Ismail, sin Dža'fera, od Humejda, rekao je: pitao se (tj. upitan je) Enes da li je uzimao (tj. imao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prsten (pečat), pa je rekao:

"Da. Odgodio je (jedne) noći molitvu večeri (jaciju) do polovine noći, zatim se okrenuo na nas sa svojim licem poslije što je klanjao pa je rekao: Klanjali su ljudi i zaspali su, a neprestano ste (vi bili) u molitvi otkada ste ju iščekivali (dok ste je čekali)." Rekao je (Enes): "Pa kao da ja (sad) gledam k sjajenju, sjaju (svjetlucanju) njegova prstena (pečata)."

GLAVA

vrijednosti (onoga) ko je odlazio (jutrom) k bogomoljama i ko je išao (tj. vraćao se večerom, noću iz bogomolja).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Jezid, sin Haruna, rekao je: izvijestio nas je Muhamed, sin Mutarifa, od Zejda, sina Eslema, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je odlazio (tj. Ko odlazi jutrom) k bogomolji i (ko je) išao (tj. i ide, vraća se večerom, u noći - jer "raha" po nekima znači i "vraćati noću"), pripravio (doslovno: izbrojio) je Allah njemu njegovu gostionicu (ili: njegovo pogošćenje jelom) od raja kada god je odlazio (jutrom) ili išao (vraćao se večerom, noću)."

GLAVA:

Kada se podigla molitva (Kada se uspostavila molitva, tj. kada je proučen ikamet) pa nema molitve osim propisane (obavezne molitve, tj. ne smiju se klanjati nafile - neobavezne molitve kada se podiglo da se klanja fard - propisana, obavezna molitva).

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca, od Hafsa, sina Asima, od Abdullaha, sina Malikja sina Buhajnete, rekao je:

"Prošao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pokraj (jednoga) čovjeka...." Rekao je (Buharija): A pričao mi je Abdurahman, rekao je: pričao nam je Behz, sin Eseda, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: izvijestio me Sa'd, sin Ibrahima, rekao je: čuo sam Hafsa, sina Asima, rekao je: čuo sam (jednoga) čovjeka iz (plemena) Ezda, govori mu se Malikj, sin Buhajnete, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, vidio (jednoga) čovjeka, a već se podigla molitva (tj. a već je izgovoren ikamet da se podigne na obaveznu molitvu, a onaj čovjek) klanja dva naklona (rekjata nafile, neobavezne molitve, sabahskog suneta). Pa pošto je otišao (sa molitve, tj. pošto je završio molitvu) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, opkolili su ga (okupili su se okolo njega - oko čovjeka, ili: oko Božijeg poslanika) ljudi, pa je rekao njemu (onome čovjeku) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Zar jutro (tj. jutarnju molitvu, sabah klanjaš) četiri (naklona, rekjata), zar jutro (sabah) četiri (rekjata klanjaš)?" Slijedi ga (tj. Behza, slaže se s njime) Gunder i Mu'az od Šu'beta, od Malikja. A rekao je Ibnu Ishak od Sa'da, od Hafsa, od Abdullaha, sina Buhajnete. A rekao je Hamad: izvijestio nas je Sa'd od Hafsa, od Malikja.

(Ovo na kraju su sve razni senedi - lanci ljudi preko kojih je navedeni hadis dopro do Buharije.)

GLAVA

granice bolesnika da prisustvuje skupini (tj. do koje granice bolesti će bolesnik nastojati da odlazi na zajedničku molitvu).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao nam je 'Ameš od Ibrahima, rekao je Esved:

Bili smo kod 'Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), pa smo spomenuli ustrajnost (upornost) na molitvi i poštovanje nje (i držanje nje, molitve za veliku stvar). Rekla je (na to Aiša): "Pošto se razbolio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i
spasio, svojom bolesti koja je (ta što) je umro u njoj, pa je došla molitva (tj. pa je prispjelo, nastupilo vrijeme molitve), pa se pozvalo (tj. pa se proučio ezan), pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima (kao imam njima)." Pa se reklo njemu (Božijem poslaniku a.s.): "Zaista je Ebu Bekjr žalovit (žalostan, lako ga obuzme žalost, tužan) čovjek. Kada je stao (tj. Kada stane na) tvoje mjesto (gdje stojiš), nije mogao (tj. neće moći) da klanja sa ljudima (kao imam njima)." I ponovio je (Muhamed a.s. svoj predlog) pa su ponovili (svoju primjedbu na taj predlog) njemu. Pa je ponovio treći (puta) pa je rekao: "Zaista vi (žene) ste drugarice Jusufa (Josifa, tj. vi ste navaljivale i na Jusufa a.s. da odstupi od svoga stanovišta). Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima (kao imam)!" Pa je izašao Ebu Bekjr pa je klanjao (tj. počeo je klanjati). Pa je našao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od svoje duše lakoću (tj. pa je osjetio da mu je lakše), pa je izašao, naginje se (idući naslonjen) između dva čovjeka, kao da ja (sad) gledam njegove dvije noge, pišu njih dvije (po) zemlji (tj. vuku se po zemlji) od bola. Pa je htio Ebu Bekjr da se pomakne (povuče) nazad, pa je dao znak k njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da (tj. to jest): "Tvoje (tj. Svoje) mjesto (zadrži)!" Zatim su doveli njega (tj. doveden je Božiji poslanik a.s.) dok je sjeo uz njegovu (Ebu Bekjrovu) stranu (uz Ebu Bekjra)." Pa se reklo 'Amešu: A bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tom prilikom takvog postupka - on) klanja, a Ebu Bekjr klanja sa (tj. za) njegovim klanjanjem, a ljudi klanjaju sa (tj. za) klanjanjem Ebu Bekjra. Pa je rekao (Ameš) sa svojom glavom: Da. (To znači: Ameš je dao znak glavom da je tako bilo.) Predao ga (pomenuti hadis) je Ebu Davud od Šu'beta, od Ameša neki (dio) njega (hadisa). A povećao je (tj. dodao je u pričanju ovoga hadisa) Ebu Muavijete (još ovo): "…. sjeo je (na prostor) od ljevice (nalijevo) Ebu Bekjra, pa je bio Ebu Bekjr (u takvom položaju da) klanja stojeći."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, rekao je: izvijestio nas je Hišam, sin Jusufa, od Ma'mera, od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Ubejdulah, sin Abdullaha, rekao je: rekla je Aiša:

"Pošto je oteščao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. pošto je postalo teško njegovo stanje) i pojačao se njegov bol, zatražio je dozvolu (od) svojih žena da se dvori (da mu se pruža bolesnička njega samo) u mojoj sobi, pa su (to) dozvolile njemu. Pa je izašao između dvojice ljudi, pišu njegove dvije noge (po) zemlji (tj. vuku se po zemlji). A bio je između Abasa i (jednog) drugog čovjeka (tj. išao je između njih oslanjajući se na njih dvojicu)." Rekao je Ubejdulah, sin Abdullah

a: Pa sam spomenuo to Ibnu Abasu šta je rekla Aiša, pa je rekao meni: "Da li znaš ko je (taj) čovjek kojega nije imenovala (čije ime nije spomenula) Aiša?" Rekao sam: "Ne." Rekao je: "On je (tj. to je bio) Alija, sin Ebu Taliba."

GLAVA

dopuštenja u kiši i bolesti da klanja (čovjek) u svome stanu.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Nafi'a da je Ibnu Umer pozvao (proučio ezan) za molitvu u (jednoj) noći, vlasnici studeni i vjetra (tj. studenoj, hladnoj i vjetrovitoj noći), zatim je rekao (na kraju ezana): "Zar ne! (tj. Pažnja!) Klanjajte u stanovima." Zatim je rekao:

"Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zapovijedaše pozivaču (mujezinu) kada bi bila noć, vlasnica studeni i kiše (tj. studena i kišovita noć da na kraju ezana) govori: "Zar ne! (tj. Pozor! Pazite! Pažnja!) Klanjajte u stanovima!"

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malikj od Ibnu Šihaba, od Mahmuda, sina Rebi'a, Ensarije da 'Itban, sin Malikja vođaše svoj narod (u molitvi, tj. bivaše, bio je svome narodu imam), a on je (bio) slijep, i da je on rekao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O poslaniče Allaha, zaista ona (tj. ono se događa i tako da) bude pomrčina i poplava, a ja sam čovjek slijepoga (a veli se i: manjkavoga) vida, pa klanjaj, o poslaniče Allaha, u mojoj kući (ili: u mojoj sobi na jednom) mjestu (da) uzmem njega (to mjesto za) klanjalište (mjesto klanjanja, mjesto gdje ću klanjati sa svojim narodom)." Pa mu je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Gdje voliš (želiš) da klanjam?" Pa je pokazao ka (jednom) mjestu od kuće (ili: sobe). Pa je klanjao u njemu (u ili na tom mjestu) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Da li će klanjati vođa (u molitvi) sa (onim) ko je prisustvovao (ko je došao, a imao je ispriku i razlog da ne dođe u skupinu, u džema'at da zajednički klanja); i da li će govoriti (učiti hutbu u) petak u kiši (kad je kiša)?

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Abdul-Vehaba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, rekao je: pričao nam je Abdul-Hamid, drug Zijadije, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Harisa, rekao je: govorio nam je (tj. učio nam je hutbu u petak) Ibnu Abas u (jednom) danu vlasniku kaljavosti (blata, tj. u jednom blatnjavom danu), pa je zapovjedio pozivaču (mujezinu), pošto je stigao (došao pozivač do rečenice:) "Hajde (Dođi) na molitvu", rekao je (Ibnu Abas u toj zapovjedi muezinu): "Reci: Molitva je u stanovima." (Znači umjesto "Dođi na molitvu", danas u ezanu reci: "Molitva je u stanovima", jer je blato - a sjetimo se da su džamije bile tada bez krovova, podova i prostirke po podu.) Pa je pogledao neki (od) njih k

nekima (tj. pa su na tu Ibnu Abasovu zapovjed svi prisutni pogledali jedan u drugog, zgledali se) kao da su oni (to) zanijekali (kao da nisu to odobravali), pa je rekao:

"Kao da ste vi zanijekali (osudili) ovaj (moj postupak). Zaista ovo je (postupak što) ga je činio ko (tj. što) je on bolji od mene (bio)." Misli (Ibnu Abas pod tim riječima na) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. "Zaista ona (džum'a) je odlučna (dužnost, rekao je dalje Ibnu Abas), a zaista ja mrzim da vas bacam u grijeh (doslovno: ja sam mrzio, tj. ja nisam želio - ne želim - da vas bacam u grijeh)." A od Hamada, od Asima, od Abdullaha, sina Harisa, od Ibnu Abasa slično njemu (navedenom hadisu) osim (zadnjeg dijela u kojem se kaže) da je on rekao: "Mrzio sam da vas bacam u grijeh. Pa dolazite, gazite (gazeći) blato do vaših koljena."

(Neki kažu da se zadnja rečenica priča i ovako "fe tedži'u.....", pa bi prevod onda izgledao ovako: "Mrzio sam da vas bacam u grijeh, pa (da) dolazite gazeći blato do vaših koljena." Prvi prevod zadnje rečenice znači: "Pa vi opet dolazite gazeći blato do svojih koljena iako sam rekao muezinu da u ezanu umjesto "Dođi na molitvu" izgovori "Molitva je u stanovima" da bi vi kod kuća danas klanjali jer je blato. Znam da je džum'a odlučna dužnost i ne želim da vas u grijeh bacim, ali je tako činio u ovakvim prilikama i Muhamed a.s. Grijeh je izostaviti džum'u, ali je grijeh i ne postupati onako kako je Muhamed a.s. činio, a on je u ovakvim prilikama naređivao da se klanja u stanovima. Moj postupak je bio uperen na to da se poslužite ovom olakšicom, jer nisam želio da vas bacam u grijeh propuštanja korišćenja olakšice koju je dao Muhamed a.s.)

PRIČAO NAM JE Muslim, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a, od Ebu Selemeta, rekao je: pitao sam Ebu Seida Hudriju (o Lejletul-Kadru), pa je rekao:

Došao je (jedan) oblak pa je kišio (tj. pa je dao kišu) dok je protekao (prokapao) tavan (plafon džamije Muhameda a.s.), a bio je od grana palmi. Pa se podigla (uspostavila) molitva, pa sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) pada ničice (na sedždu) u vodu i blato, čak sam vidio trag blata u (na) njegovom licu (čelu).

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: pričao nam je Enes, sin Sirina, rekao je: čuo sam Enesa (da) govori: rekao je (jedan) čovjek od Pomagača:

"Ja ne mogu molitve s tobom (da obavljam, o poslaniče Allaha)." A bio je golem (krupan) čovjek, pa je napravio za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno) jelo, pa ga je pozvao k svome stanu, pa mu je prostro (jednu) hasuru (prostirku od rogožine) i poprskao je (vodom) kraj (jedan dio te) hasure, pa je klanjao (Muhamed a.s.) na njoj dva naklona (rekjata). Pa je rekao (jedan) čovjek od roda Džaruda Enesu: "Je li bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) klanja prepodnevnicu (neobaveznu molitvu koja se klanja oko dva sata prije podne, kada Sunce dobro odskoči, kada ljeti u našim selima stanovnici ručaju, a to je doba između 9 i 10 sati)?" Rekao je (Enes): "Nisam ga vidio (da) ju je klanjao (nikada) osim tada (tj. osim toga dana)."

GLAVA:

Kada je došlo (Kada je prisutno) jelo, a podigla se (uspostavila se zajednička) molitva.

A bio je Ibnu Umer (običaja da) počne (tj. počinjaše) sa večerom (tj. prvo bi večerao, kada je već jelo došlo pa bi onda klanjao). A rekao je Ebu Derda': "Od razumijevanja čovjeka je njegovo okrećanje (prvo) na svoju potrebu (da je zadovolji i izvrši tako) da se okrene (poslije) na svoju molitvu, a njegovo srce je prazno (od misli na potrebu, ne misli za potrebom).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jahja od Hišama, rekao je: pričao mi moj otac, rekao je: čuo sam Aišu od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"Kada se stavila (metnula) večera, a podigla se (uspostavila se) molitva, počnite sa večerom (prvo)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjejra, rekao je: pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Enesa, sina Malikja, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada se ponudila (stavila pred nekoga) večera, pa počnite s njim (tj. s jelom) prije (nego) da klanjate molitvu zalaženja (tj. ahšam, akšam, sutonsku molitvu), a ne žurite se (u ovom slučaju na molitvu toliko da odustanete, da se dignete) od vaše večere."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, od Ebu Usameta, od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada se stavila (metnula) večera jednoga (od) vas, i podigla se (uspostavila se) molitva, pa počnite sa večerom, i neka ne žuri da dovrši njega (tj. jelo večere)." A bio je Ibnu Umer (kada bi) se postavilo njemu jelo, a podigla se (uspostavila se) molitva, (bio je takvog postupka:) pa neće doći (tj. ići) njoj (molitvi) dok (ne) dovrši (jelo, tj. Ibnu Umer nije odlazio na molitvu dok ne svrši objed), a on čuje čitanje predvodnika (učenje imama u molitvi, ali on opet nije odlazio dok ne jede iako je tako bio blizu mjesta gdje se obavlja zajednička molitva). A rekao je Zuhejr i Vehb, sin Usmana, od Musa-a, sina Ukbeta, od Nafi'a, od Ibnu Umera, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Kada je bio (tj. Kada bude) jedan (od) vas na jelu, pa neka ne žuri da izvrši svoju potrebu od njega (od jela) iako se podigla (uspostavila) molitva." Predao ga je (hadis) Ibrahim, sin Munzira, od Vehba, sina Usmana. A Vehb je Medinelija (Medinjanin, iz Medine).

GLAVA:

Kada se pozvao vođa (predvodnik u molitvi, imam) k molitvi, a u njegovoj ruci je (ono) što jede.

PRIČAO JE NAMA Abdul-Aziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Ibrahim od Saliha, od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Dža'fer, sin Amra sina Umejeta, da je njegov otac rekao:

"Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, jede cjevanicu (od prednje ovčije noge), reže (siječe sebi) od nje, pa se pozvao k molitvi, pa je ustao, pa je bacio nož, pa je klanjao, a nije se očistio (zbog toga što je jeo nije uzimao abdest ponovo, iznova)."

GLAVA

(onoga) ko je u potrebi svoje porodice (zaposlen, zauzet), pa se podigne molitva, pa je izašao (na molitvu prekinuvši posao, jer se na posao ne odnosi ono pravo prednosti koje pripada jelu i hrani).

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: pričao nam je Hakjem od Ibrahima, od Esveda, rekao je: pitao sam Aišu, bio zadovoljan Allah od nje:

"Šta je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čini u svojoj kući?" Rekla je: "Bivaše u zanimanju svoje porodice" - misli (ona, kaže Adem, da Muhamed a.s. bivaše, da je bio) u posluživanju svoje porodice - "pa kada je došla molitva, izašao je (izašao bi) k molitvi (prekinuvši kućni posao)."

GLAVA

(onoga) ko je klanjao sa ljudima, a on neće (ništa drugo) osim da ih pouči molitvi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovom običaju (postupku).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Vuhejb, rekao je: pričao nam je Ejub od Ebu Kilabeta, rekao je: došao je nama Malikj, sin Huvejrisa, u ovu našu bogomolju pa je rekao:

"Ja ću zaista klanjati sa vama, a neću (tj. a nemam namjeru da vršim samo) molitvu. Klanjaću (s namjerom da vam pokažem) kako sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) klanja." Pa sam rekao Ebu Kilabetu (to kaže Ejub): "Kako klanjaše (Kako je klanjao)?" Rekao je: "Kao ovaj naš starac." Rekao je (Ejub): "A bio je naš starac (tj. učitelj Amr, sin Selemeta, bio je običaja da) sjedne kada je podignuo (podigao) svoju glavu iz položaja ničice (sa sedžde) prije (nego) se podigne (ustane na

noge) u prvom naklonu (rekjatu, tj. poslije prvoga rekjata, poslije druge sedžde prvoga rekjata).

(Hanefijski pravnici ne zastupaju ovo.)

GLAVA:

Pripadnici nauke i vrijednosti (tj. Učeni i vrli) su preči (tj. imaju više prava od sviju drugih) za predvođenje (vodstvo u molitvi - za imametluk, za imama).

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, rekao je: pričao nam je Husejn od Zaideta, od Abdul-Melikja, sina Umejra, rekao je: pričao mi je Ebu Burdete od Ebu Musa-a, rekao je:

"Razbolio se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se pojačala njegova bolest, pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima (kao imam)." Rekla je Aiša: "Zaista on je nježan čovjek. Kada stane (na) tvoje mjesto, neće moći da klanja sa ljudima." Rekao je: "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima." Pa je ponovila (Aiša svoju primjedbu). Pa je rekao: "Zapovjedi (ti, Aišo) Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima (kao imam), pa zaista ste vi (žene) drugarice Jusufa." Pa je došao njemu (Ebu Bekjru) poslanik (izaslanik od Muhameda a.s.), pa je klanjao sa ljudima u životu (tj. za života) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Hišama, sina Urveta, od njegova oca, od Aiše, majke vjernika, da je ona rekla:

"Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao u svojoj bolesti: "Zapovjedite Ebu Bekjru (da) klanja sa ljudima." Rekla je Aiša: "Rekla sam: Zaista Ebu Bekjr kada stane (na) tvoje mjesto, neće dati (mogućnosti) čuvenja (slušanja) ljudima od plača (tj. plakaće pa ga neće ljudi čuti šta uči u molitvi, u klanjanju), pa zapovjedi Umeru, pa neka (on) klanja sa ljudima (kao njihov imam)." Pa je rekla Aiša: "Pa sam rekla Hafsi: Reci (i ti) njemu (Muhamedu a.s.): Zaista Ebu Bekjr kada stane u (na) tvoje mjesto, neće dati (mogućnosti) čuvenja (slušanja) ljudima od plača, pa zapovjedi Umeru, pa neka klanja ljudima." Pa je učinila Hafsa (to što sam joj predložila), pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Polagano (ili: Sustegni se)! Zaista vi (žene), zaista vi ste drugarice Jusufa. Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima." Pa je rekla Hafsa Aiši: "Nisam bila (nikad u prilici) za (to da) pogodim (da nađem) od tebe (neko) dobro (tj. Ne nalažah, ne nalazih od tebe dobra, Nikad s tobom sreće)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Enes, sin Malikja, Ensarija, a bio je slijedio (tj. pratio) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i poslužívao ga je i družio se (s) njim, da Ebu Bekjr klanjaše s njima u (tj. za vrijeme) bolesti Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koja (je bila ta što) se usmrtio

u njoj. Te kada je bio ponedjeljak, a oni su poredani (u redove da bi klanjali), pa je otkrio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zavjesu (svoje) sobe, gleda k nama, a on je stajač (tj. stoji), kao da je njegovo lice list knjige. Zatim se osmjehnuo smije se (smijući se). Pa smo namjeravali (tj. htjeli) da se zavedemo (da se zabludimo, tj. da prekinemo molitvu) od radosti sa viđenjem (kada smo ugledali) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se vratio Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), na svoje dvije pete (tj. nazad sa imamskog mjesta) zbog (toga da) se spoji (sa) redom (tj. da stane u red klanjača), i mislio je da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izlazač (tj. da izlazi, dolazi) k molitvi. Pa je pokazao (dao znak) k nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (umjesto) da (rekne riječima): Upotpunite vašu molitvu! I spustio je zavjesu, pa se usmrtio (umro je u vremenu) od (toga) svoga dana (tj. i umro je taj dan).

PRIČAO NAM JE Ebu Ma'mer, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis, rekao je: pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, rekao je:

"Nije izašao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, tri (dana u džamiju od onoga dana kada je klanjao sjedeći u džamiji s njima). Pa se podigla molitva (tj. pa se uspostavila molitva učenjem ikameta), pa je otišao (tj. pa je počeo) Ebu Bekjr (da) pristupi (prođe naprijed), pa je rekao (tj. uzeo) vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za zastor (zavjesu) pa ga je podigao. Pa pošto se ukazalo lice Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, nismo vidjeli izgleda (prizora, vanjštine da) je bio divniji (ljepši) k nama od lica Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada se ukazalo nama. Pa je dao znak Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sa svojom rukom (tj. pokazao je rukom) k Ebu Bekjru da pristupi (prođe naprijed), i spustio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zastor, pa se nije moglo njemu dok je (najzad i) umro."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao nam je Ibnu Vehb, rekao je: pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, od Hamzeta, sina Abdullaha, da je on izvijestio njega od svoga oca (Abdullaha, sina Umera), rekao je:

"Pošto se pojačala poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegova bolest, reklo se njemu o molitvi (tj. u vezi imama u zajedničkoj molitvi), pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja sa ljudima." Rekla je Aiša: "Zaista Ebu Bekjr je nježan čovjek, kada je čitao, nadvladao ga je plač (tj. kada bude učio u molitvi, nadvladaće ga plač)." Rekao je: "Zapovjedite mu, pa (da) klanja." Pa mu je (isto) ponovila. Rekao je: "Zapovjedite mu, pa (da) klanja. Vi (žene) ste drugarice Jusufa." Slijedio je njega (Junusa) Zubejdija, i bratić (sin brata) Zuhrije, i Ishak, sin Jahja-a, Kjelbija od Zuhrije. A rekao je 'Ukajl i Ma'mer od Zuhrije, od Hamzeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

(onoga) ko je stao uz stranu (pokraj) vođe (u molitvi) zbog bolesti (tj. zbog nekog uzroka).

PRIČAO NAM JE Zekjerija, sin Jahja-a, rekao je: pričao nam je Ibnu Numejr, rekao je: izvijestio nas je Hišam, sin Urveta, od svoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

"Zapovjedio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Ebu Bekjru da klanja sa ljudima u svojoj bolesti (tj. Muhamed a.s. je zapovjedio u svojoj bolesti), pa klanjaše s njima (s ljudima Ebu Bekjr)." Rekao je Urvete: "Pa je našao (tj. osjetio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u svojoj duši (u sebi neku) lakoću, pa je izašao pa kadli Ebu Bekjr predvodi ljude (u molitvi). Pa pošto ga je vidio Ebu Bekjr, pošao je natraške (nazad), pa je pokazao k njemu da (to jest): Kao što si ti (tako i ostani). Pa je sjeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prema Ebu Bekjru uz njegovu stranu, pa Ebu Bekjr klanjaše sa (za) molitvom poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a ljudi klanjaše sa (za) molitvom Ebu Bekjra (povodeći se)."

GLAVA

(onoga) ko je unišao (ušao) zato (da) predvodi ljude, pa je došao prvi vođa (predvodnik, redovni imam, stalni), pa je pošao nazad (onaj) prvi (tj. onaj što je htio da zastupi stalnoga imama ne znajući da će stalni doći) ili nije pošao nazad, dozvoljena je njegova molitva (tj. ispravna, valjana je molitva ovoga nestalnoga imama pa htio se on povući nazad ili ne kada je opazio da je došao stalni imam).

O njemu (tj. o takvom slučaju u prošlom hadisu pričala) je Aiša od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas Malikj od Ebu Hazima, sina Dinara, od Sehla, sina Sa'da, Sa'idije da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, otišao k (plemenu) Benu Amr Ibnu Avfu zato (da) napravi mir između njih (da ih izmiri). Pa se približilo (vrijeme da se obavi) molitva, pa je došao pozivač (mujezin) k Ebu Bekjru pa je rekao:

"Da li ćeš klanjati ljudima, pa (da) podignem (tj. pa da proučim ikamet)?" Rekao je: "Da." Pa je klanjao Ebu Bekjr, pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a ljudi su (još) u molitvi, pa je prešao (redove) dok se zaustavio u (prvome) redu. Pa su pljeskali ljudi (rukama), a bio je Ebu Bekjr (takav da) se neće obzirati u svojoj molitvi (tj. Ne obziraše, ne obaziraše, ne okrećaše se u molitvi). Pa pošto su ljudi umnožili pljeskanje, obazro (obazreo) se, pa je vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je pokazao (znakom) k njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, to jest: "Ostani (na) tvome (svome) mjestu." Pa je podigao Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), svoje dvije ruke, pa je zahvalio Allahu na (onome) što mu ga (je) zapovjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od toga (tj. što mu reče da ostane kao imam ljudima u njegovom prisustvu). Zatim je išao nazad (pošao natraške) dok se ujednačio u redu (prvome sa drugima), a stupio je naprijed poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je

klanjao. Pa pošto je otišao (sa molitve), rekao je: "O Ebu Bekjre, šta te je spriječilo da ustraješ kad sam ti zapovjedio?" Pa je rekao Ebu Bekjr: "Nije za sina Ebu Kuhafeta (pristojno) da klanja pred poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Šta je meni (tj. Šta je vama), vidio sam vas umnožili ste pljeskanje. Ko (se nađe u prilici da) ga sumnjiči (dovodi u sumnju neka) stvar u njegovoj molitvi, pa neka slavi (Boga dž.š., tj. neka uzvikne: "Subhanellah - Slava Allahu!"), pa zaista ono kada je slavio (tj. kada uzvikne "Slava Allahu"), obazrijeće se k njemu. A pljeskanje (rukama) je samo za žene."

GLAVA:

Kada su se izjednačili u čitanju (tj. Kada su jednako sposobni u učenju Kur'ana ljudi koji se predlažu za imame), pa neka ih predvodi najstariji (od) njih.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Ebu Kilabeta, od Malikja, sina Huvejrisa, rekao je:

"Došli smo na (upoznavanje i slušanje pouka) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a mi smo mladi (ili: mladići), pa smo ostali kod njega količinu od dvadeset noći (tj. dana). A bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, milostiv pa je rekao: "Da ste se vratili k vašim zemljama pa ih poučavali. Zapovjedite im, pa neka klanjaju molitvu ovaku (ovakvu) u vrijeme ovako i molitvu ovaku u vrijeme ovako. I kada je prispjela molitva, pa neka vas poziva (ezani i ikameti) jedan (od) vas, i neka vas predvodi najstariji (od) vas."

GLAVA:

Kada je posjetio vođa (u molitvi, imam jedan) narod pa ih predvodio.

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, rekao je: izvijestio nas je Abdullah, rekao je: izvijestio nas je Ma'mer od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Mahmud, sin Rebi'a, rekao je: čuo sam 'Itbana, sina Malikja, Ensariju, rekao je:

"Zatražio je dozvolu (da mi uniđe, uđe u kuću) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam mu dozvolio, pa je rekao: "Gdje želiš da klanjam (u prostorijama) od tvoje kuće?" Pa sam mu pokazao k mjestu koje želim. Pa je stao pa smo se poredali ozadi (ozada, iza) njega. Zatim je pozdravio i pozdravili smo (tj. predao je selam i predali smo i mi selam na završetku molitve)."

GLAVA:

Učinio (tj. postavio) se vođa (u molitvi - imam) samo zato (da) se povodi za njim (da se slijedi za njim, pa se ne smije u molitvi pretjecati imam u pojedinim pokretima u molitvi).

A klanjao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u svojoj bolesti koja (je bila ta što) se usmrtio u njoj (što je u njoj umro - klanjao je) sa ljudima, a on je sjedač (tj. klanjao je ljudima sjedeći, a ljudi su klanjali stojeći - a to se ovdje napominje da se upozori na to da se samo u naročitim, posebnim slučajevima neće oponašati imam). A rekao je Ibnu Mes'ud: "Kada se podigao (klanjač) prije vođe (imama), povratiće se pa će ostati (tj. sjediti) za koliko (onoliko) što se podigao, zatim će slijediti vođu (imama)." A rekao je Hasen o (onome) ko se nakloni sa vođom dva naklona (rekjata, za vrijeme velike stiske u džum'i), a ne može (da izvrši) padanje ničice (sedžde): "Padaće ničice za (na) zadnji naklon (rekjat) dva padanja ničice, zatim će izvršiti (naknadno, naklanjati) prvi naklon (rekjat) sa njegovim padanjem ničice (sa njegovim dvjema sedždama); a (rekao je Hasen) o (onome) ko je zaboravio (jedno) padanje ničice - jednu sedždu (i) čak je ustao: "Padaće ničice (tj. povratiće se i učiniti sedždu, pa će nastaviti klanjanje kao da nije ni bio napravio propusta)."

(Ove stavove ne zastupaju hanefijski pravnici, a osobito u vezi velike stiske, jer je prema hanefijskim pravnicima dozvoljeno u stisci činiti sedždu na leđima klanjača pred tobom - pred sobom, a Hasen i neke pravne škole kažu da to nije dozvoljeno. Po ovima će klanjač u stisci činiti ruku' od svakog rekjata, a kad se poslije selama stiska smanji, onda će učiniti dvije sedžde koje će pripadati drugome rekjatu, a poslije će da klanja prvi rekjat i njegove dvije sedžde kao da je zakasnio na prvi rekjat.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, rekao je: pričao nam je Zaidete od Musa-a, sina Ebu Aišeta, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina 'Utbeta, rekao je:

Unišao sam na (razgovor) Aiši (tj. posjetio sam Aišu) pa sam rekao: "Zar nećeš pričati meni (tj. Daj mi ispričaj) o bolesti poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekla je: "Da (tj. Hoću). Bio je težak (bolesnik) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Jesu li klanjali ljudi (Je li klanjao svijet, narod)?" Rekli smo: "Ne. Oni te iščekivaju (pogledaju, čekaju, očekuju)." Rekao je: "Stavite mi vodu u kacu (u kadu, posudu za kupanje)." Rekla je: "Pa smo (to) učinili, pa se okupao. Zatim je otišao (tj. počeo je da) se segne (tj. da se s mukom podigne, podiže, ustane, ustaje), pa se zanesvijestilo njemu (pa se onesvijestio). Zatim se osvjestio pa je rekao: "Je li klanjao svijet?" Rekli smo: "Ne. Oni te iščekivaju, o poslaniče Allaha." Pa je rekao: "Stavite mi vode u kacu (u kadu)." Pa je sjeo pa se okupao. Zatim je otišao (počeo) da se segne (ustane), pa mu se zanesvijestilo. Zatim se osvjestio pa je rekao:

"Je li klanjao svijet?" Pa smo rekli: "Ne. Oni te iščekivaju, o poslaniče Allaha." A svijet (tj. A ljudi) su postojani (ostali sakupljeni, skupljeni) u bogomolji, iščekuju Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, radi molitve krajnje večeri (radi zadnje večernje molitve - radi jacije). Pa je poslao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k Ebu Bekjru da klanja sa ljudima. Pa mu je došao poslanik (tj. izaslanik Muhameda a.s.) pa je rekao: "Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zapovjeda ti da klanjaš sa ljudima." Pa je rekao Ebu Bekjr, a bio

(je) nježan čovjek: "O Umere, klanjaj sa ljudima." Pa je rekao njemu Umer: "Ti si preči za to." Pa je klanjao Ebu Bekjr (u) te dane (tih dana). Zatim je zaista Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, našao od svoje duše lakoću (osjetio je u sebi lakoću), pa je izašao između dva čovjeka (idući), jedan (od) njih dvojice je Abas (izašao je Muhamed a.s.) radi molitve podneva, a Ebu Bekjr klanja sa ljudima. Pa pošto ga je vidio Ebu Bekjr, otišao (počeo) je da (se) povlači (pomiče nazad). Pa je dao znak k njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za (to) da se ne povlači (nazad). Rekao je: "Posadite vas dva mene do njegove strane." Pa su ga njih dva posadila do strane (tj. uz) Ebu Bekjra. Rekao je (pripovjedač): "Pa je počeo Ebu Bekjr (da) klanja, a on je stajač (tj. a on je stajao, klanjao je stojeći), za molitvom (za klanjanjem) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a ljudi za molitvom (klanjanjem) Ebu Bekjra, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, je sjedač (tj. a on je sjedio)." Rekao je Ubejdulah: "Pa sam unišao na (razgovor) Abdullahu, sinu Abasa (tj. posjetio sam ga) pa sam mu rekao: "Zar neću izložiti tebi (tj. Daj da ti izložim ono) što mi je pričala Aiša o bolesti Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Daj." Pa sam mu izložio (ispričao) njezino pričanje, pa nije zanijekao od njega (nijednu) stvar (ništa) osim (to) da je on rekao: "Je li tebi imenovala (onoga) čovjeka koji je bio sa Abasom (jeli rekla njegovo ime)?" Rekao sam: "Ne." Rekao je: "On je (bio, to je bio) Alija (Ebu Taliba)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Hišama, sina Urveta, od njegova oca, od Aiše, majke vjernika, da je ona rekla:

"Klanjao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u svojoj kući, a on je tužitelj (tj. a on se tužio, tužeći se na bolove koje je zadobio prilikom pada s konja), pa je klanjao sjedeći, a klanjao je iza njega narod (ljudi) stojeći, pa im je dao znak da (to jest): Sjedite. Pa pošto je otišao (sa molitve), rekao je: "Učinio (tj. postavio) se vođa (imam) samo zato (da) se povodi za njim, pa kada se naklonio, pa naklonite se (i vi), a kada se podignuo (podigao), pa podignite se (i vi), i kada je klanjao sjedeći, pa klanjajte (i vi) sjedeći."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Enesa, sina Malikja, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, uzjahao (jašio, jahao jednog) konja, pa se srušio (na zemlju) sa njega (sa konja), pa se sadrijela (zgulila, izgrebala) njegova desna polovina (tijela). Pa je klanjao (jednu) molitvu od molitava, a on je sjedač (sjedeći), pa smo klanjali iza njega sjedeći. Pa pošto je otišao (sa molitve), rekao je: "Učinio (postavio) se vođa samo zato (da) se povodi za njim, pa kada je klanjao (tj. pa kada klanja) stojeći, pa (i vi) klanjajte stojeći, pa kada se naklonio, pa (i vi) se naklonite, a kada se podigao, pa podignite se (i vi), a kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko (je) hvalio Njega", pa recite: "Naš Gospode, i Tebi hvala", i kada je klanjao stojeći, pa klanjajte (i vi) stojeći, a kada je klanjao sjedeći, pa klanjajte sjedeći svi." Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): rekao je Humejdija: Njegov govor "Kada je klanjao sjedeći, pa klanjajte sjedeći", on (taj govor, te riječi Muhameda a.s.) je (bio) u njegovoj staroj (prijašnjoj) bolesti,

zatim je klanjao poslije toga Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sjedeći, a ljudi ozadi, iza njega stojeći, nije im zapovjedio sjedenje (da sjednu), a uzima se samo zadnje pa zadnje (što se dogodilo) od djela (postupka, čina) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Kada će pasti ničice (na sedždu, onaj) ko je ozadi (ozada, iza) vođe (predvodnika u molitvi, imama).

Rekao je Enes: "Pa kada je pao ničice (na sedždu), pa padnite (i vi) ničice."

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jahja, sin Se'ida, od Sufjana, rekao je: pričao mi je Ebu Ishak, rekao je: pričao mi je Abdullah, sin Jezida, rekao je: pričao mi je Bera', a on je osim lažova (tj. a on nije lažov, nije bio lažac Abdullah, sin Jezida u onome što je pričao od Bera-a), rekao je (Bera'):

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je rekao (u klanjanju) "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega", (bio nas je poučio da postupamo ovako:) nije savio (ne bi sageo ni) jedan od nas svojih leđa dok (ne) padne Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, padajući ničice (na sedždu), zatim padamo (mi) padajući ničice poslije njega."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, od Sufjana, od Ebu Ishaka slično njemu o ovome.
GLAVA

grijeha (onoga) ko je podigao (iz položaja ničice, sa sedžde) svoju glavu prije vođe (imama).

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Muhameda, sina Zijada, čuo sam Ebu Hurejreta od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zar se ne boji jedan (od) vas, ili: Zar se neće bojati (plašiti) jedan (od) vas kada je podigao svoju glavu prije vođe (imama), da će učiniti (ili da neće učiniti) Allah njegovu glavu glavom magarca, ili (da) će učiniti Allah njegov lik (oblik) likom magarca."

GLAVA

vodstva (predvođenja u molitvi od strane) roba i slobodnjaka (oslobođenog roba). A bila je Aiša (običaja da) ju (je) predvodi njezin rob Zekjvan. (I GLAVA predvođenja u molitvi čitajući, učeći u molitvi ne napamet nego) iz Kur'ana, i (GLAVA predvođenja u molitvi od strane) djeteta prostitutke (kurve), i Beduina (negrađanina) i dječaka koji nije imao poluciju (nije postao polno zreo, nije imao izlijevanja, ištrcavanja sjemena iz polnog uda - sve nabrojane osobe mogu biti imami) zbog govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Predvodiće ih

najsposobniji (od) njih za čitanje knjige Allaha (doslovno: najbolji čitač od njih za knjigu Allaha)."

A neće se sprječavati rob od skupine bez bolesti (tj. bez nekog razloga, kaže ovo Buharija).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, rekao je: pričao nam je Enes, sin 'Ijada, od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, rekao je:

"Pošto su došli (stigli) prvi iseljenici (izbjeglice, emigranti - pošto su stigli u) 'Asbu (ili: Usbu), mjesto u Kuba'u (kod Medine), prije dolaska poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, predvođaše ih (tj. predvodio ih je u molitvi, bivaše im, bio im je imam) Salim, slobodnjak Ebu Huzejfeta, a bio je najmnogobrojniji (od) njih Kur'anom (tj. a on je najviše od njih sviju poznavao Kur'ana)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Jahja, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: pričao mi je Ebu Tejah od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Slušajte i pokoravajte se, i (onda, tada) ako se (vama) postavio namjesnikom (upraviteljem, pa prema tome i imamom) Abesinac, kao da je (pa makar bila kao) njegova glava (zrno) suhoga grožđa."

GLAVA:

Kada nije upotpunio vođa (imam), a upotpunio je (onaj) ko je ozadi (iza) njega (molitvu).

(Hanefijski pravnici ne zastupaju ovo stanovište. Isto tako ne zastupaju ni neka stanovišta iz predhodne GLAVE kao što je čitanje iz Kur'ana gledanjem u Kur'an ili ispisani papir odlomcima, ajetima iz Kur'ana, i vodstvo, imametluk nepunoljetnog dječaka u obaveznim molitvama, fardovima.)

PRIČAO NAM JE Fadl, sin Sehla, rekao je: pričao nam je Hasen, sin Musa-a, Ešjeb, rekao je: pričao nam je Abdurahman, sin Abdullaha sina Dinara, od Zejda, sina Eslema, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Klanjaju vama (tj. sa vama imami, predvodnici u molitvi, predvode vas vođe), pa ako su pogodili (tj. ako su ispravno klanjali), pa za vas i za njih (ima nagrada, imaćete i vi i oni nagradu); a ako su pogriješili, pa za vas je (nagrada, tj. vi ćete imati nagradu), a na njih je (grijeh, tj. oni će imati grijeh, snosiće odgovornost)."

GLAVA

vodstva unesrećenoga i uvođača novotarija (ružnih novih postupaka i običaja u islamske obrede i propise).

(Riječ "meftun" znači lice zavedeno i zalutalo s pravog puta i istine zbog toga što mu je otišao, propao imetak i pamet, a to znači lud, nenormalan. Neki kažu da "meftun" znači: učesnik u buni i neredu protiv legalnog vladajućeg vođe, imama, upravljača, ali komentator 'Ajnija veli da se za takvo lice kaže "fatin". Prvo značenje riječi "meftun" je prevedeno sa izrazom "unesrećeni" jer je lud, nenormalan čovjek i te kako unesrećen.)

A rekao je Hasen (u vezi uvođača novotarija): "Klanjaj (za njim), a na njega je njegova novotarija (a njemu njegova novotarija)." Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): "A rekao je nama Muhamed, sin Jusufa: pričao nam je Evzaija, rekao je: pričao nam je Zuhrija od Humejda, sina Abdurahmana, od Ubejdulaha, sina 'Adija sina Hijara, da je on unišao na (razgovor, tj. da je posjetio) Usmana, sina Afana, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), a on je opkoljen (opsjednut, zatvoren u svojoj kući), pa je rekao:

"Ti si zaista vođa (doslovno: Zaista si ti vođa) sveukupnosti (cijele zajednice, cijele islamske države), a snašlo te (ono) što vidiš (i sam, pa nam ne možeš sada ni imam biti u bogomolji), i klanja nam (sada) vođa pobune (nereda, ustanka), a bojimo se grijeha (bojimo se da ne padnemo u grijeh ako klanjamo za pobunjeničkim vođom, pa šta ti veliš)?" Pa je rekao (Usman r.a.): "Molitva je (nešto) najljepše što čine (rade, vrše svi) ljudi, pa kada čine (nešto) lijepo ljudi, pa činite lijepo sa njima, a kada čine loše (nevaljalo nešto), pa kloni se njihovog lošega činenja (činjenja)." A rekao je Zubejdija: rekao je Zuhrija: Ne vidimo da se klanja (tj. da je lijepo klanjati) ozadi (tj. za) učinjenim ženskom (ili: za oponašajućim žensko) osim iz nužde (koja je takva da) nema bijega od nje (osim u nuždi kada se to ne može izbjeći)."

(Pod izrazom "učinjen ženskom - muhannes" je muško koje dozvalja da se na njemu vrši polni odnos u njegovu stražnjicu, a pod izrazom "muhannis - oponašajući žensko" misli se na muško koje u govoru i pokretima usiljeno i namjerno oponaša ženske osobe. I ova druga vrsta ljudi se smatra jednom vrstom neobičnih, nenormalnih ljudi, pa su i oni u neku ruku unesrećeni tom nastranošću.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebana, rekao je: pričao nam je Gunder od Šu'beta, od Ebu Tejaha da je on čuo Enesa, sina Malikja, rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Ebu Zeru:

"Slušaj i pokori se, i da (to mora da učiniš) Abesincu, kao da je njegova glava zrno suhoga grožđa."

GLAVA:

Staće (predvođeni klanjač na prostor) od desnice (desne strane) vođe (imama) s prema njemu (uz njega) jednako (tj. izravnavši se s njime) kada su bila (tj. kada budu) njih dva dvojica (tj. samo dvojica činili skupinu, kada samo njih dva budu zajednički klanjali).

(Hanefijski pravnici vele da i u ovom slučaju imam treba da stane naprijed za dužinu pete od noge.)

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Hakjema, rekao je: čuo sam Se'ida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

"Prenoćio sam u sobi svoje tetke Mejmunete. Pa je klanjao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, večernju molitvu (jaciju u džamiji). Zatim je došao pa je klanjao četiri naklona - rekjata (u kući, u sobi), zatim je zaspao. Zatim je ustao (stao da klanja pošto se probudio i očistio, abdestio za molitvu). Pa sam došao pa sam stao (i ja na prostor) od njegove ljevice (lijeve strane), pa me učinio (tj. pa me premetnuo na prostor) od njegove desnice (desne strane), pa je klanjao pet naklona (rekjata), zatim je klanjao dva naklona (rekjata). Zatim je zaspao (tako da) sam čak čuo njegovo hrkanje, ili je rekao: njegovo hrčanje, zatim je izašao k molitvi (zore, tj. na sabah)."

GLAVA:

Kada je stao (na prostor) od ljevice vođe (tj. slijeva vođe - imama; na lijevu stranu vođe), pa ga je okrenuo (premjestio) vođa k svojoj desnici (zdesna sebi), nije se pokvarila (nije postala ništavna, nije se poništila) molitva njih dvojice.

PRIČAO NAM JE Ahmed, rekao je: pričao nam je Ibnu Vehb, rekao je: pričao nam je Amr od Abdurabiha, sina Seida, od Mahremeta, sina Sulejmana, od Kjurejba, slobodnjaka Ibnu Abasa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao je:

"Spavao sam kod Mejmunete, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je kod nje te noći. Pa se očistio, zatim je stao (da) klanja. Pa sam stao na njegovu ljevicu (lijevu stranu), pa me uzeo pa me učinio (premjestio) na svoju desnicu (desnu stranu), pa je klanjao trinaest naklona (rekjata), zatim je zaspao (tako da) je čak puhao, a bio je (takav) kada je spavao, (da) je puhao. Zatim mu je došao pozivač, pa je izašao pa je klanjao (sabah), a nije se očistio (ponovo, tj. nije nanovo uzimao abdesta)." Rekao je Amr: Pa sam o njemu (tj. o ovome hadisu pričao) Bukjejru pa je rekao: pričao mi je Kjurejb o tome.

GLAVA:

Kada nije naumio vođa da predvodi (da bude imam), zatim je došao narod pa ih je predvodio.

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, od Ejuba, od Abdullaha, sina Seida sina Džubejra, od njegova oca, od Ibnu Abasa, rekao je:

"Prenoćio sam kod moje (tj. svoje) tetke, pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) klanja (u jednom dijelu) od (te) noći. Pa sam ustao (i ja da) klanjam sa njim, pa sam stao na njegovu lijevu (stranu,

slijeva njemu), pa je uzeo moju glavu, pa me postavio (smjestio) na svoju desnu (stranu, sebi zdesna)."

GLAVA:

Kada je oduljio vođa - imam (molitvu), a u čovjeka je bila (neka) potreba (nužda) pa je (taj čovjek) izašao pa je klanjao (sam po sebi, a ne u skupini).

PRIČAO NAM JE Muslim, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Amra, od Džabira, sina Abdullaha, da Muaz, sin Džebela, klanjaše sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, zatim se povrati (vrati se svom narodu) pa predvodi svoj narod (bude im imam).

Rekao je (Buharija): A pričao mi je Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Gunder, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Amra, rekao je: čuo sam Džabira, sina Abdullaha, rekao je:

"Bio je Muaz, sin Džebela, (običaja da) klanja sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, zatim se vraćaše pa predvođaše svoj narod (bude im imam). Pa je klanjao (jedanput) večernju molitvu (jaciju) pa je čitao Kravu (tj. pa je učio u molitvi poglavlje Kur'ana koje se zove "Bekara - Krava", a to je najdulje poglavlje u Kur'anu). Pa je otišao (jedan) čovjek (sa molitve). Pa kao da se dohvatio od njega (od onoga čovjeka, tj. Kao da je osjetio sramotu od njega, da ga je imao namjeru taj čovjek osramotiti). Pa je dopro (taj slučaj) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Mučitelj (ili: Ti si Muaze razgonitelj), mučitelj, mučitelj!", tri puta (je to ponovio Muhamed a.s.). Ili je rekao: "Mučilac (ili: Razgonilac si ti, Muaze), mučilac, mučilac." I zapovjedio mu je (da klanja jaciju) sa dva poglavlja od srednje izrastavljenog (dijela poglavlja Kur'ana, a to su poglavlja od 81. do 92.)." Rekao je Amr "Neću zapamtiti (tj. Ne pamtim) njih dva (tj. Ne pamtim koja su ta dva poglavlja)."

GLAVA

olakšavanja vođe (imama) u (vezi učenja na) stajanju i (GLAVA) upotpunjavanja naklonjanja (ruku'a) i padanja ničice (sedžde, u molitvi).

PRIČAO NAM Ahmed, sin Junusa, rekao je: pričao nam je Zuhejr, rekao je: pričao nam je Ismail, rekao je: čuo sam Kajsa, rekao je: izvijestio me Ebu Mes'ud da je (jedan) čovjek rekao:

"Tako mi Allaha, o poslaniče Allaha, ja zaista izostanem od molitve jutra (sabaha) zbog omsice (tog-i-tog) od (tj. zbog toga) što odulji sa nama (molitvu, ili: nama molitvu)." Pa nisam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ni) u (jednom) predikovanju srditijega od njega (od njegove srditosti) tada (tj. nego što sam ga vidio srditoga tada). Zatim je rekao (u tome predikovanju, poučavanju Muhamed a.s.): "Zaista od vas su (neki imami) razgonitelji. Pa koji (od) vas (bude) štogod klanjao sa ljudima, pa neka olakša (doslovno: pa neka se prebaci, tj. neka je obavi

što kraće), jer zaista u (među) njima (klanjačima neko) je slabašan, i star i nužan (trpi od nužde, potrebe)."

GLAVA:

Kada je klanjao (tj. Kada klanja samo) za svoju ličnost (sam po sebi, pojedinačno), pa neka odulji koliko je htio (tj. koliko hoće).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ebu Zinada, od Aredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je klanjao (tj. Kada klanja) jedan (od) vas ljudima (bivši imam, kao imam), pa neka olakša, jer zaista u (među) njima je (neko i) slabašan, i bolestan i star; a kada je klanjao (tj. a kada klanja) za svoju ličnost (sam za sebe), pa neka odulji šta (tj. koliko) je htio (tj. koliko hoće)."

GLAVA

(onoga) ko je tužio svoga vođu kada je (njegov vođa) oduljio (molitvu).

A rekao je Ebu Usejd: "Oduljio si s nama (Oduljio si nam molitvu), o moj sinko (sinak, sinčiću)." (Neki komentatori navode da je Ebu Usejdov sin Munzir proučio suru Vessaffati.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Sufjan od Ismaila, sina Ebu Halida, od Kajsa, sina Ebu Hazima, od Ebu Mes'uda, rekao je: rekao je (jedan) čovjek:

"O poslaniče Allaha, zaista ja svakako izostanem od molitve u zoru (pa je ne klanjam u skupini) od (tj. zbog toga) što odulji s nama (tj. nama) omsica (taj-i-taj, učenje) u njoj." Pa se rasrdio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, nisam ga vidio (kada) se je rasrdio u (nekom) mjestu (da) je bio žešći srditošću (tj. da je bio srditiji, ljući) od njega tada, zatim je rekao: "O ljudi, zaista od vas su (neki imami) razgonitelji (tj. razgone, rastjeravaju iz skupine svojim postupcima). Pa ko je predvodio (ko predvodi u molitvi) ljude, pa neka se prebaci (tj. neka olakša, neka brzo obavi molitvu), jer zaista ozadi (iza) njega je slabašan, i star i nuždan (poneko)."

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: pričao nam je Muharib, sin Disara, rekao je: čuo sam Džabira, sina Abdullaha, Ensariju, rekao je:

"Došao je (jedan) čovjek sa dvije deve, a već je natkrilila (ili: smračila se, tj. nastupila je) noć, pa je susreo Muaza (da) klanja, pa je ostavio svoju devu i došao (pristupio u zajedničko klanjanje) k Muazu. Pa

je učio (tj. počeo da uči Muaz u molitvi) poglavlje Krave, ili (poglavlje) "Nisa' - Žene", pa je otišao (onaj) čovjek (istupio iz klanjanja). I doprlo mu je da je Muaz postigao od njega (tj. dobio o njemu loš utisak, ili: izrazio se njemu loše), pa je došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa mu je tužio Muaza. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "O Muaze, jesi li ti mučitelj, ili: mučilac, tri puta (je to ponovio Muhamed a.s.). Pa zašto nisi klanjao sa (poglavljem koje počinje sa riječima:) "Slavi ime tvoga Gospoda Najvećega.", "Tako mi Sunca i njegova (kasnog) jutra.", "Tako mi noći kada pokriva.", jer zaista ono klanja iza tebe (neko) star, i slabašan i nuždan." Računam (kaže Šu'bete) u hadis (i ovu zadnju rečenicu, tj. ".... jer zaista ono klanja iza tebe..."). Slijedi ga (Šu'beta) Seid, Mesruka, i Mis'ar, i Šejbanija. Rekao je Amr, i Ubejdulah, sin Miksema, i Ebu Zubejr od Džabira: "Čitao je (tj. učio je u molitvi) Muaz u večernjoj molitvi (jaciji poglavlje) Kravu." A slijedio ga je 'Ameš od Muhariba.

GLAVA

skraćivanja (kratkoće) u molitvi i njezinog usavršenja (savršenosti).

PRIČAO JE NAMA Ebu Ma'mer, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis, rekao je: pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, rekao je:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) skraćuje molitvu i usavrši ju (tj. obavljaše je kratko i savršenu, izvršivši savršeno sve njezine dijelove)."

GLAVA

(onoga) ko je olakšao (tj. skratio) molitvu kod plača djeteta (tj. kada je čuo da plače dijete).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, rekao je: izvijestio nas je Velid, rekao je: pričao nam je Evzaija od Jahja-a, sina Ebu Kjesira, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca Ebu Katadeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista ja sigurno stojim u molitvi (ili: ustanem na molitvu da stupim), hoću da oduljim u njoj, pa čujem (čudnem) plač djeteta, pa se prebacim u svojoj molitvi (tj. pa skratim svoju molitvu zbog) neželenja (jer ne želim) da pravim teškoću njegovoj majci (koja je u zajedničkoj molitvi i brine se za djetetom)." Slijedio ga (Velida) je Bišr, sin Bekjra, i Ibnul-Mubarekj, i Bekijjete od Evzaije.

PRIČAO NAM JE Halid, sin Mahleda, rekao je: pričao nam je Sulejman, sin Bilala, rekao je: pričao nam je Šerikj, sin Abdullaha, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malikja, (da) govori:

"Nisam klanjao (ni) iza (jednoga) vođe (imama) nikada lakšeg molitvom (lakoće u molitvi), a niti potpunijega od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. I zaista ono bio je (on takav da) zaista čuje

plač djeteta pa olakša (iz) bojazni da se sablazni (da padne u iskušenje, a to znači da se muči) njegova majka (mati djeteta)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, rekao je: pričao nam je Se'id, rekao je: pričao nam je Katadete da je Enes, sin Malikja, pričao njemu da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista ja sigurno uniđem (uđem) u molitvu, a ja hoću njezino oduljivanje, pa čujem plač djeteta, pa se prebacim (tj. pa olakšam, skratim, kraće učim) u svojoj molitvi od (tj. iz toga razloga) što znam (poznajem neki dio, nešto) od žestine tuge (uzrujanosti) njegove majke od (zbog) njegova plača."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Adij od Se'ida, od Katadeta, od Enesa, sina Malikja, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista ja sigurno uniđem (uđem) u molitvu, pa hoću njezino oduljivanje, pa čujem plač djeteta, pa se prebacim (pa olakšam) od (zbog onoga) što znam (nešto) od žestine tuge njegove majke od njegova plača (zbog plača)." A rekao je Musa: pričao nam je Eban, rekao je: pričao nam je Katadete, rekao je: pričao nam je Enes od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu.

GLAVA:

Kada je klanjao, zatim je predvodio (neki) narod (tj. zatim je bio imam nekim ljudima).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, i Ebu Nu'man, rekli su njih dva: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Amra, sina Dinara, od Džabira, rekao je:

"Bio je Muaz (običaja da) klanja (tj. klanjavaše) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, zatim dođe svome narodu pa klanja s njima (tj. njima kao imam)."

GLAVA

(onoga) ko je dao ljudima da čuju (saopćio im) veličanje vođe (tj. ko je rekao glasno "Allahu ekjber" da bi čuli ljudi pa da bi tako doznali da je i imam izgovorio).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Abdullah, sin Davuda, rekao je: pričao nam je 'Ameš od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

"Pošto se razbolio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svojom bolešću koja je (bila ta što) je umro u njoj, došao mu je (Bilal da) ga obavjesti za molitvu, pa je rekao (Muhamed a.s.): "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja." Rekla sam: "Zaista je Ebu Bekjr žalovit čovjek.

Ako stane (na) tvoje mjesto (tj. Ako bude klanjao mjesto tebe), plakaće pa neće moći (da izvrši) čitanje (tj. učenje u molitvi)." Rekao je: "Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja." Pa sam rekla slično njemu (govoru kojeg sam već navela). Pa je rekao u trećem ili u četvrtom (ponovljenom zahtjevu): "Zaista ste vi (žene) drugarice Jusufa. Zapovjedite Ebu Bekjru, pa neka klanja." Pa je klanjao, a izašao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, gega se (naginje se oslanjajući se) između dvojice ljudi, kao da ja gledam (u ovaj čas) k njemu, piše (tj. crta) sa svoje dvije noge zemlju (tj. po zemlji, a to znači vuču, vuku mu se po zemlji noge). Pa pošto ga je vidio Ebu Bekjr, otišao (tj. počeo) je da se izmiče nazad, pa je dao znak k njemu to jest: "Klanjaj." Pa se izmakao (povukao) nazad Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, i sjeo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, uz njegovu stranu, a Ebu Bekjr daje ljudima da čuju veličanje (Allaha, tj. saopćava ljudima da je Muhamed a.s. rekao "Allahu ekjber")." Slijedio ga je (Abdullaha, sina Davuda) Muhadir od 'Ameša.

GLAVA

čovjeka (koji) se povodi za vođom, a povode se ljudi za povoditeljem.

A spominje se od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Povodite se za mnom, a neka se povodi za vama ko je poslije vas."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, rekao je: pričao nam je Ebu Muavijete od Ameša, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, rekla je:

"Pošto je bio težak (tj. Kada je bio težak bolesnik) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, došao je Bilal (da) ga obavijesti za molitvu, pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru da klanja sa ljudima." Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha, zaista Ebu Bekjr je žalovit čovjek, i zaista on kada god stane (na) tvoje mjesto, neće dati ljudima da čuju (neće doušiti ljudima, tj. neće im do ušiju doprijeti njegov glas), pa da si (tj. pa zašto nisi) zapovjedio Umeru." Pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru (da) klanja." Pa sam rekla Hafsi: "Reci mu: Zaista je Ebu Bekjr žalostiv čovjek, i zaista on kada stane (na) tvoje mjesto, neće doušiti (dosluhnuti, neće dati) ljudima (da čuju), pa da si zapovjedio Umeru." Rekao je: "Zaista vi (žene), zaista ste vi drugarice (onih žena iz vremena) Jusufa. Zapovjedite Ebu Bekjru da klanja sa ljudima." Pa pošto je unišao (pristupio) u (ili na) molitvu (Ebu Bekjr), našao (osjetio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u svojoj duši lakoću, pa je ustao, naginje se (gega se, geže se) između dvojice ljudi, a njegove dvije noge pišu u (tj. po) zemlji dok je unišao (u) bogomolju. Pa pošto je čuo Ebu Bekjr njegovo kretanje (šuštanje), otišao (tj. počeo) je Ebu Bekjr (da) se izmiče nazad. Pa je dao znak k njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dok (tj. te) je sjeo na lijevu (stranu) Ebu Bekjra, pa je bio Ebu Bekjr (u položaju da) klanja stojeći, a bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u položaju da) klanja sjedeći (tj. pa Ebu Bekjr klanjaše stojeći, a Muhamed a.s. klanjaše sjedeći), povodi se Ebu Bekjr za molitvom poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a

ljudi su povoditelji za molitvom Ebu Bekjra, bio zadovoljan Allah od njega (s njim)."

GLAVA:

Da li će uzeti vođa, kada je posumnjao (u svojoj molitvi), sa govorom ljudi (da se posluži, tj. Da li će u sumnji uzeti govor, riječi ljudi kao tačnu činjenicu po kojoj će postupiti)?

(Hanefijski pravnici kažu: da, a šafijski: ne.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, sina Enesa, od Ejuba, sina Ebu Temimeta, Sahti(te)nije, od Muhameda, sina Sirina, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, otišao (sa molitve prije vremena obavivši samo njezin dio) od dva (naklona, rekjata), pa je rekao njemu Dvoruki:

"Je li se skratila molitva. (tj. Je li naređeno da od sada bude kraća molitva), ili si zaboravio (se), o poslaniče Allaha?" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Je li uistinio (tj. Je li rekao istinu) Dvoruki?" Pa su rekli ljudi: "Da." Pa je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je klanjao druga dva (naklona, rekjata), zatim je pozdravio (predao selam), zatim je veličao (rekao je "Allahu ekjber"), pa je pao ničice (na sedždu) kao njegovo padanje ničice (što ga obično čini u molitvi) ili dulje (nego obično).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Sa'da, sina Ibrahima, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, rekao je:

"Klanjao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, podne dva naklona (dva rekjata), pa se reklo: "Klanjao si dva naklona (dva rekjata)." Pa je klanjao (doklanjao još) dva naklona (dva rekjata), zatim je pozdravio (predao selam), zatim je pao ničice (na sedždu) dva padanja ničice (učinio je dvije sedžde)."

GLAVA:

Kada je zaplakao (plakao) vođa u molitvi.

A rekao je Abdullah, sin Šedada: "Čuo sam jecanje Umera, a ja sam u zadnjem (dijelu) redova, čita (tj. Umer plače glasno učeći u molitvi riječi Kur'ana) "…. tužim svoj jad i svoju žalost samo k Allahu…."."

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao nam je Malikj, sin Enesa, od Hišama, sina Urveta, od njegovog oca, od Aiše, majke vjernika da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao u svojoj bolesti:

"Zapovjedite Ebu Bekjru (da) klanja sa ljudima." Rekla je Aiša: rekla sam: "Zaista Ebu Bekjr kada je stao (tj. kada stane) u (tj. na) tvoje mjesto, neće dati čuti ljudima (svoga učenja u molitvi) od plača, pa zapovjedi Umeru pa neka klanja." Pa je rekao: "Zapovjedite Ebu Bekjru pa neka klanja ljudima." Pa je rekla Aiša Hafsi: "Reci mu: Zaista Ebu Bekjr kada stane u tvoje mjesto, neće dati čuti ljudima od plača (šta uči), pa zapovjedi Umeru pa neka klanja ljudima." Pa je (to) učinila Hafsa, pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Polako (Polagano)! Zaista vi (žene), zaista ste vi (sigurno) drugarice (žene iz vremena) Jusufa. Zapovjedite Ebu Bekjru pa neka klanja ljudima." Rekla je Hafsa Aiši: "Nisam bila (nikad u prilici) za (nešto da) pogodim (dobijem) od tebe dobro (tj. što si mi god savjetovala, pa te ja poslušala, nije mi ispalo dobro)."

GLAVA

ujednačavanja (uravnavanja) redova kod podizanja (tj. kod izgovaranja poziva za podizanje na molitvu - ikameta) i poslije njega (ikameta).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid Hišam, sin Abdul-Melikja, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: izvijestio me Amr, sin Mureta, rekao je: čuo sam Salima, sina Ebul-Dža'da, rekao je: čuo sam Nu'mana, sina Bešira, (da) govori: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ćete sigurno ujednačavati (uravnavati) vaše redove, ili će zaista postupiti suprotno Allah sigurno među vašim licima (okrenuće nasuprot vaša lica, tj. okrenuće vam lica nasuprot, naopačke, na zatiljak)."

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis od Abdul-Aziza, od Enesa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Uspravite (tj. Upravite, poravnajte) redove, pa (tj. jer) zaista ja vas vidim ozadi (iza) mojih leđa."

GLAVA

okretanja vođe na ljude (prema ljudima) kod ujednačavanja redova.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Redža-a, rekao je: pričao nam je Mu'avijete, sin Amra, rekao je: pričao nam je Zaidete, sin Kudameta, rekao je: pričao nam je Humejd Tavil, rekao je: pričao je nama Enes, rekao je:

"Podigla se molitva (tj. izgovoren je ikamet - poziv za podizanje na molitvu), pa se okrenuo na nas poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i

spasio, sa svojim licem pa je rekao: "Upravite (tj. upravite, ispravite, ujednačite) vaše redove, i zbijte se (u redovima, čvrsto se sastavite, slijepite se jedan uz drugoga), pa (tj. jer) ja zaista vidim vas iza svojih leđa."

GLAVA

(vrijednosti) prvoga reda.

PRIČAO NAM JE Ebu 'Asim od Malikja, od Sumejja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Mučenici (tj. Lica koja imaju položaj palih u boju - šehidi) su: utopljenik, i umrli od stomaka (od bolesti u trbuhu), i umrli od kuge i zatrpani ruševinom (tj. umrli pod ruševinom)." I rekao je: "A da znaju šta je u ranenju (ranjenju, hitenju na molitvu), zaista bi se natjecali (utrkivali). A da znaju šta je u tmini i jutru (tj. šta je, koliko je nagrade u molitvi tmine i jutra, u jaciji i sabahu), zaista bi došli njima dvjema i da bi puzanjem (išli). A da znaju šta je u naprijed proturenom (isturenom, tj. prvom) redu, zaista bi se ždrijebali (određivali pomoću ždrijeba, kocke ko će stati u prvi red)."

(Ždrijeb se je među starim Arapima vršio i izvlačenjem strijelica "sehm, množina sihamun - strijela, strijelica", pa je otuda i glagol "isteheme - uzeti sebi strjelicu", a onda od toga izvući strjelicu prilikom ždrijebanja.)

GLAVA:

Upravljanje (ispravljanje, uravnjavanje, ravnjanje, pravilno postavljanje) reda je (jedan dio) od potpunosti molitve.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, rekao je: pričao nam je Abdurezak, rekao je: izvijestio nas je Ma'mer od Hemama, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"Učinio se (tj. postavio se) vođa samo zato (da) se povodi za njim, pa ne činite suprotno njemu, pa kada se naklonio (na ruku'u), naklonite se (i vi), a kada je rekao "Čuo Allah za onoga ko je hvalio Njega!", pa recite: "Naš Gospode, Tebi hvala!". I kada je pao ničice (na sedždu), pa padnite (i vi) ničice, i kada je klanjao (tj. i kada klanja) sjedeći, pa klanjajte sjedeći (vi) svi. I upravite red u molitvi, pa (jer) zaista upravljanje (poravnavanje) reda je (dio) od ljepote (tj. uljepšavanja; ili: lijepoga izvršavanja) molitve."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ujednačite vaše redove, pa (jer) zaista ujednačavanje redova je (dio) od upravljanja (pravilnog izvršavanja) molitve."

GLAVA

grijeha (onoga) ko nije upotpunio redove.

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, rekao je: izvijestio nas je Fadl, sin Musa-a, rekao je: izvijestio nas je Seid, sin Ubejda, Taija od Bušejra, sina Jesara, Ensarije, od Enesa, sina Malikja, da je on prispjeo (došao u) Medinu, pa se reklo njemu:

"Šta si zanijekao (tj. Šta ne odobravaš, Šta ti se ne sviđa) od nas od dana (kada) si bio savremenik (tj. otkad si sreo, upoznao) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (što je onda bilo, a sada nije)?" Rekao je (Enes koji je tom prilikom stigao u Medinu iz Basre): "Nisam zanijekao (tj. Nisam našao da vam je ružna neka) stvar osim (jedino to) da vi ne upravljate redove (tj. osim jedino to što vam nisu redovi pravni, ispravni)." A rekao je Ukbete, sin Ubejda, od Bušejra, sina Jesara: "Došao (prispjeo) nam je Enes, sin Malikja (u) Medinu (iz Basre i rekao nam je) za ovo."

(Ajnija kaže da ova Enesova izjava nije u suprotnosti sa njegovom izjavom u kojoj je rekao da ne prepoznaje ništa od onoga što je bilo za vrijeme Muhameda a.s., tj. da se sve izmijenilo na gore, jer je tu izjavu Enes dao u Siriji, a ovu u Medini.)

GLAVA

prilijepljivanja ramena sa ramenom i stopala sa stopalom u redu (tj. zbijanja rame uz rame i stopalo uz stopalo u redovima pri zajedničkoj molitvi).

A rekao je Nu'man, sin Bešira: "Vidio sam čovjeka od nas (da) prilijepi svoj članak (zglob noge u stopalu) za članak svoga druga (koji stoji do njega u redu pri zajedničkoj molitvi)."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, rekao je: pričao nam je Zuhejr od Humejda, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Upravite vaše (tj. svoje) redove, pa (tj. jer - nekad "fe" ima uzročno značenje) zaista ja vas vidim iza svojih leđa." I bio je jedan (od) nas (običaja, kaže Enes, da) prilijepi svoje rame za (uz) rame svoga druga i svoje stopalo za njegovo stopalo.

GLAVA:

Kada je čovjek stao na lijevu (stranu) vođe, i okrenuo (premjestio) ga je vođa ozadi (iza) sebe k svojoj desnoj (strani, na svoju desnu stranu), potpuna je njegova molitva (tj. neće molitva biti pokvarena, ništavna).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, rekao je: pričao nam je Davud od Amra, sina Dinara, od Kjurejba, slobodnjaka Ibnu Abasa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (od tj. s njima sa Ibnu Abasom i njegovim ocem Abasom), rekao je:

"Klanjao sam sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, jedne noći, pa sam stao na njegovu lijevu (stranu). Pa je uzeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, moju glavu iza mene, pa me učinio (tj. premjestio) na svoju desnu (stranu), pa je klanjao i zaspao je. Pa je došao njemu pozivač (mujezin Bilal), pa je ustao i klanjao, a nije se očistio (nanovo, ponovo za molitvu, tj. nije uzimao abdesta nanovo, jer nije, možda, vrlo tvrdo zaspao)."

GLAVA:

Žena, sama ona biva (tj. čini) red.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, rekao je: pričao nam je Sufjan od Ishaka, od Enesa, sina Malikja, rekao je:

"Klanjao sam ja i (jedno) siroče u našoj kući ozadi (iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i moja majka Umu Sulejma ozadi (iza) nas."

GLAVA

desnog mjesta bogomolje i vođe (ili: GLAVA stajanja na desnu stranu bogomolje i vođe; ili GLAVA desne strane bogomolje i vođe).

PRIČAO NAM JE Musa, rekao je: pričao nam je Sabit, sin Jezida, rekao je: pričao nam je Asim od Ša'bije, od Ibnu Abasa, rekao je:

"Stao sam (jedne) noći (da) klanjam na lijevoj (strani) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je uzeo za moju ruku, ili moju mišicu (tako) dok me je postavio na svoju desnu (stranu), i rekao je sa svojom rukom (tj. pokazao je svojom rukom: premjesti se, prođi) iza mene." (Ili: i uzeo je, dohvatio je svojom rukom mene iza mene, tj. dohvatio me ozadi, iza i premjestio me zdesna.)

GLAVA:

Kada je bio (tj. Kada bude) između vođe i između naroda zid ili zastor (zaklon).

A rekao je Hasen: "Nema štete da klanjaš, a između tebe i između njega (vođe) je rijeka." A rekao je Ebu Midžlez: "Povodiće se za vođom i ako bude između njih dvojice put ili zid kada je čuo (tj. kada predvođeni čuje) veličanje (tj. izgovaranje "Allahu ekjber" od svoga) vođe."

PRIČAO NAM JE Muhamed, rekao je: izvijestio nas je Abdete od Jahja-a, sina Seida, Ensarije, od Amrete, od Aiše, rekla je:

"Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) klanja (dio) od noći u svojoj sobi, a zid sobe je (bio) kratak (tj. nizak), pa su vidjeli ljudi osobu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (kako stoji u molitvi) pa su stali (tj. počeli neki) ljudi (da) klanjaju (povodeći se)

za njegovom molitvom (tj. za tom njegovom neobaveznom molitvom). Pa su osvanuli pa (su) pričali o tome. Pa je ustao (u) noći druge (prilike, tj. druge noći iza toga je ustao da klanja), pa su ustali sa njim (neki) ljudi (da) klanjaju za njegovom molitvom. Činili su to (tako) dvije noći ili tri. Te kada je bilo poslije toga (isto vrijeme), sjeo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa nije izašao (tj. nije se pojavio na određenome mjestu u svojoj sobi). Pa pošto je osvanulo (jutro), spomenuli su to ljudi (tj. govorili su o tom), pa je rekao: "Zaista ja sam se uplašio da se propiše na vas - vama (tj. da vam se stavi u obavezu) molitva noći (tj. molitva u ono doba noći, u onom dijelu noći, a to bi vam bilo naporno, pa sam zato i ja odustao od te molitve sinoć, prošlu noć da bi se vi okanili da me slijedite u onom što je samo meni lično dužnost)."

GLAVA

molitve noći.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Fudejkj, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Makburije, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (imao i ovaj običaj:) bila je za njega (tj. u njega jedna) hasura (što) ju (je) stere u danu, a uzima je kao sobu u noći (ili: a napravi sebi sobu od nje u noći), pa su se vraćali (tj. skupljali, sakupljali) k njemu (neki) ljudi pa su klanjali iza njega.

PRIČAO JE NAMA Abdul-A'la, sin Hamada, rekao je: pričao je nama Vuhejb, rekao je: pričao nam je Musa, sin Ukbeta, od Salima Ebu Nadra, od Busra, sina Seida, od Zejda, sina Sabita, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, uzeo (jednu) sobu, rekao je (Busr): mislim da je on (Zejd) rekao: od hasure (tj. sobu od hasure), u ramadanu (mjesecu, tj. uzeo je sobu - od hasure - uz mjesec ramazan) pa je klanjao u njoj (nekoliko) noći. Pa su klanjali za njegovom molitvom (neki) ljudi od njegovih drugova. Pa pošto je saznao za njih, počeo je (da) sjedi. Pa je izašao k njima pa je rekao:

"Već sam upoznao (postupak) koji sam vidio od vašeg činenja, činjenja (tj. Već znam šta ste činili), pa klanjajte, o ljudi, u vašim (svojim) kućama, jer zaista najvrijednija molitva je molitva čovjeka u njegovoj kući osim propisane (obavezne molitve - farda - koju je najbolje obaviti zajednički)." Rekao je Afan: pričao nam je Vuhejb, rekao je: pričao nam je Musa, rekao je: čuo sam Ebu Nadra (priča) od Busra, od Zejda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(To jest priča ovo isto što je sada navedeno prema pričanju Abdul-A'la-a.)

GLAVA

zahtijevanja veličanja (Allaha, tj. zahtijevanja izgovaranja izraza "Allahu ekjber - Allah je veći od svega!") i započinjanja molitve (tj. GLAVA zahtijevanja izgovaranja "Allahu ekjber" sa započinjanjem molitve, ili: za

započinjanje molitve, jer veznik "ve - i" nekada ima značenje prijedloga "li - za" i "me'a - sa", i upravo ovdje "ve" znači "sa", ili "za", jedni komentatori kažu "sa", a drugi "za").

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šu'ajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Enes, sin Malikja, Ensarija da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, uzjahao (jednoga) konja, pa se sadrijela (ogrebala, zgulila) njegova desna polovina - strana (tijela usljed padanja sa toga konja). Rekao je (dalje) Enes, bio zadovoljan Allah od njega:

"Pa je klanjao nama tada (jednu) molitvu od molitava, a on je sjedač (sjedeći), pa smo klanjali iza njega sjedeći. Zatim je rekao pošto je pozdravio (predao selam po završetku molitve): "Učinio (postavio) se vođa samo zato (da) se povodi za njim, pa kada je klanjao (tj. pa kada on klanja) stojeći, pa klanjajte (i vi) stojeći. I kada se naklonio (na ruku'u), pa naklonite se (i vi), i kada se digao (uspravio), pa dignite se (uspravite se i vi), i kada je pao ničice (na sedždu), pa padnite (i vi) ničice, i kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!" (a to znači: "Darovao Allah onoga ko je hvalio Njega!", jer "semi'a" sa prijedlogom "li" znači: darovati), pa recite: "Naš Gospode, i Tebi hvala!"."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, rekao je: pričao nam je Lejs od Ibnu Šihaba, od Enesa, sina Malikja, da je on rekao:

"Pao je (srušio se) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa konja pa se sadro, pa je klanjao nama sjedeći, pa smo (i mi) klanjali s njime sjedeći, zatim je otišao (sa molitve) pa je rekao: "Vođa je samo, ili: Učinio se vođa samo, zato (da) se povodi za njim, pa kada je veličao (rekao "Allahu ekjber"), pa veličajte (i vi), i kada se naklonio, pa naklonite se (i vi na ruku'u), i kada se digao (uspravio sa ruku'a), pa dignite se (i vi), i kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", pa recite: "Naš Gospode, Tebi hvala!", i kada je pao ničice (na sedždu), pa (i vi) padnite ničice."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb, rekao je: pričao mi je Ebu Zinad od Aredža, od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Učinio se vođa samo zato (da) se povodi za njim, pa kada je veličao (kada je izgovorio "Allahu ekjber"), pa veličajte, i kada se naklonio (učinio rukju'), pa naklonite se (učinite i vi rukju'), i kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", pa recite: "Naš Gospode, i (samo) Tebi hvala!", i kada je pao ničice (na sedždu), pa padnite (i vi) ničice, i kada je klanjao sjedeći, pa klanjajte sjedeći svi."

GLAVA

podizanja dviju ruku u prvom veličanju (tj. prilikom prvoga izgovaranja "Allahu ekjber") sa počinjanjem jednako (tj. jednovremeno ili istovremeno).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Ibnu Šihaba, od Salima, sina Abdullaha, od njegova, njegovog oca (Abdullaha, sina Umera) da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, podizaše svoje dvije ruke naprama (spram) svoja dva ramena kada je počinjao molitvu, i kada je veličao (kada je izgovarao "Allahu ekjber") radi naklonjanja (radi rukju'a), i kada je podizao svoju glavu iz (sa) naklonjanja (tj. sa rukju'a) podizao je njih dvije opet također, i rekao je (i rekao bi): "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega! Naš Gospode, i Tebi hvala!". A ne činjaše (A nije činio) to u padanju ničice (kod spuštanja na sedždu).

GLAVA

podizanja dviju ruku kada je veličao, i kada se naklonio (na rukju') i kada (se) podizao (sa rukju'a).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, rekao je: izvijestio nas je Abdullah, rekao je: izvijestio nas je Junus od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Salim, sin Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, rekao je:

"Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je stao u (ili na) molitvu, podigao je svoje dvije ruke da budu njih dvije naprama (spram) njegova dva ramena. I činjaše (I činio je) to kada veliča za naklonjanje (za rukju'), i činjaše to kada je podizao svoju glavu iz (sa) naklonjanja (kada se vraćao ili povraćao sa rukju'a), i govoraše (i govorio je): "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", a ne činjaše (a nije činio) to u padanju ničice (padanju - spuštanju na sedždu)."

PRIČAO NAM JE Ishak Vasitija, rekao je: pričao nam je Halid, sin Abdullaha, od Halida (Haza'a), od Ebu Kilabeta da je on vidio Malikja, sina Huvejrisa, kada je klanjao (tj. kada je počeo da klanja), veličao je i podigao je svoje dvije ruke. I kada je htio da se naklone, nakloni (da učini rukju'), podigao je svoje dvije ruke. I kada je podigao svoju glavu iz naklonjanja (kada se povraćao sa rukju'a), podigao je svoje dvije ruke, i pričao je da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, činio ovako.

GLAVA:

Do gdje (tj. Dokle) će podizati svoje dvije ruke.

A rekao je Ebu Humejd u (tj. među) svojim drugovima: "Podizao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, naprama svoja dva ramena."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio nas je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao:

"Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je počeo veličanje (izgovaranje "Allahu ekjber") u molitvi, pa je podigao svoje dvije ruke kada veliča (tj. kada izgovara "Allahu ekjber" tako) da učini (stavi) njih dvije naprama (naprema, spram) svoja dva ramena. A kada je veličao za naklonjanje (za naklanjanje, za rukju') činio je slično njemu (činio je slično tome). I kada je rekao (tj. izgovorio) "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega", činio je slično njemu (slično tomu, slično tome, a to znači da je dizao ruke naprama ramenima i pri izgovaranju "Čuo Allah.....", a ne samo pri veličanju, tj. a ne samo pri izgovaranju "Allahu ekjber"), i rekao je "Naš Gospode, i Tebi hvala". A neće činiti to (tj. A ne dizaše, A nije dizao ruke) kada pada ničice, a niti kada podiže svoju glavu iz (položaja) ničice (kada se vraća sa sedžde)."

GLAVA

podizanja dviju ruku kada je ustao (nakon sjedenja u molitvi obavivši dio molitve) od dva naklona (od dva rekjata).

PRIČAO NAM JE Ajaš, rekao je: pričao nam je Abdul-Ala, rekao je: pričao nam je Ubejdulah od Nafi'a da je Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima dvojicom), bio (običaja) kada je unišao u molitvu (pristupio molitvi da) je veličao i digao je (dizao bi) svoje dvije ruke; a kada se naklonio (na rukju'), digao je (digao bi) svoje dvije ruke; i kada je rekao "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega", digao je (digao bi) svoje dvije ruke; i kada je (i kada bi) ustao (nakon što je sjedio u molitvi obavivši dio) od dva naklona (od dva rekjata), digao je (digao bi) svoje dvije ruke. I digao je (tj. pripisao je) to (tj. taj postupak dizanja ruku više puta u molitvi - to je pripisao) Ibnu Umer k vjerovijesniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. A predao ga je (ovaj hadis) Hamad, sin Selemeta, od Ejuba, od Nafi'a, od Ibnu Umera, do Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A predao ga je Ibnu Tahman od Ejuba i Musa-a, sina Ukbeta, skraćeno.

GLAVA

stavljanja desnice na ljevicu (desne ruke na lijevu).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, rekao je:

"Bio je svijet (tj. Bili su ljudi jedno vrijeme u takvoj prilici da) se njima zapovjedilo (tj. zapovjedaše se ljudima) da stavi čovjek svoju desnicu (desnu ruku) na svoju lijevu podlakticu u molitvi." Rekao je Ebu Hazim: "Neću znati (tj. Ne znam) ga (drukčije) osim (da) podiže (tj. pripisuje) to k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je Ismail: "Podiže se to, a nije rekao (Ebu Hazim): podiže to (Sehl do Vjerovijesnika a.s., tj. pripisuje mu)."

GLAVA

poniznosti u molitvi.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malikj od Ebu Zinada, od 'Aredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Da li vidite (tj. Da li mislite za) moju Stranu (kiblu) ovdje (da je to jedini pravac u kojem ja vidim)? Tako mi Allaha ne sakriva se (nije skriveno) meni vaše naklonjanje (vaš rukju'), a ni vaša poniznost, i zaista ja sigurno vidim vas iza mojih (tj. svojih) leđa."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Gunder, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: čuo sam Katadeta (priča) od Enesa, sina Malikja, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Upravite (tj. usavršite) naklonjanje (rukju') i padanje ničice (sedždu), pa tako mi Allaha zaista ja sigurno vidim vas od poslije sebe (tj. iza sebe), a možda je rekao: "... od poslije svojih leđa", kada ste se naklonili (kada ste na rukju'u) i pali ničice (na sedždi, tj. kada se naklonjate i padate ničice)."

GLAVA

(onoga) šta govori (tj. šta uči klanjač u molitvi) poslije veličanja (poslije prvi puta izgovorenoga "Allahu ekjber").

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Katadeta, od Enesa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekjr i Umer (da) su bili (običaja da) započinju molitvu (tj. oni započinjaše molitvu) sa (poglavljem iz Kur'ana koje počinje ovim riječima:) "Hvala Allahu Gospodaru svjetova."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Abdul-Vahid, sin Zijada, rekao je: pričao nam je 'Umarete, sin Ka'ka'a, rekao je: pričao nam je Ebu Zur'ate, rekao je: pričao nam je Ebu Hurejrete, rekao je:

"Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) šuti između veličanja (izgovaranja "Allahu ekjber") i čitanja (učenja iz Kur'ana u molitvi, šutiše jednim osjetnim) šutanjem. Rekao je (Ebu Zur'ate): "Mislim ga (Ebu Hurejreta da) je rekao: Stvarčicu (tj. šutiše stvarčicu - malu količinu vremena). (To je mišljenje Ebu Zur'ata, a Abdul-Vahidovo je pričanje ono prvo u tekstu ".... šutiše šutanjem - iskjateten.") Pa sam rekao (to sada govori Ebu Hurejrete): "Sa mojim ocem i mojom majkom (bih te otkupio, tj. dao bih za tebe i oca i majku), o poslaniče Allaha, tvoje šutanje između veličanja (izgovaranja "Allahu ekjber") i čitanja (učenja u molitvi), šta govoriš (tj. šta učiš u tom šutanju, za vrijeme dok tada šutiš)?" Rekao je (Muhamed a.s.): "Govorim: Bože, udalji (stvori razdaljinu) između mene i između mojih grešaka kao što si udaljio (stvorio razdaljinu) između istoka i zapada. Bože, očisti me od grešaka, kao što se očisti bijela odjeća od prljavštine. Bože, operi moje greške vodom, i

snijegom i gradom (komadima leda iz oblaka, komadima - okruglim zrncima leda)."

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, rekao je: izvijestio nas je Nafi', sin Umera, rekao je: pričao mi je Ibnu Ebu Mulejkjete od Esme, kćeri Ebu Bekjra, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao molitvu pomrčenja, pomračenja (tj. pri pomrčenju Sunca), pa je oduljio stajanje (u toj molitvi), zatim se naklonio (učinio je rukju') pa je oduljio naklonjanje (oduljio je rukju'), zatim se uspravio pa je oduljio stajanje, zatim se naklonio (učinio rukju') pa je oduljio naklonjanje (oduljio je rukju'), zatim se podigao, zatim je pao ničice (učinio je sedždu) pa je oduljio ostajanje ničice (oduljio je sedždu), zatim se podigao, zatim je pao ničice (učinio drugu sedždu) pa je oduljio ostajanje ničice (oduljio je sedždu), zatim je ustao pa je oduljio stajanje, zatim se naklonio (učinio je rukju') pa je oduljio naklonjanje (oduljio je rukju'), zatim se podigao pa je oduljio stajanje, zatim se naklonio (učinio drugi rukju') pa je oduljio naklonjanje (oduljio je i taj rukju'), zatim se podigao pa je pao ničice (učinio sedždu), pa je oduljio ostajanje ničice (oduljio je sedždu), zatim se podigao, zatim je pao ničice (učinio drugu sedždu) pa je oduljio ostajanje ničice (oduljio je i drugu sedždu), zatim je otišao (sa molitve) pa je rekao:

"Već se (bio) približio meni raj (toliko) da sam čak se usudio na njega (da sam imao smjelosti na njega, tj. da mi je Allah dozvolio), zaista bih vam donio branica (ubranih grozdaca, grozdova) od njegovih (tj. od rajskih) branica. A približila mi se (bila i) Vatra (pakao, toliko da) sam čak rekao: o Gospode, zar sam i ja sa njima (sa ljudima pakla, džehenema)? Kadli (jedna) žena (u vatri pakla) - mislim (kaže Nafi') da je on (tj. Ibnu Ebu Mulejkjete) rekao: grebe je (tu ženu u paklu jedna) mačka. Rekao sam (to veli Muhamed a.s.): "Šta je stvar (slučaj) ove?" Rekli su (anđeli): "Zatvorila je (žena) nju (mačku) čak (da) je umrla (od) gladi, nije ju hranila, a nije ju pustila (da) jede - rekao je Nafi': mislim da je on (Ibnu Ebu Mulejkjete) rekao: od kukaca, ili buba (tj. a nije žena mačku ni pustila da jede kukce ili bube)."

(Riječ "hašiš, hašaš, hišaš, hušaš" sve imaju isto značenje: insekti, a to obuhvata razne vrste kukaca i buba.)

GLAVA

podizanje pogleda k vođi u molitvi.

A rekla je Aiša: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u (vezi viđenja pri) molitvi pomrčanja (pomračenja):

"Pa sam vidio pakao lomi (mrvi) neki (dio) njega (drugi svoj dio) neki (tj. sam sebe pakao lomi, jede - to sam vidio, gledao u onome času) kada ste me vidjeli (da) sam se pomicao nazad."

PRIČAO NAM JE Musa, rekao je: pričao nam je Abdul-Vahid, rekao je: pričao nam je 'Ameš od Umareta, sina Umejra, od Ebu Ma'mera, rekao je: rekli smo Habbabu:

"Je li bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči, tj. čitaše li, učaše li) u podne(vnoj) i popodnev(noj molitvi - u podne i ikjindiji)?" Rekao je: "Da." Rekli smo: "Sa čime (tj. Po čemu) poznavaste to?" Rekao je: "Sa micanjem (tresenjem, pokretom) njegove brade."

(U podnevnoj i popodnevnoj molitvi se ne uči glasno tekst iz Kur'ana, ali se zna da je ipak Muhamed a.s. učio i u tim molitvama jer su oni, koji su za njim klanjali, opazili da mu se trese, miče brada. Ovo znači i da mu je bila široka brada dok su mogli primjetiti njezino micanje pri učenju iako su stajali iza njega.)

PRIČAO NAM JE Hadžadž, rekao je: pričao nam je Šubete, rekao je: obavijestio nas je Ebu Ishak, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Jezida, govori (tj. drži govor), rekao je: pričao nam je Bra', a bio je nelažan (istinit, istinu je govorio), da su oni bili, kada su klanjali sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je (on) podigao svoju glavu iz (stava) naklonjenja (sa rukju'a), (oni bi bili) stajali (jednim) stajanjem (tako) da ga vide (da) je pao ničice (vidjeli bi ga Muhameda a.s. na sedždi dok još stoje, dok su se još zadržali na stajanju).

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je. pričao mi je Malikj od Zejda, sina Eslema, od Ata-a, sina Jesara, od Abdullaha, sina Abasa, rekao je:

"Potonulo (tj. Pomrčalo, pomračilo) je Sunce za vremena (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je klanjao." Rekli su: "O poslaniče Allaha, vidjeli smo te dohvataš (neku) stvar u tvome mjestu (stajanja), zatim smo te vidjeli (da) si se ustuknuo (da si se odbio, da si uzmicao nazad)." Rekao je: "Ja sam zaista (bio u takvom položaju da) mi se pokazao raj, pa sam dohvatao iz njega (jedan) grozdac, i da sam ga uzeo, zaista bi (vi) jeli od njega (tj. jeli njega) dok bi ostao (trajao ovaj) svijet (ovozemni život)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, rekao je: pričao nam je Fulejh, rekao je: pričao nam je Hilal, sin Alije, od Enesa, sina Malikja, rekao je:

"Klanjao nam je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zatim se uspeo (na) govornicu pa je pokazao (dao znak) prema Strani (kibli) bogomolje, zatim je rekao: "Zaista već sam vidio sada otkada sam vam klanjao (vidio sam) raj i Vatru (pakao), predstavljeni oboje (njih dvoje raj i pakao) u strani (na strani) ovoga zida, pa nisam vidio kao danas u dobru i zlu (tj. u odnosu na stanja dobra i zla)." Triput (je to rekao)."

(Svi navedeni hadisi u ovom poglavlju, u ovoj GLAVI pokazuju da se događalo da je neko u molitvi podigao pogled k imamu, jer drukčije ne bi niko ni primjetio micanje brade ili pokret ruke imama i njegovo uzmicanje, pomicanje nazad. O ovom pitanju su mezhebi zauzeli razna stanovišta.)

GLAVA

podizanja pogleda (tj. očiju) k nebu u molitvi.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: izvijestio nas je Jahja, sin Seida, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Arubete, rekao je: pričao nam je Katadete da je Enes, sin Malikja, pričao njima, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta je umu (nekih) ljudi (tj. Šta je nekim ljudima koji) podižu njihove (tj. svoje) poglede k nebu u svojoj molitvi?!" Pa se pojačao (rasplamsao, zažestio) njegov govor o tome dok je (i ovo) rekao: "Zaista će sigurno odustati od toga (tj. oni će svršiti sa tim, prestaće to činiti), ili će se zaista sigurno ugrabiti njihovi pogledi (tj. ili će oslijepiti)."

GLAVA

obaziranja (obziranja) u molitvi.

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Ebul-Ahves, rekao je: pričao nam je Eš'as, sin Sulejma, od njegovog oca, od Mesruka, od Aiše, rekla je:

"Pitala sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o obaziranju u molitvi, pa je rekao: "Ono je (obaziranje je jedno brzo lukavo) pljačkanje (što) ga upljačka (opljačka) satana (đavo, šejtan) od molitve roba (klanjača)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, rekao je: pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Urveta, od Aiše da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao u (jednoj crnoj četvorougaonoj) haljini, za nju su crteži (na njoj su crteži, tj. ona, ta haljina je imala po sebi crteže, šare), pa je rekao: "Zabavili su (tj. zaokupili su moju misao) crteži ove (haljine). Odnesite je Ebu Džehmu, i donesite mi (bez crteža grubo) oblačilo (haljinu, odjelo, haljinku; ili: haljinu Enbidžana, tj. haljinu izrađenu u mjestu Enbidžanu)."

GLAVA:

Da li će se obazrijeti zbog (neke) stvari (koja) je sišla njemu (tj. koja mu se dogodila, desila), ili vidi (neku) stvar ili pljuvačku u Strani (prema kibli ili na kibli).

A rekao je Sehl: "Obazro se Ebu Bekjr pa je vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio,....".

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, rekao je: pričao nam je Lejs od Nafi'a, od Ibnu Umera da je ono (desilo se to da je) vidio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, slinu (balu) u strani bogomolje, a on klanja (a on je klanjao) pred ljudima, pa ju je odstranio, zatim je rekao kada je otišao (sa molitve, kada je završio molitvu):

"Zaista jedan (od) vas kada je u molitvi, pa zaista Allah je prema njegovom licu, pa neka nipošto ne pljuje (ni) jedan prema svome licu u molitvi." Predao ga je Musa, sin Ukbeta, i Ibnu Ebu Revad od Nafi'a.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjejra, pričao nam je Lejs, sin Sa'da, od Ukajla, od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Enes, sin Malikja, rekao je:

"Dok su muslimani (bili) u molitvi zore (sabahu), nije ih iznenadio (niko drugi) osim poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Otkrio je zavjesu sobe Aiše (Aišine sobe), pa je gledao k njima, a oni su poredani (u redove). Pa se osmjehnuo smije se (smijući se). I vratio (povukao) se je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), na svoje dvije pete (tj. povukao se nazad) zato (da) dospije, zbog njega, redu (u red, a Muhamed a.s., zbog kojeg se i povukao, da stane na svoje mjesto, mjesto imama), (fe: jer) jer je mislio da on (Muhamed a.s.) hoće izlaženje (tj. da izađe iz sobe u džamiju). I namjerili su muslimani da se zablude u svojoj molitvi (tj. da napuste molitvu), pa je dao znak k njima (koji znači): "Upotpunite vašu molitvu." I spustio je zavjesu, i usmrtio se (tj. usmrćen je, umro je, umro je u jednom dijelu) od kraja (konca) toga dana."

GLAVA

moranja (padanja u dužnost, dužnosti) čitanja (učenja teksta iz Kur'ana u molitvi) za vođu i predvođenoga u molitvama, svima njima u (vrijeme) prisutnosti (boravljenja kod kuće) i (u) putovanju, i (onoga čitanja, učenja) što se naglas govori (uči) u njima (u molitvama) i što se pokriva (skriva, tj. što se u sebi, šapćući uči u molitvama).

PRIČAO NAM JE Musa, rekao je: pričao nam je Ebu Avanete, rekao je: pričao nam je Abdul-Melikj, sin Umejra, od Džabira, sina Semureta, rekao je:

"Tužili su stanovnici Kjufe Sa'da k Umeru, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), pa ga je svrgnuo, i postavio je namjesnikom nad njima Amara. Pa su tužili (Sa'da za mnoge stvari - tužbe nisu bile opravdane - pa) su čak spomenuli da on neće postupiti lijepo (tj. ne postupa lijepo kada) klanja. Pa je poslao (Umer izaslanika) k njemu (Sa'du da odmah dođe, pa je Sa'd došao pred Umera) pa je rekao: "O Ebu Ishaku, zaista ovi tvrde da ti ne postupaš lijepo (kada) klanjaš (tj. da ne klanjaš lijepo, da ne znaš lijepo klanjati)." Rekao je Ebu Ishak (a to je nadimak Sa'dov): "Što se tiče mene, tako mi Allaha pa zaista ja klanjah (doslovno: bio sam takav da klanjam) sa njima molitvu (klanjanje) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ne krnjim (ne odsijecam, ne umanjujem) od nje (od molitve Muhameda a.s.). Klanjam molitvu večeri (jaciju), pa se smirim (tj. oduljim malo učenje) u prva dva (naklona, rekjata), a olakšam u zadnja dva." Rekao je (Umer): "To je mišljenje s tobom (ili: o tebi), o Ebu Ishaku (o Ebu Ishake, ili: o Ebu Ishače)." Pa je poslao (Umer) sa njim (jednoga) čovjeka, ili (neke) ljude, ka Kjufi pa je pitao o njemu (o Sa'du) stanovnike Kjufe. I nije ostavio (Umerov izaslanik nijednu) bogomolju (u Kjufi drukčije) osim (tako da) je pitao (u njoj) o njemu. I pohvaljivali su (stanovnici Kjufe)

njega (Sa'da) dobrotom (dobrom) dok je unišao (tj. sve do ulaska Umerova izaslanika u) bogomolju 'Absovića, pa je ustao (jedan, neki) čovjek od njih, govori se njemu (tj. naziva se, ime mu je) Usamete, sin Katadeta, nadimči se (tj. ima nadimak, po nadimku se zove) Ebu Sa'dete, rekao je (taj 'Absovića čovjek): "Što se tiče (toga) kad si nas zaklinjao (Allahom), pa zaista Sa'd ne iđaše (nije išao) sa četom, i ne dijeliše sa jednakošću (nije dijelio jednako) i ne bijaše (i nije bio) pravedan u suđenju." Rekao je Sa'd: "Zar ne (tj. Pozor, Pažnja, Pazite)! Tako mi Allaha zaista ću sigurno moliti za tri (stvari sada Allaha protiv tebe da pošalje, o ti tužitelju, tj. proklesti ću te sa tri kletve): "Bože, ako je bio ovaj Tvoj rob (sluga u iznesenim optužbama) lažac (lažov), pa odulji njegov život, i odulji njegovo siromaštvo i izloži ga za iskušenja (podvrgni ga iskušenjima, ili bludnjama)." Rekao je (Abdul-Melikj, sin Umejra): "I bio je (taj tužitelj) poslije, kada se pitao (kada je pitan o svome stanju), (bio je običaja da) govori: "Veliki sam starac, pogodila (stigla) me kletva Sa'da." Rekao je Abdul-Melikj: "Pa sam ga ja vidio poslije, već su pale njegove dvije obrve na njegova dva oka od starosti, i zaista on se sigurno (vam kažem) izlaže (istupa, krivuda on - taj tužitelj) za robinjama u putu (tj. po putu, po ulici), pipa ih (stiska, cijedi prstima njihove udove, štipa ih)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao nam je Zuhrija od Mahmuda, sina Rebi'a, od 'Ubadeta, sina Samita, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nema molitve za (onoga) ko nije pročitao (proučio, tj. ko nije u molitvi učio poglavlje Kur'ana) otvaračicu Knjige (tj. poglavlje koje se zove "otvaračicom knjige Allaha", a to znači otvaračicom Kur'ana, prvim poglavljem Kur'ana - El-Fatihom)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Seid, sin Ebu Seida, od njegovog oca, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, unišao (ušao u svoju) bogomolju, pa je unišao (ušao jedan) čovjek, pa je klanjao, pa je pozdravio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je odvratio (pozdrav, tj. pa je Muhamed a.s. uzvratio onome čovjeku pozdrav) i rekao:

"Vrati se, pa klanjaj, jer zaista ti nisi klanjao." (Znači: nisi klanjao kako treba da se klanja.) Pa se vratio (a on opet) klanja kao što je klanjao (i prvi puta), zatim je došao pa je pozdravio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao (Muhamed a.s.): "Vrati se pa klanjaj, jer zaista ti nisi klanjao." Tri (puta ga je vratio da nanovo, ponovo klanja). Pa je (najzad onaj čovjek) rekao: "Tako mi (Onoga) koji te poslao sa istinom ne činim lijepo (molitve drukčije) osim njega (osim onoga postupka koji si vidio, tj. Tako mi Boga ja ne znam ljepše obavljati molitve), pa pouči me." Pa je rekao: "Kada si ustao k molitvi, pa veličaj (Allaha, tj. reci: "Allahu ekjber"), zatim čitaj (uči ono) što se olakšalo sa tobom od Kur'ana (tj. ono iz Kur'ana što ti je lako, a što je s tobom, što znaš napamet), zatim se nakloni (tako) da se smiriš naklonjajući se (tj. kada si u položaju naklonjanja, kad si na rukju'u), zatim se podigni (tako) da se izjednačiš

(ispraviš) stojeći, zatim padni ničice (učini sedždu tako) da se smiriš padnuvši ničice (tj. kada si u položaju ničice, kada si na sedždi), zatim se podigni (sa sedžde tako) da se smiriš sjedeći (prije nego nanovo padneš drugi puta u položaj ničice, na drugu sedždu). I čini tako u tvojoj (tj. u svojoj) molitvi, cijeloj njoj."

GLAVA

čitanja (tj. učenja) u podne(vnoj molitvi).

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, rekao je: pričao nam je Ebu Avanete od Abdul-Melikja, sina Umejra, od Džabira, sina Semureta, rekao je: rekao je Sa'd:

"Klanjah (Klanjao sam) sa njima molitvom (tj. kao što je bila molitva, klanjanje) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dvije molitve večeri, neću okrnjiti (umanjiti) od nje, smirivah se (oduljivah) u prva dva (naklona, rekjata), a obarah (ukidah, odsijecah) u zadnja dva." Rekao je Umer: "To je misao sa tobom (za tebe, o tebi)."

(Veli se da riječ "'ašijjun" znači vrijeme dana od podne, zapravo od časa kada Sunce prođe kuliminacionu tačku, meridijan u prividnom dnevnom kretanju, pa onda obuhvata i vrijeme podnevne molitve. Prema tome izraz u Sa'dovoj izjavi "dvije molitve večeri" znači: dvije molitve predvečerja: podne i ikjindiju. Kako je u istoj izjavi Sa'd rekao da je klanjao onako kao Muhamed a.s., i da je stajao dulje na prva dva rekjata - to pokazuje da je učio iz Kur'ana u podnevnoj molitvi, pa prema tome treba učiti u podnevnoj molitvi.)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca (Ebu Katadeta), rekao je:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči) u prva dva naklona (rekjata) od molitve podne "otvaračicu Knjige" i dva poglavlja (druga osim poglavlja koje se zove "otvaračica Knjige"), odulji u prvom (naklonu - rekjatu), a skrati u drugom (naklonu, ili u učenju drugog rekjata). I dadne čuti odlomak (Kur'ana koji uči, ali samo nekih) vremena. I čitaše u popodnevu (na ikjindiji) "otvaračicu Knjige - El-Fatihu" i dva poglavlja, i oduljivaše u prvom (rekjatu). I oduljivaše u prvom naklonu (na ili u prvom rekjatu) od molitve jutra (zore, sabahu), a skraćivaše u drugom (rekjatu)."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao nam je Ameš, rekao je: pričao mi je Umarete od Ebu Ma'mera, rekao je: pitali smo Hababa:

"Je li bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči) u podnevnoj i popodne(vnoj molitvi napamet iz Kur'ana - na podne i na ikjindiji)?" Rekao je: "Da." Rekli smo: "Sa kojom stvari (tj. Kako, S čim)

prepoznavaste (to)?" Rekao je: "Sa tresenjem, trešenjem (pokretanjem) njegove brade."

GLAVA

čitanja (učenja) u popodnevu (u popodnevnoj molitvi, na ikjindiji).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Sufjan od Ameša, od Umareta, sina Umejra, od Ebu Ma'mera, rekao je: rekao sam Habbabu, sinu Eretta:

"Je li Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, čitaše (čitao, učio) u podne i popodne (na podne i na ikjindiji)?" Rekao je: "Da." Rekao je: rekao sam: "Sa kojom stvari (Sa čime) znaste (znadijaste) njegovo čitanje (učenje; Kako ste znali da on uči)?" Rekao je: "Sa tresanjem (micanjem, pokretom) njegove brade."

PRIČAO NAM JE Mekjija, sin Ibrahima, od Hišama, od Jahja-a, sina Ebu Kjesira, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca, rekao je:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči) u dva naklona (na dva rekjata) od podne i popodne (na podne i na ikjindiji) "otvaračicu Knjige - El-Fatihu" i po (još jedno) poglavlje (iz Kur'ana). I davaše čuti nama (I čuo se) odlomak (poglavlja koje bi učio, ali samo nekih) vremena."

GLAVA

čitanja (učenja) u sutonskoj molitvi (na ahšamu, akšamu).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas Malikj od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), da je on rekao:

"Zaista Umul-Fadl je čula njega, a on čita (uči poglavlje Kur'ana koje počinje odlomkom:) "Tako mi poslatih dobrotom.", pa je rekla: "O sinčiću, tako mi Allaha zaista već si me podsjetio sa tvojim čitanjem (učenjem) ovog poglavlja, zaista ono je sigurno zadnje što sam čula od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čita (uči) ga u sutonskoj molitvi (na akšamu)."

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža, od Ibnu Ebu Mulejkjeta, od Urveta, sina Zubejra, od Mervana, sina Hakjema, rekao je: rekao mi je Zejd, sin Sabita:

"Šta je tebi (pa) čitaš (učiš) u sutonskoj molitvi (akšamu) kratka (poglavlja), a već sam čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, čita (uči) dulju (od) druge dvije (sure, tj. dulje poglavlje od dva dugačka poglavlja)."

GLAVA

glasnoga čitanja (učenja) u sutonskoj molitvi (na akšamu).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Muhameda, sina Džubejra sina Mut'ima, od njegovog oca, rekao je:

"Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čita (uči) u sutonskoj molitvi (akšamu, poglavlje:) "Tako mi Tura (sinajskog brda)."."

GLAVA

glasnog čitanja (učenja) u večernjoj molitvi (jaciji).

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, rekao je: pričao nam je Mu'temir od svoga oca, od Bekjra, od Ebu Rafi'a, rekao je: klanjao sam sa Ebu Hurejretom tminu (tj. molitvu tmine - jaciju), pa je čitao (učio) "Kada se nebo rascijepi (raspukne).", pa je pao ničice (na sedždu). Pa sam rekao njemu (tj. pitao sam ga zašto je čitajući - učeći to poglavlje pao ničice, na sedždu). Rekao je:

"Pao sam ničice (na sedždu) ozadi (iza) Ebul-Kasima (tj. Muhamed a.s.), pomilovao ga Allah i spasio, pa ću neprestano padati ničice (na sedždu) u njoj (u toj suri, u tom poglavlju, tj. u vrijeme čitanja, učenja toga poglavlja) dok sretnem njega (Muhameda a.s. na sudnjem danu)."

PRIČAO NAM JE Ebul- Velid, rekao je: pričao nam je Šu'bete od 'Adijja, rekao je: čuo sam Bera'-a (priča) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio u (jednom) putovanju pa je čitao (učio) u večernjoj molitvi (jaciji) , u jednom (od) dva naklona (rekjata poglavlje koje počinje) sa "Tako mi smokava i maslina."

GLAVA

čitanja (učenja) u večernjoj molitvi (jaciji) sa padanjem ničice (na sedždu za vrijeme čitanja - učenja).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, rekao je: pričao mi je Tejmija od Bekjra, od Ebu Rafi'a, rekao je: klanjao sam sa Ebu Hurejretom tminu (molitvu tmine - jaciju), pa je čitao (poglavlje:) "Kada se nebo rascijepi.", pa je pao ničice (na sedždu). Pa sam rekao: "Šta je ovo (tj. Kakvo je ovo padanje ničice, Kakva je ovo sedžda)?" Rekao je: "Pao sam ničice na nju (tu sedždu - to padanje ničice čineći) ozadi (iza) Ebul-Kasima (tj. Muhameda a.s.), pomilovao ga Allah i spasio, pa ću neprestano padati ničice (na sedždu) u njoj (u toj molitvi prilikom učenja ove sure, ovoga poglavlja - tako ću činiti) dok susretnem njega (Muhameda a.s. na sudnjem danu, tj. do smrti)."

GLAVA

čitanja (učenja) u večernjoj molitvi (jaciji).

PRIČAO NAM JE Halid, sin Jahja-a, rekao je: pričao nam je Mis'ar, rekao je: pričao nam je Adijj, sin Sabita, čuo je Bera'a, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

"Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, čita (poglavlje Kur'ana) "Tako mi smokava i maslina." u večernjoj molitvi (jaciji), nisam čuo (ni) jednoga (čovjeka, tj. nikoga) ljepšega glasa od njega, ili čitanja (doslovno: nikoga ljepšega glasom od njega, ili čitanjem, tj. da ljepše čita, uči)."

GLAVA:

Oduljiće u prva dva (rekjata), a ukinuće (skratiće čitanje, učenje) u druga dva (naklona, rekjata; a to znači u prva dva, odnosno u druga dva stajanja, jer se učenje vrši stojeći prije naklonjanja, prije rukju'a; i ova napomena vrijedi za sve hadise sličnoga sadržaja, i koji su već prošli i koji će tek doći u tekstu).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Ebu Avna, rekao je: čuo sam Džabira, sina Semureta, rekao je: rekao je Umer Sa'du:

"Zaista već su te tužili u svakoj stvari, čak (i) molitvi (pa i za molitvu)." Rekao je: "Što se tiče mene, pa pružim (tj. oduljim, produžim učenje iz Kur'ana) u prva dva (rekjata, tj. stajanja), a ukinem (skratim učenje) u druga dva (naklona, rekjata, tj. stajanja), i neću skratiti (umanjiti onoga postupka) što sam se povodio za njim od molitve poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Istinu si rekao. To je mišljenje o tebi; ili: moje mišljenje o tebi (pripovjedač sumnja da li je Umer rekao: to je mišljenje o tebi; ili je rekao: to je moje mišljenje o tebi)." (a možda i: to je tvoje mišljenje o tebi - o sebi; ili to ti tako kažeš, a vidjećemo, doznaćemo, saznaćemo, provjerićemo jesi li istinu govorio i da li si stvarno tako radio.)

GLAVA

čitanja (učenja) u zori (tj. u molitvi zore, sabahu).

A rekla je Umu Selemeta: "Čitao (učio) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (poglavlje) "Tako mi Tura (Sinajskog brda)."

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Šu'bete, rekao je: pričao nam je Sejjar, sin Selemeta, rekao je: unišao sam ja i moj otac na (razgovor) Ebu Berzetu Eslemiji, pa smo ga pitali o vremenu molitava, pa je rekao:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) klanja podne kada prođe (kroz kulminacionu tačku) Sunce; a popodnev (ikjindiju, klanjaše) i vrati se čovjek (po klanjanju popodneva - ikjindije) k najudaljenijem (dijelu) Medine, a Sunce je živo (tj. još jako toplo). A zaboravio sam šta je rekao (Ebu Berzete) o sutonskoj molitvi (o akšamu). A nije se brinuo (nije vodio računa) sa odgađanjem večernje molitve (jacije) do trećine noći. A neće voliti (tj. Nije volio Muhamed a.s.) spavanje prije nje (tj. prije večernje molitve, jacije), a ni pričanja poslije nje. A klanja jutarnju molitvu (sabah), pa ode (kad se završi sabah, odlazi sa molitve) čovjek pa prepozna svoga druga (koji je sjedio uz njega u molitvi). I čitaše (učaše, učio je) u dva naklona (rekjata, stajanja), ili (u) jednom (od) njih dva koliko između šezdeset do stotine (od oko šezdeset do stotinu ajeta, odlomaka).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, rekao je: izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio me 'Ata' da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (s njim, da) govori:

"U svakoj se molitvi čita (uči napamet iz Kur'ana), pa (ono) što je dao čuti nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (što smo čuli), dali smo čuti vama (čuli ste od nas ili prenijeli smo vam), a što je sakrio od nas, sakrili smo (i mi) od vas. A ako ne povećaš nad (tj. A ako ne proučiš ništa više osim poglavlja "otvaračica Knjige", a koje još zovu i) "majkom Kur'ana", zadovoljila se (molitva, tj. izvršena je sa dostatnim učenjem), a ako si povećao (tj. proučio još nešto iz Kur'ana osim Fatihe), pa ono je bolje (to je još bolje)."
GLAVA

javnosti (tj. glasnog čitanja, učenja) u čitanju (učenju) molitve zore (u ili na sabahu).

A rekla je Umu Selemeta: "Obilazila sam (Kja'bu) iza ljudi, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanja i čita (uči poglavlje) "Tako mi Tura (Sinajskog brda)."

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Ebu Avanete od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

"Otišao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj) skupini od svojih drugova namjeravajući (oni) k trgu 'Ukjaza, a već se rastavilo (tj. stavila se pregrada, zavjesa) između satana (nečastivih, đavola,) i između vijesti (sa) neba, i poslali su se na njih (protiv njih) meteori (padajuće zvijezde, padajuća svijetleća nebeska tijela). Pa su se vratili đavoli (satane) k svome narodu pa su rekli (đavolima neki od njihova naroda): "Šta vam je?" Pa su rekli (tj. pa su odgovorili đavoli):

"Rastavilo se je između nas i između vijesti (sa) neba, i poslati su na nas meteori." Rekli su: "Nije rastavila između vas i između vijesti neba (ništa drugo) osim (neka) stvar (koja) se desila (dogodila) nanovo, pa udarite (tj. idite, putujte, raziđite se po) istocima Zemlje i njezinim zapadima, pa pogledajte šta je ovaj (novi događaj) koji je rastavio (stavio pregradu, zavjesu) između vas i između vijesti (sa) neba." Pa su otišli oni (đavoli, nečastivi) koji su krenuli prema Tihami (arapskoj pokrajini koja se nalazi južno od Hidžaza, a u kojoj se nalazi i Mekja; a nekad se i sama Mekja naziva Tihama - dakle oni đavoli koji su krenuli u Tihamu, otišli su, tj. naišli su, došli su) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u Nahli (mjestu između Mekje i Taifa, tj. a on se nalazio, kada su đavoli naišli na njega, u mjestu Nahli sa svojim drugovima) namjeravajući (uputivši se oni, Muhamed a.s. i njegovi drugovi) k trgu (pijaci mjesta) Ukjaza, i on (u taj čas kada su đavoli došli) klanja sa svojim drugovima molitvu zore (sabaha). Pa pošto su čuli Kur'an, slušali su ga pa su rekli: "Ovo je tako mi (tj. tako nam) Allaha (onaj novi događaj) koji (je) rastavio (stavio pregradu, zavjesu) između nas i između vijesti neba." Pa tude (ili: Pa ondje su rekli; ili: Pa ondje su se vratili, tj. Pa odande su se vratili) kada su se vratili k svome narodu i rekli: "O naš narode, zaista mi smo čuli čudnovato (divno, čarobno) čitanje (učenje). Upućuje k pravopuću (pravome putu) pa mi ga vjerovasmo (pa mi ga vjerujemo) i nećemo udruživati sa našim Gospodom nikoga." Pa je spustio (objavu, objavio je) Allah, uzvišen je (On), na svoga Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (poglavlje, suru Kur'ana koje počinje ovim riječima:) "Reci: Objavilo se k meni...."." A objavio se k njemu samo govor duhova (nevidljivih bića, to dodaje Buharija da bi objasnio da je u tome poglavlju Uzvišeni Allah objavio Muhamedu a.s. samo ono što su ti đavoli, duhovi, nevidljiva bića rekla i govorila kada su čula Kur'an i vratila se svome narodu, nevidljivom za obične ljude).

(Veli se da je objavom Kur'ana samo strogo pojačana zabrana duhovima, a naročito zlim duhovima - šejtanima, satanama, đavolima da od anđela ugrabe i doznaju nebeske tajne, a to im se je i prije zabranjivalo.)

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Ismail, rekao je: pričao nam je Ejub od Ikjrimeta, od Ibnu Abasa, rekao je:

"Čitao je (tj. Učio je naglas) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u (onome) što se zapovjedilo, a šutio je (tj. učio je tiho) u (onome klanjanju, u onoj molitvi) što se zapovjedilo (da se uči tiho, u sebi)." "A nije bio tvoj Gospod zaboravan (tj. nije zaboravio).", i "Zaista već je bio vama (tj. Zaista vi imate) u poslaniku Allaha lijep uzor (primjer)."."

GLAVA

sastavljanja između dva poglavlja u naklonu (rekjatu), i čitanja (učenja) završetaka (tj. zadnjih, krajnjih dijelova poglavlja), i (učenja) poglavlja prije poglavlja i (učenja) početka (prvoga, početnoga dijela) poglavlja.

A spominje se od Abdullaha, sina Saiba, (da je pričao ovo): "Čitao (Učio) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (poglavlje) "Vjernici"

u jutarnjoj molitvi (sabahu), te kada je došao spomen (pominjanje) Musa-a i Haruna, ili spomen (pominjan je) Isa-a, obuzeo ga je kašalj (zakašljavanje) pa se naklonio (učinio rukju')." A čitao (učio) je Umer u prvom naklonu (rekjatu) stotinu i dvadeset odlomaka iz (poglavlja) "Krava", a u drugom (naklonu, rekjatu jedno) poglavlje od "Drugopostavljenih" (poglavlja).

(Poglavlja "EL-Mesani", koja smo preveli sa izrazom "Drugopostavljena", protumačena su na razne načine: neki tumači kažu to su poglavlja što dolaze poslije onih najduljih poglavlja, drugi vele to su poglavlja sa stotinu ili manje od stotine odlomaka, treći vele to je naziv za "Fatihu" - a ovdje ne bi odgovaralo takvo tumačenje, - četvrti vele da se to odnosi na cijeli Kur'an, odnosno na sve odlomke Kur'ana itd. Čini mi se da je prvo tumačenje za gornji tekst najprihvatljivije jer se kaže: ".... a u drugom (jedno) poglavlje od.....". Znamo da su na prvom mjestu u Kur'anu postavljena i poredana najdulja poglavlja koja najviše imaju preko stotinu odlomaka, pa smo zato ona na drugome mjestu i preveli sa "Drugopostavljena", jer i po jezičnom značenju to odgovara da se tako prevede, odnosno i arapski jezičari tako tu riječ shvataju. To je samo nekoliko tumačenja te riječi.)

A čitao je Ahnef (poglavlje) "Pećinu" u prvom (naklonu, rekjatu, u prvom stajanju), a u drugom (rekjatu - stajanju, poglavlje) "Jusuf" ili "Junus", i spomenuo je da je on klanjao sa Umerom, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), jutarnju molitvu (sabah) sa njima dvama (sa ta dva poglavlja).

(To jest Ahnef kaže da je tako činio i Umer kao imam, tj. da je ta poglavlja učio na jutarnjoj molitvi - sabahu.)

A čitao (učio) je Ibnu Mes'ud četrdeset odlomaka od (poglavlja) "Plijenovi (materijali zaplijenjeni u ratu)", a u drugom (naklonu, rekjatu na stajanju, jedno) poglavlje od "Rastavljenoga" (tj. od zadnjega dijela Kur'ana gdje su kraća i kratka poglavlja). A rekao je Katadete o (onome) ko čita (uči) jedno poglavlje u (tj. na) dva naklona (na dva rekjata, na dva stajanja), ili ponavlja jedno poglavlje u (tj. na) dva naklona (rekjata, stajanja): "Sve je knjiga Allaha (tj. na koji ga god način učiš, nije ružno: ili da učiš jedan, prvi dio jednog poglavlja na prvom rekjatu, a drugi dio tog poglavlja na drugom rekjatu, ili da jedno isto poglavlje učiš i na jednom i na drugom rekjatu)."

(Neki hanefijski pravnici ne odobravaju da se u fardovima uči jedna sura na oba rekjata.)

A rekao je Ubejdulah od Sabita, od Enesa: "Bio je (jedan) čovjek od Pomagača (veli se da mu je bilo ime Kjulsum, sin Hidma, i taj čovjek bio je običaja da) predvodi njih u bogomolji Kuba-a, i bio je, kada god je započeo (jedno, neko) poglavlje (da) ga čita (uči) njima u molitvi od (onoga) što se čita (uči) ono, (bio je, bio bi) započeo (poglavlje) "Reci: On, Allah je jedan.", (tako) da završi njega, zatim čita (uči) drugo (neko) poglavlje sa njim. I praviše (činjaše, činio je) to u svakome naklonu (stajanju, rekjatu).

Pa su mu govorili njegovi drugovi (o tome) pa su rekli: Zaista ti započinješ ovo poglavlje, zatim ne vidiš da je ono dostatno (dovoljno) tebi (tako) da čitaš (učiš) drugo (neko još), pa ili da čitaš (učiš) njega (samoga), ili da ga ostaviš (tj. ili ga uči samog ili ga ostavi), a (da) čitaš (učiš) drugo (samo) (tj. a uči drugo samo). Pa je rekao: "Nisam ja ostavljač njega (tj. Ja ga neću ostaviti). Ako volite (želite) da vas predvodim sa tim (načinom, tj. tako), činiću, a ako mrzite (tj. a ako na taj način ne volite da klanjam), ostaviću vas." A smatraše ga da je on od najvrijednijih (od) njih (tj. da je od njih sviju najbolji), i mrzili su da ih predvodi (u molitvi neko drugi) osim njega. Pa pošto im je došao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestili su mu (ovu) vijest, pa je rekao:

"O omsica (O ti), šta te sprečava da činiš što ti zapovijedaju tvoji drugovi, i šta te nosi (tj. šta te tjera, ili šta te rukovodi) na neostavljanje ovoga poglavlja (na učenje ovoga poglavlja) u svakom naklonu (rekjatu, na svakom stajanju u molitvi)?" Pa je rekao (odgovorio taj čovjek Muhamedu a.s.): "Zaista ja ga volim (to poglavlje)." Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Tvoja ljubav (volitba, volidba) njega (toga poglavlja) uvela je tebe (u) raj (ili: uvela te u raj)."

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Amra, sina Mureta, rekao je: čuo sam Ebu Vaila, rekao je:

"Došao je (jedan) čovjek k Ibnu Mes'udu pa je rekao: "Pročitao (proučio) sam "Rastavljeni" (tj. zadnji dio Kur'ana) sinoć u (jednom) naklonu (tj. na jednom rekjatu, stajanju sav zadnji dio Kur'ana)." Pa je rekao (Ibnu Mes'ud tome čovjeku osuđujući mu takav postupak): "Skandiranjem kao skandiranje pjesme (skandiraš li Kur'an; ili: Recitovanjem kao recitovanje pjesme recituješ li Kur'an, tj. Zar brzo čitaš, učiš Kur'an, kao što se pjesma brzo skandira, deklamuje, recituje - jer su u ono vrijeme Arapi skandirali, i deklamovali i recitovali vrlo brzim tempom svoje umjetničke pjesme)?! Zaista sam već poznavao (kaže dalje Ibnu Mes'ud) sličnosti (tj. slična poglavlja) koja (su takva da) je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) spari (napravi pridruženje) između njih." Pa je spomenuo dvadeset poglavlja od "Rastavljenog" (tj. od zadnjeg dijela Kur'ana), dva poglavlja u (tj. na jednom) naklonu (rekjatu, stajanju što ih je učio Muhamed a.s.).

GLAVA:

Čitaće (Učiće) u dva (rekjata poglavlje) "otvaračicu Knjige - El-Fatihu".

PRIČAO JE NAMA Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Hemam od Jahja-a, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, čitaše (učio je) u podne u prva dva (rekjata) "otvaračicu Knjige - El-Fatihu" i (još po) dva poglavlja (dakle na svakom rekjatu od prva dva rekjata osim Fatihe učio je još nešto iz Kur'ana), a u druga dva naklona (rekjata, stajanja učaše, učio je samo) "otvaračicu Knjige - El-Fatihu". I dadne čuti nama (I nekad čujemo) odlomak. I odulji (čitanje, učenje) u prvom naklonu (rekjatu, stajanju) što neće oduljiti (tj. onoliko koliko ne odulji) u drugom naklonu (rekjatu,

stajanju - dakle drugo stajanje je kraće). I ovako je (činio) u popodnevu (ikjindiji) i ovako u jutru (u jutarnjoj molitvi - sabahu).

GLAVA

(onoga) ko je prigušio čitanje (učenje) u podne i popodnevu (u podnevnoj i ikjindijskoj molitvi).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, rekao je: pričao nam je Džerir od Ameša, od Umareta, sina Umejra, od Ebu Ma'mera, rekao sam Habbabu:

"Je li bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči) u podne i popodnevu (na podne i na ikjindiji)?" Rekao je: "Da." Rekli smo: "Od gdje (tj. Kako, Otkuda) si znao (Kako znaš)?" Rekao je: "Sa tresenjem (pokretom, micanjem) njegove brade."

GLAVA:

Kada je dao čuti vođa odlomak (Kada se čulo učenje, odlomak od vođe ili imama ili predvodnika u molitvi).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Evzaija, rekao je: pričao mi je Jahja, sin Ebu Kjesira, rekao je: pričao mi je Abdullah, sin Ebu Katadeta, od njegova oca da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, čitaše (učio je poglavlje) "majku Knjige - Fatihu" i (još jedno) poglavlje s njom u prva dva naklona (rekjata, stajanja) od molitve podne i molitve popodneva (na podne i na ikjindiji), i daje (dadne) čuti nama odlomak (nekih) vremena (tj. po neki puta, ponekad). I oduljivaše (učenje) u prvome naklonu (tj. na prvome stajanju).

GLAVA:

Oduljiće (učenje) u prvome naklonu (rekjatu - na prvome stajanju).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a, sina Ebu Kjesira, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca (Ebu Katadeta) da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, oduljivaše (učenje) u prvom naklonu (rekjatu, stajanju) od molitve podneva, a skraćivaše u drugom naklonu (rekjatu, stajanju), i činjaše (činio je) to u molitvi jutra (tj. zore - sabahu).

GLAVA

glasnosti vođe sa izgovaranjem "amin" (tj. GLAVA u kojoj se objašnjava da imam naglas izgovara "amin").

A rekao je Ata': "Amin - Uslišaj (Primi)" je (jedna) molba (upućena Uzvišenom Allahu)." Aminao je (tj. Izgovarao je "amin") Ibnu Zubejr (kao imam) i ko je (god bio) iza njega (toliko da) je čak bogomolja (imala) zaista jeku (tresak, tutnjavu, tj. da je bogomolja ječala, odzvanjala). A bio je Ebu Hurejrete (običaja da) doziva vođu: "Ne maši me sa "amin"!" A rekao je Nafi': Bio je Ibnu Umer (običaja da) neće ostaviti njega ("amin"), i nukaše njih (da izgovaraju "amin"), i čuo sam od njega (od Ibnu Umera) o tome dobro (tj. hadis u kojem se kaže da je dobro izgovarati "amin").

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Seida, sina Musejeba, i Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, da su njih dva izvijestili njega od Ebu Hurejreta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je aminao (tj. Kada je rekao amin) vođa, pa recite (i vi) amin (aminajte i vi), jer zaista ono (je ovako:) ko (imadne slučaj da) se složi njegovo aminanje (sa) aminanjem anđela, oprostiće mu se (ono) što je proturio (naprijed, tj. što je prije toga učinio) od njegova griješenja." Rekao je Ibnu Šihab: "I bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) govori amin."

(Riječ "amin" tumače na više načina, ali je najprikladnije ono tumačenje prema kojem ta riječ znači: uslišaj, primi, Bože, našu molbu koju ti upućujemo u ovome času. U daljem tekstu neće se ta riječ prevoditi.)

GLAVA

vrijednosti izgovaranja (riječi) amin.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ebu Zinada, od Aredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je rekao jedan (od) vas: amin, a rekli su (u taj čas i) anđeli u nebu: amin, pa se složilo jedno (od) njih dvoje (sa) drugim, oprostilo se njemu što je proturio od njegovoga griješenja."

GLAVA

glasnosti predvođenoga sa aminanjem (sa izgovaranjem amin, tj. da predvođeni naglas rekne amin).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Sumejja, slobodnjaka Ebu Bekjra, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je rekao (tj. Kada rekne) vođa "..... osim (onih što si Ti) rasrđen na njih i ne (naputi nas na put) zalutalih.", pa recite: amin, jer zaista ono ko (imadne sreću i) složi se njegov govor (sa) govorom anđela, oprostilo se (tj. oprostiće se) njemu što je proturio od njegova griješenja."

Slijedio je njega (Sumejja) Muhamed, sin Amra, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio; i Nuajm Mudžmir od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

GLAVA:

Kada se naklonio (učinio rukju') niže reda (tj. prije nego je dopro, došao u red klanjača).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Hemam od Ealema, a on je Zijad, od Hasena, od Ebu Bekjreta da je on dopro (stigao) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je naklonjač (tj. a on je već u stavu naklonjanja, na rukju'u), pa se naklonio (Ebu Bekjrete) prije (nego) da se pripoji k redu (tj. prije nego je stao u red), pa je (poslije molitve) spomenuo to Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Povećao ti Allah pohlepu (pohlepu na sve što je dobro), a ne vrati se (više takvom postupku, tj. na naklonjaj se, ne čini rukju'a prije nego staneš, dospiješ u red)."

GLAVA

upotpunjavanja veličanja (izgovaranja "Allahu ekjber") u naklonjanju (na rukju'u).

Rekao je (to) Ibnu Abas od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a o njemu (tj. a o ovome) je (pričao i) Malikj, sin Huvejrisa.

PRIČAO NAM JE Ishak Vasitija, rekao je: pričao nam je Halid od Džurejrije, od Ebul-Ala-a, od Mutarifa, od 'Imrana, sina Husajna, rekao je (da je on) klanjao sa Alijom, bio zadovoljan Allah od njega, (klanjao je s njim) u Basri, pa je rekao ('Imran):

"Podsjetio nas je ovaj čovjek (Alija na) molitvu (što) je klanjasmo (klanjavasmo, što smo je klanjali) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je spomenuo da on veličaše (tj. izgovaraše "Allahu ekjber") kad god se podigao i kad god se spustio (u molitvi, u klanjanju)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta da on klanjavaše (da je on klanjao) sa njima, pa veličaše (izgovaraše "Allahu ekjber") kad god se spuštao i podizao, pa kada je otišao (sa molitve, kada je završio molitvu), rekao je:

"Zaista ja sam najsličniji (od) vas (sviju) molitvom sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (tj. Ja klanjam najsličnije Muhamedu a.s., ili kako je klanjao Muhamed a.s., od vas sviju)."

GLAVA

upotpunjavanja veličanja (izgovaranja "Allahu ekjber") u padanju ničice (pri padanju na sedždu).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, rekao je: pričao nam je Hamad od Gajlana, sina Džerira, od Mutarifa, sina Abdullaha, rekao je:

Klanjao sam ozadi (ozada, iza) Alije, sina Ebu Taliba, bio zadovoljan Allah od njega, (klanjali smo) ja i 'Imran, sin Husajna, pa je bio (postupio Alija ovako:) kada je pao ničice (na sedždu), veličao je (tj. izgovarao je "Allahu ekjber"), a kada je podigao svoju glavu (iz položaja ničice - kad se vraćao sa sedžde), veličao (je), i kada se podizao iz (položaja sjedenja nakon) dva naklona (rekjata), veličao je. Pa pošto je izvršio (završio) molitvu, uzeo je za moju ruku (tj. moju ruku, uzeo je mene za ruku) 'Imran, sin Husajna, pa je rekao: "Već me ovaj podsjetio (tj. ovaj Alija na) molitvu Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio. Ili je rekao: "Zaista već je klanjao sa nama molitvu Muhameda, na njega (neka je) milost i spas."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Avna, rekao je: pričao nam je Hušejm od Ebu Bišra, od Ikjrimeta, rekao je:

Vidio sam (jednog) čovjeka kod Mjesta (tj. mjesta Ibrahimova a.s. kod Kja'be u Mekji) veliča (izgovara "Allahu ekjber") u svakom spuštanju i podizanju, i kada je stajao (ili: ustajao) i kada se spustio (ili: smjestio, postavio se u neki položaj u molitvi), pa sam izvijestio Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), (a on) je rekao (meni na to): "A zar to nije molitva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, nema majke tebi (tj. nemaš majke, a to znači: ne zna ti se majka, drugim riječima: kopile jedno)?!"

GLAVA

veličanja (izgovaranja "Allahu ekjber") kada je ustao iz (položaja) ničice (sa sedžde).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: izvijestio nas je Hemam od Katadeta, od Ikjrimeta, rekao je:

Klanjao sam ozadi (iza jednog) starca u Mekji, pa je veličao dvadeset i dva veličanja (tj. izgovorio je dvadeset i dva puta "Allahu ekjber" u molitvi). Pa sam rekao Ibnu Abasu: "Zaista on je (tj. onaj starac je) budala (glup)." Pa je rekao (Ibnu Abas meni): "Izgubila te tvoja majka (tj. Ne bilo te)! Postupak Ebul-Kasima (tj. Muhameda a.s.), pomilovao ga Allah i spasio, (je izgovoriti toliko puta "Allahu ekjber" koliko je puta izgovorio taj starac)." A rekao je Musa: pričao nam je Eban, rekao je: pričao nam je Katadete, rekao je: pričao nam je 'Ikjrimete (slično navedenom hadisu).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjejra, rekao je: pričao nam je Lejs od 'Ukajla, od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Ebu Bekjr, sin Abdurahmana sina Harisa, da je on čuo Ebu Hurejreta (da) govori:

"Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je ustao k molitvi (bio je običaja da) veliča (izgovori "Allahu ekjber") kada je stao, zatim veliča kada se naklonja (kada ide na rukju'), zatim izgovori "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", kada podiže svoja leđa (kičmu) iz (stava) naklona (pri vraćanju sa rukju'a), zatim izgovori, a on je stajač (a on je uspravljen), "Naš Gospode, Tebi hvala!"." Rekao je Abdullah (sin Saliha, pisar Lejsov): "... i Tebi hvala!", zatim veliča (izgovara "Allahu ekjber") kada pada (ničice - na sedždu), zatim veliča kada podiže svoju glavu (iz stava ničice - sedžde), zatim veliča kada pada ničice (po drugi puta, kada čini drugu sedždu), zatim veliča kada podiže svoju glavu (kada se vraća sa druge sedžde), zatim čini to u molitvi, cijeloj njoj (tako) da je završi. I veliča kada ustaje (nakon obavljenog dijela molitve) od dva (naklona, rekjata, stajanja) poslije sjedenja (koje se vrši obavivši prva dva naklona, rekjata, stajanja u molitava, molitvi sa više od dva stajanja tj. rekjata)."

GLAVA

mećanja (metanja, stavljanja) dlanova na koljena u naklonjanju (pri rukju'u).

A rekao je Ebu Humejd u (prisutnosti) njegovih (Vjerovijesnikovih a.s.) drugova: "Smjestio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoje dvije ruke (tj. dlanove na jedan dio) od svoja dva koljena."

(Misli se za vrijeme naklonjanja, rukju'a da je smjestio, da je omogućio rukama da se uhvate za koljena.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Ebu Ja'fura, rekao je: čuo sam Mus'aba, sina Sa'da, (da) govori:

Klanjao sam do strane moga oca (tj. uz svoga, do svoga oca), pa sam poklopio između svoja dva dlana (tj. sastavio sam dlan sa dlanom), zatim sam metnuo njih dva između svoja dva stegna, pa mi je zabranio moj otac (da tako činim na rukju'u), i rekao je: "Činjasmo ga (Činili smo taj postupak, tj. Radili smo tako kao ti), pa smo se spriječili od njega (tj. pa nam je taj postupak zabranjen), i zapovjedilo nam se da mećemo (stavljamo) naše ruke na koljena."

(Otac Mus'abov je Sa'd, sin Ebu Vekasa, a zabranjivač jednog postupka i zapovjedač drugog postupka je Muhamed a.s...)

GLAVA:

Kada nije upotpunio (klanjač) naklonjanje (rukju').

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, rekao je: pričao nam je Šu'bete od Sulejmana, rekao je: čuo sam Zejda, sina Vehba, rekao je: vidio je Huzejfete (jednoga) čovjeka (da) neće upotpuniti (tj. ne upotpunjava) naklonjanje (nepravilno radi rukju') i padanje ničice (sedžde, ili: ostajanje u stavu ničice, i vidjevši to) rekao je:

"Nisi klanjao, i da si umro, umro bi na (nekom drugom načinu stvaranja) osim stvaranja (na) koje je stvorio Allah Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, (da Muhamed a.s. vjeruje, tj. umro bi na drugoj vjeri osim vjere Muhameda a.s.)."

GLAVA

izjednačavanja (uravnavanja) leđa u naklonjanju (na rukju'u).

A rekao je Ebu Humejd u (tj. među) njegovim drugovima: "Naklonio se (Učinio je rukju') Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je savio (prelomio, nageo, tj. uravnao je) svoja leđa."

GLAVA

granice upotpunjavanja naklonjanja (rukju'a), i upravljanja (uravnjenja, uravnjavanja) u njemu (u naklonjanju, na rukju'u) i smirivanju.

PRIČAO NAM JE Bedel, sin Muhabera, rekao je: pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me Hakjem od Ibnu Ebu Lejla-a, od Bera-a, rekao je:

"Bio je naklon (Bilo je naklonjanje, rukju') Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovo ostajanje (u položaju) ničice (sedžde), i između dva položaja ničice - između dvije sedžde (sjedenje), i kada se podigao iz (položaja) naklonjanja (i kada se vraćao sa rukju'a) (zastajanje, stanka) - osim stajanja (radi čitanja, učenja) i sjedenja (u molitvi nakon dva ili četiri obavljena stajanja) - (sve ostalo je po vremenu zadržavanja bilo) blizu jednakosti (tj. trajalo je približno jednako)."

GLAVA

zapovjedi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (onome) koji neće (da) upotpuni svoje naklonjanje (svoj rukju') - (zapovjedi) za povraćanje (tj. da povrati, nanovo da klanja molitvu).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: izvijestio me Jahja, sin Seida, od Ubejdulaha, rekao je: pričao nam je Seid Makburija od njegovog (tj. svog) oca, od Ebu Hurejreta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, unišao (u) bogomolju, pa je unišao (ušao jedan) čovjek pa je klanjao, zatim je došao pa je pozdravio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je odvratio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njemu pozdrav pa je rekao:

"Vrati se, pa klanjaj, jer ti zaista nisi klanjao." Pa je klanjao, zatim je došao pa je pozdravio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao (Muhamed a.s.): "Vrati se, pa klanjaj, jer ti zaista nisi klanjao." Tri (puta mu je to tako rekao Muhamed a.s.). Pa (je) rekao (taj čovjek): "Tako mi (onoga) koji te poslao sa istinom pa ne uljepšavam (tj. ne znam ljepšeg klanjanja) osim njega (tj. osim ovoga klanjanja kako si vidio), pa pouči

me." Rekao je: "Kada si ustao k molitvi, pa veličaj (tj. izgovori "Allahu ekjber"), zatim čitaj (uči) šta se olakšalo sa tobom od Kur'ana (tj. što ti je lako da napamet čitaš, učiš iz Kur'ana), zatim se nakloni (učini rukju' tako) da se smiriš naklonjajući se (tj. dok si u stavu naklona - rukju'a), zatim se podigni (tako) da se uspraviš stojeći (zastajući), zatim padni ničice (učini sedždu tako) da se smiriš padnuvši ničice (kad si u stavu ničice, kad si na sedždi), zatim se podigni da se smiriš sjedeći, zatim padni ničice (na sedždu opet) da se smiriš padnuvši (tj. kad si u stavu) ničice (kad si na sedždi), zatim to čini (tako) u tvojoj (svojoj) molitvi, svoj (cijeloj) njoj."

GLAVA

molbe (Uzvišenom Allahu upućene) u naklonjanju (na rukju'u).

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, rekao je: pričao nam je Šubete od Mensura, od Ebu Duha-a, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) govori u svome naklonjanju (na rukju'u) i svome padanju (tj. bivanju u stavu) ničice (na sedždi): "Slava Tebi, Bože moj, naš Gospode, i sa hvalom Tebi (tj. Slavimo Te zajedno sa zahvalom Tebi - Slavimo Te i hvalimo Te), Bože moj, oprosti mi (grijehe moje)."

GLAVA

(onoga) što govori vođa i ko je ozadi (ozada, iza) njega kada je podigao svoju glavu iz (stava) naklonjanja (kada se vratio sa rukju'a).

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta, rekao je:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega", (bio je, tj. bio bi potom) rekao: "Naš Gospode, i Tebi hvala". I bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada se naklonio (učinio rukju') i kada je podigao svoju glavu (sa sedžde, iz stava ničice, a ne iz stava naklona - rukju'a, bio je običaja da) veliča (da rekne "Allahu ekjber"). I kada je ustao iz dva (stava) ničice (sa dvije, sa obe sedžde), rekao je (rekao bi): "Allah je veći" (od svega, tj. Allah je najveći)."

(Veli se da izraz "dva stava ničice", može da ima dva značenja: doslovno, tj. dvije ničice, dvije sedžde, i drugo značenje "sjedenje nakon dva stajanja", odnosno "dva rekjata, dva stajanja".)

GLAVA

vrijednosti (izreke, rečenice) "Bože moj, naš Gospode, Tebi hvala!".

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Sumeja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je rekao vođa: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega (Allaha)!", pa recite: "Bože moj naš Gospode, Tebi hvala!", jer ono zaista ko (imadne taj slučaj da) se složio njegov govor (sa) govorom anđela, oprostiće se njemu što (je) proturio (tj. što je prije toga učinio) od njegova (tj. od svoga) griješenja."

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Fedaleta, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, rekao je:

"Zaista približiću svakako (vama) molitvu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je bio Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega (s njim, takvog postupka da) usrdno moli (Allaha) u zadnjem naklonu (rukju'u) od molitve podne, i molitve večeri (jacije) i molitve jutra (sabaha) poslije što izgovori "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega", pa moli za vjernike, a proklinje nevjernike (u tom usrdnom molenju).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebul-Esveda, rekao je: pričao nam je Ismail od Halida Haza-a, od Ebu Kilabeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

"Bilo je usrdno molenje (u početku Islama) u (molitvi prvog) sutona (akšama) i zore (sabaha)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Nuajma, sina Abdullaha Mudžmira, od Alije, sina Jahja-a sina Halada, Zurekije, od njegova oca, od Rifa'ata, sina Rafi'a, Zurekije, rekao je:

"Bili smo (u prilici da jednoga) dana klanjamo iza (tj. ozadi, ozada) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa pošto je podigao svoju glavu iz (stava) naklona (digao se sa rukju'a), rekao je: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", (a) rekao je (na to jedan) čovjek: "Naš Gospode, i Tebi hvala hvalom mnogobrojnom, lijepom, blagoslovljenom u njoj (tj. u kojoj je Tvoj blagoslov)." Pa pošto je otišao (sa molitve, pošto se završila molitva), rekao je (Muhamed a.s.): "Ko je govornik (tj. Ko je to i to rekao)?" Rekao je (onaj čovjek): "Ja." Rekao je (Muhamed a.s.): "Vidio sam trideset i nekoliko anđela natječu (utrkuju) se (za) nju (za tu riječ zahvale što si je izrekao) koji (od) njih će je zapisati prvi."

GLAVA

smirivanja kada podigne svoju glavu iz (stava) naklonjanja (kada se vratio sa rukju'a).

A rekao je Ebu Humejd: "Podigao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoju glavu (sa rukju'a) i ujednačio se (tj. i upravio se,

uspravio se tako) da se vrati svaki kralješnjak (kičmeni pršljen na) svoje mjesto."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šubete od Sabita, rekao je:

"Bio je Enes (običaja da) opisuje nama molitvu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa klanjaše (Pa je klanjao), pa kada je podigao svoju glavu iz (stava) naklonjanja (kad bi se vratio sa rukju'a), stajao je (tako dugo) da reknemo: "Već je zaboravio (da treba da padne ničice, da učini sedždu)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šubete od Hakjema, od Ibnu Ebu Lejla-a, od Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

"Bilo je naklonjanje (rukju') Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovo ostajanje ničice (sedžda), i kada se podigao iz (stava) naklonjanja (sa rukju'a) i između dva stava (dva boravljenja u stavu) ničice (između dvije sedžde, kraće sjedenje - sva ta četiri stava bila) su blizu jednakosti (tj. približno jednaka po vremenu zadržavanja u tim stavovima u molitvi)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Ebu Kilabeta, rekao je:

"Bio je Malikj, sin Huvejrisa, (običaja da) pokazuje nama kakva je bila molitva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a to je (pokazivanje bilo) u (drugom vremenu) osim vremena (neke) molitve. Pa je stao pa je omogućio (tj. dao je mogućnosti, učvrstio je) stajanje, zatim se naklonio (učinio je rukju') pa je omogućio naklonjanje (zadržao se na rukju'u), zatim je podigao svoju glavu (vratio se sa rukju'a) pa se izlio (tj. ustalio) malenkost." Rekao je Ebu Kilabete: "Pa je klanjao sa nama molitvom (klanjanjem) ovoga našeg starca (ili: učitelja) Ebu Burejda: kada je podigao svoju glavu iz (stava) zadnjeg boravljenja ničice (sa druge sedžde), izjednačio se sjedeći, zatim se podignuo (podigao na slijedeće stajanje)."

GLAVA:

Pada (klanjač) sa veličanjem (tj. sa izgovaranjem "Allahu ekjber") kada pada ničice (kada čini sedždu).

A rekao je Nafi': "Bio je Ibnu Umer (običaja da) meće (stavlja na tle, tlo) svoje dvije ruke prije svoja dva koljena (pri spuštanju na sedždu)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: pričao nam je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Ebu Bekjr, sin Abdurahmana sina Harisa sina Hišama, i Ebu Selemeta, sin Abdurahmana, da Ebu Hurejrete veličaše (izgovaraše "Allahu ekjber") u svakoj molitvi: od propisane (obavezne molitve da li se ona brojila, bila ona propisana) i (druge) osim

nje (ili bila dobrovoljna, neobavezna), u ramazanu i osim njega (u nekom drugom mjesecu se klanjala). Pa veliča kada stane (tj. počne da klanja), zatim veliča kada se naklonja (kad ide na rukju'), zatim izgovori: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", zatim izgovori: "Naš Gospode, i Tebi hvala!" (to izgovori) prije (nego) da pada ničice (na sedždu), zatim izgovori: "Allah je veći (od svega)!", kada pada, padajući ničice (pri spuštanju na sedždu), zatim veliča kada podiže svoju glavu iz (stava, bivanja) ničice (kad se vraća sa prve sedžde), zatim veliča kada (opet) pada ničice (kada čini drugu sedždu), zatim veliča kada podiže svoju glavu iz (drugoga stava, bivanja) ničice (kada se diže sa druge sedžde), zatim veliča kada ustaje iz (stava) sjedenja u (izvršenom dijelu molitve poslije) dva (rekjata, stajanja ustajući na treći rekjat, stajanje). I činjaše (I činio je) to u svakom naklonu (rekjatu tako) da završi molitvu, zatim rekne kada odlazi (sa molitve): "Tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) moja duša (moj život) u Njegovoj ruci zaista ja sigurno približujem vama sličnost sa molitvom poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zaista je bila ovo sigurno njegova molitva (sve) dok se rastavio (rastao sa) ovozemnim životom." Rekla su njih dva (Ebu Bekjr i Ebu Selemete): "A rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega (s njim): I bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada podiže svoju glavu (kad se vraća sa rukju'a, bio je običaja da) izgovara "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!" (i uz to još) moli za (neke) ljude (muslimane), pa ih imenuje sa njihovim imenima, pa izgovara (tu molbu ovako): "Bože moj, spasi Velida, sina Velida, i Selemeta, sina Hišama, i 'Ajjaša, sina Ebu Rebi'ata, i one koji su se našli slabima (nemoćnima da se isele od vjernika. Bože moj, pojačaj Tvoje gazenje (gaženje, tj. Tvoju kaznu) na Mudar, i učini je (kaznu) na njih (u obliku nerodnih) godina kao godine Jusufa (Josifa)." A stanovnici istoka (Arabije) tada od (plemena) Mudara su bili protivnici njemu (Muhamedu a.s., tj. protivili su se njemu)."

PRIČAO JE NAMA Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Sufjan (više) osim jedanput (tj. više puta) od Zuhrije, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malikja, (da) govori:

"Pao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od (tj. sa jednoga) konja, a možda je rekao Sufjan: iz (tj. sa) konja, pa se ogrebala (zgulila, sadrijela) njegova desna polovina (tijela, desna strana). Pa smo unišli njemu (da) ga posjetimo. Pa je prispjela molitva pa je klanjao sa nama sjedeći i sjedili smo (i mi). A rekao je Sufjan jedanput: klanjali smo sjedeći (mi). Pa pošto je izvršio (tj. završio) molitvu, rekao je: "Učinio se (Postavio se) vođa samo zato (da) se povodi za njim, pa kada je veličao (izgovorio "Allahu ekjber"), pa veličajte (i vi), i kada se naklonio (kada je učinio rukju'), pa naklonite se (i vi, učinite i vi rukju'), i kada se podigao, pa podignite se (i vi), i kada je rekao "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", pa recite "Naš Gospode, i Tebi hvala!", i kada je pao ničice (na sedždu), pa padnite (i vi) ničice (učinite i vi sedždu)." Tako (li) je (tj. Je li tako) donio njega (ovaj hadis) Ma'mer? (To je pitanje postavio Sufjan Aliji, sinu Abdullaha, pa je Alija odgovorio:) Rekao sam: "Da." Rekao je (Sufjan): "Zaista je zapamtio (Ma'mer ispravno). Tako je rekao Zuhrija (kao i Mamer) ".... i Tebi hvala!". Zapamtio sam (od Zuhrije) ".... (ogrebo se) iz (sa) svoje desne polovine....". Pa pošto smo izašli iz (sijela) kod

Zuhrije, rekao je Ibnu Džurejdž, a ja sam (kada je ovo govorio) kod njega: "..... pa se ogrebla (zgulila, sadrijela) njegova desna potkoljenica (desna golijen)...".

GLAVA

vrijednosti padanja ničice (činjenja sedžde).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Seid, sin Musejjeba, i Ata', sin Jezida, Lejsija da je Ebu Hurejrete izvijestio njih dvojicu da su ljudi rekli:

"O poslaniče Allaha, da li ćemo vidjeti našega Gospoda na sudnjem danu?" Rekao je: "Da li se prepirete u (pogledu vidljivosti) Mjeseca (u) noći uštapa (kada) nije ispod njega oblak (tj. kada nije zastrt oblakom)?" Rekli su: "Ne, o poslaniče Allaha." Rekao je: "Pa da li se prepirete o Sunce (o Suncu kada) nije ispod njega oblak?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa zaista vi ćete vidjeti Njega (Gospodara Allaha dž.š.) također (na isto tako jasan način). Skupiće (Sakupiće) se ljudi (na) sudnji dan (na sudnjem danu), pa će reći (Uzvišeni Allah): "Ko obožavaše (neku) stvar, pa neka slijedi (nju). Pa od njih (od ljudi biće neko) ko će slijediti Sunce, a od njih (će biti neko) ko će slijediti Mjesec, a od njih (će biti neko) ko će slijediti idole (ili: zavodnike). A ostaće ova sljedba (ovaj moj narod, tj. pripadnici moje vjere), u njoj (u sljedbi) su njezini licemjerci, pa će im doći Allah - moćan je i veličajan je (On) - pa će reći: "Ja sam vaš Gospod." Pa će (oni) reći: "Ovo je naše mjesto dok nam dođe naš Gospod (tj. dok nam se pokaže naš Gospod), pa kada dođe (tj. kada se pokaže) naš Gospod, poznaćemo Ga." Pa će im doći (pokazati se) Allah pa će reći: "Ja sam vaš Gospod." Pa će reći: "Ti si naš Gospod." Pa će ih pozvati (Uzvišeni Allah). Pa će se udariti most između dvoja (dva) leđa pakla (tj. na sredini pakla, ili: preko pakla), pa ću biti prvi ko će preći od poslanika (Božijih) sa svojom sljedbom. A neće govoriti tada (ni) jedan (čovjek) osim poslanika. A govor poslanika (sastojaće se) tada (u riječima): "Bože moj, spasi, spasi!" A u paklu su (tj. u paklu imaju, postoje) kuke (udice) kao trnje majmuna (majmunsko trnje). "Da li ste vidjeli trnje majmuna?" Rekli su: "Da." Rekao je: "Pa zaista one su kao trnje majmuna osim (tj. izuzev što, samo što je razlika u tom) da ono neće znati količinu veličine njih (tj. kuka niko) osim Allah, zgrabiće (zakačiće one) ljude sa njihovim poslovima (tj. zbog njihovih ružnih djela). Pa od njih (će biti takvih) ko će se uništiti za svoje djelo, a od njih (će biti takvih) ko će se ugorušičiti (uslačičiti, tj. biće smrvljen u sitna zrnca kao zrnca sjemena od trave gorušice, slačice), zatim će se spasiti (onaj što je smrvljen, a nije uništen). Te kada htjedne Allah milost (pomilovanje onoga) koga htjedne (pomilovati) od stanovnika Vatre, zapovjediće Allah anđelima da izvade (svakoga) ko obožavaše Allaha, pa će ih izvaditi (izvući), a prepoznavaće ih sa (tj. po) tragovima (na licima od) boravljenja ničice (od sedžde). A zabraniće Allah Vatri da jede (tj. da prži, ošteti) trag (tj. mjesto na licu koje se doticalo tla pri) boravljenju ničice (pri sedždi). Pa će izaći iz Vatre (oni smrvljeni). Pa sav (organizam, sve tijelo) sina Adema (tj. čovjeka biće mučen tako da) će ga pojesti Vatra osim traga padanja (boravljenja) ničice (traga sedžde). Pa će izaći iz Vatre, (a) već su se spalili, pa će se izliti na njih voda života, pa će

(oni) niknuti (ili: narasti) kao što nikne (naraste sjeme) divlje trave u nanosu (naplavku) bujice. Zatim će svršiti (završiti, okončati) Allah suđenje među robovima. A ostaće (jedan) čovjek između raja i Vatre (pakla), a on je zadnji stanovnik Vatre (pakla) ulaženjem (u) raj (tj. koji će iz pakla unići, ući u raj), (ali prije ulaska u raj stajaće među paklom i rajem, između pakla i između raja) okrećući se (tj. bivši okrenut) sa svojim licem prema Vatri (paklu), pa će govoriti: "O moj Gospode, okreni moje lice od Vatre, već me otrovao njezin miris (dah, vjetar) i spalio me njen plamen." Pa će reći (Allah dž.š.): "Da li ćeš možda ti, ako se učini to s tobom, da pitaš (moliš za još nešto drugo) osim toga?" Pa će reći (taj čovjek): "Neću tako mi Tvoje moći." Pa će dati Allahu što htjedne (Allah) od ugovora i obećanja (obaveze), pa će okrenuti Allah njegovo lice od Vatre. Pa kada se okrene s njim na raj (prema raju), vidjeće njegov bljesak (krasotu), šutiće šta (koliko) htjedne Allah da šuti (taj čovjek), zatim će reći: "O moj Gospode, proturi me (naprijed) kod vrata raja." Pa će reći Allah njemu: "Zar nije (to bilo da) si već dao ugovore i obavezu da nećeš pitati (tj. moliti, tražiti drugo) osim (ono) koje si bio pitao (molio, tražio)?" Pa će reći: "O moj Gospode, neću biti najnesretnije Tvoje stvorenje." Pa će reći: "Pa nije (li tako da) možda ti, ako ti se dalo (tj. ako ti se dadne) to, da nećeš pitati (moliti) osim njega (ništa drugo)?" Pa će reći: "Ne (tj. Neću) tako mi Tvoje moći, neću pitati osim toga." Pa će dati svome Gospodu šta je htio od ugovora i obaveze. Pa će ga proturiti k vratima raja. Pa kada je dopro njegovim vratima, pa vidio njegov procvat (krasotu) i šta je u njemu od bleska (bljeska) i radosti, pa će šutiti šta (tj. koliko) je htio Allah da šuti, pa će reći: "O moj Gospode, uvedi me (u) raj." Pa će reći Allah, uzvišen je (On): "Teško tebi, o sine Adema (tj. o čovječe), šta je vjerolomnije (od) tebe (ala si vjeroloman, vjeroloman li si)?! Zar nije (bilo tako da) si već dao ugovor i obavezu da nećeš pitati osim (onoga) koje (što) ti se dalo?" Pa će reći: "O moj Gospode, ne učini me najnesretnijim Tvojim stvorenjem!" Pa će se nasmijati Allah, moćan je i veličajan je (On), od njega (tj. njemu, tome čovjeku), zatim će dozvoliti njemu u (vezi) ulaženja (u) raj (tj. daće mu dozvolu za ulazak u raj). Pa će reći njemu: "Zaželi (šta hoćeš)!" Pa će zaželiti. Te kada se odsiječe njegova želja (tj. kada prestane izražavati želje), reći će Allah, moćan je i veličajan je (On): "Povećaj od toga i toga (tj. Zatraži više takvog i takvog uživanja)." Počeće da ga podsjeća njegov Gospod, moćan je i veličajan je (On). Te kada se završe (svrše) u njega želje, reći će Allah, uzvišen je (On): "Tebi je to i njegova sličnost sa njim (tj. Tebi to sve dajem i sa tim još toliko koliko je to sve što si zaželio)." Rekao je Ebu Seid Hudrija Ebu Hurejretu, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima): "Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: Reći će Allah, moćan je i veličajan je (On): "Tebi je to i deset njegovih sličnosti (tj. Tebi je to i još deset puta toliko koliko si zaželio)." Rekao je Ebu Hurejrete: "Nisam zapamtio od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (drukčije) osim njegov govor: "Tebi je to i njegova sličnost sa njim (tj. Tebi je to i još toliko)." Rekao je Ebu Seid Hudrija: "Zaista ja sam čuo njega (da) govori: "To je tebi i deset njegovih sličnosti (tj. To je tebi i još deset puta toliko)."

GLAVA:

Pokazaće svoje dvije mišice, mišića (tj. rastaviće klanjač svoje unutrašnje dvije mišice ruku od tijela) i udaljiće (stomak od stegana nogu) u (stavu) ničice (na sedždi).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjejra, rekao je: pričao mi je Bekjr, sin Mudara, od Dža'fera, od Ibnu Hurmuza, od Abdullaha, sina Malikja (i) sina Buhajnete, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio, kada je klanjao, (bio je) odstranjivao (rastavljao, tj. pravio razmak) između svoje dvije ruke (i strana tijela tako) da se pokazuje bjelina njegova dva pazuha. A rekao je Lejs: pričao mi je Džafer, sin Rebi'ata slično njemu (kao njegovo pričanje).

GLAVA:

Okrenuće se sa krajevima svoje dvije noge (prema) Strani, rekao ga je Ebu Humejd od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Kada nije upotpunio (stava, boravljenja) ničice (sedžde).

PRIČAO NAM JE Salt, sin Muhameda, rekao je: pričao nam je Mehdija od Vasila, od Ebu Vaila, od Huzejfeta da je on vidio (jednoga) čovjeka neće upotpuniti (tj. ne upotpunjava) svoga naklonjavanja (rukju'a), a ni svoga ničičenja (izvršavanja stava ničice, sedžde), pa pošto je izvršio svoju molitvu, rekao je njemu Huzejfete: "Nisi klanjao." Rekao je (Ebu Vail): "I mislim ga (Huzejfeta da) je rekao: "I da si umro (u toj molitvi), umro bi na (nečem drugom) osim običaja (postupka) Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio."

GLAVA

ničičenja (obavljanja stava ničice - sedžde) na sedam kostiju (svoga tijela naslanjajući se).

PRIČAO JE NAMA Kabisate, rekao je: pričao nam je Sufjan od Amra, sina Dinara, od Tavusa, od Ibnu Abasa:

Zapovjedilo se Vjerovijesniku (Dobio je zapovjed Vjerovijesnik), pomilovao ga Allah i spasio, da ničiči (da izvrši ničicu - sedždu) na sedam udova, i (da) ne steže (da ne ustežе, da ne odklanja za vrijeme naklona - rukju'a i ničice - sedžde) kose, a ni odjeće: (a to, a tih sedam udova su:) čelo, i dvije ruke, i dva koljena i dvije noge.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Šubete od Amra, od Tavusa, od Ibnu Abasa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zapovjedilo se nama da ničičimo (da obavljamo sedždu) na sedam kostiju, i (da) ne stežemo odjeće, a ni kose (koja pada na čelo, tj. da je ne odklanjamo sa čela, po nekom tumačenju)."

PRIČAO NAM JE Adem, rekao je: pričao nam je Israil od Ebu Ishaka, od Abdullaha, sina Jezida, Hatmije, rekao je: pričao nam je Bera', sin Aziba, a on je osim lažova (tj. a on nije lažac), rekao je:

"Klanjavasmo (Klanjali smo) ozadi (ozada, iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa kada je rekao: "Čuo Allah za (onoga) ko je hvalio Njega!", nije (ne bi) sageo (savio, nageo) nijedan od nas svojih leđa (nego je čekao) da stavi Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoje lice na zemlju."

GLAVA

ničičenja (izvršenja ničice - sedžde) na nos (nosem, dotičući tlo, tle nosem).

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, rekao je: pričao nam je Vuhejb od Abdullaha, sina Tavusa, od njegova oca, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zapovjedilo mi se da ničičim (vršim ničicu - sedždu) na sedam kostiju: na čelo - i pokazao je svojom rukom na svoj nos - i dvije ruke, i dva koljena i krajeve dvaju stopala (dviju nogu), i (da) ne stežemo (ne skupljamo za vrijeme vršenja ničice - sedžde) odjeća (odjeće) i kose."

GLAVA

ničičenja (činjenja sedžde) na nos u blatu.

PRIČAO NAM JE Musa, rekao je: pričao nam je Hemmam od Jahja-a, od Ebu Selemeta, rekao je:

"Otišao sam k Ebu Seidu Hudriji pa sam rekao: "Zar nećeš izaći (Daj izađi) s nama k palmama (u palmik da) pričamo." Pa je izašao. Pa je rekao (dalje Ebu Selemete): rekao sam: "Pričaj mi šta si čuo od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o Noći vrijednosti (Lejletul-kadru, ili: Noći određenja)." Rekao je (Ebu Seid): "Zatvorio se (ostao je) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, deset prvih (noći, tj. dana) od ramazana (mjeseca) i zatvorili smo se sa njim (i mi u bogomolju). Pa mu je došao Džibril (anđeo Gavrilo) pa je rekao: "Zaista (ono) koje (što) tražiš je pred tobom (tj. naprijed je)." Pa se zatvorio srednjih deset (dana - ramazana). Pa smo se zatvorili sa njim. Pa mu je došao Džibril pa je rekao: "Zaista (ono) koje (ili: što) tražiš je pred tobom." Ustao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (kao) govornik (propovjednik u) jutro dvadesetog (dana) od ramazana pa je rekao: "Ko se bio zatvorio sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa neka se vrati (u bogomolju, tj. neka se zatvori u njoj i zadnjih deset dana ramazana), jer zaista ja (sam bio u prilici da) se pokazala meni Noć vrijednosti (ili: određenja - Lejletul-kadr) i zaista ja (sam onda došao u stanje da) se dalo da zaboravim nju, i zaista ona je u deset zadnjih (dana, tj. noći) u liho (u neparnim noćima). I zaista ja sam vidio kao da ja ničičim (padam ničice,

vršim ničicu, činim sedždu) u blatu i vodi." A bio je tavan (krov) bogomolje grane (tj. od grana) palmi, i ne vidimo u (tj. na) nebu (nikakve) stvari (tj. ništa), pa je došao oblačak, pa smo dobili kišu (pa nam se dala kiša), pa je klanjao sa nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tako) dok sam vidio (dok nisam vidio, tj. te sam vidio) trag blata i vode na čelu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovom kraju nosa (tj. i na krajičku, vršku, vrhu njegova nosa, a to je zacijelo bilo) potvrđivanje njegova sna (snoviđenja)."

GLAVA

zavezivanja odjeća i njihovog pričvršćivanja, i (GLAVA onoga) ko je privukao (pritisnuo, skupio) k sebi svoju odjeću kada se pobojao da će se otkriti njegova sramota (tj. njegov sramotni dio tijela).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kjesira, rekao je: izvijestio nas je Sufjan od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, rekao je:

"Bili su ljudi (običaja da) klanjaju (tj. klanjavaše ljudi) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, a oni su zavezivači svojih zastirača (komada platna kojima su se pokrivali) od (tj. zbog) malenosti (manjka komada platna, a zavezivali su ih) na svojim vratovima. Pa se reklo ženama: "Ne podižite vaše (tj. svoje) glave da se (dok se) izjednače ljudi sjedeći (dok se ne izjednače ljudi sjedeći, tj. dok ljudi ne sjednu)."

GLAVA:

Neće (klanjač) stezati (ili: sklanjati, otklanjati sa čela) kose.

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, rekao je: pričao nam je Hamad, a on je sin Zejda, od Amra, sina Dinara, od Tavusa, od Ibnu Abasa, rekao je:

"Zapovjedilo se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, da ničiči (čini sedždu) na sedam kostiju, i (da) ne steže (ili: odklanja, otklanja, sklanja) svoje odjeće, a ni svoje kose."

GLAVA:

Neće stezati svoje odjeće u molitvi.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Ebu Avanete od Amra, od Tavusa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zapovjedilo se meni da ničičim (da činim sedždu) na sedam (kosti, kostiju, ili: udova), neću stezati kose, a ni odjeće (tj. i da ne stežem kosu i odjeću)."

GLAVA

slavljenja, i molbe u ničičenju (tj. na sedždi).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jahja od Sufjana, rekao je: pričao mi je Mensur od Muslima, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), da je ona rekla:

"Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) umnožava da govori (mnogo izgovaraše) u svome naklonjanju (rukju'u) i svome ničičenju (sedždi): "Slava Tebi, moj Bože, naš Gospode, i sa Tvojom hvalom (tj. I Tebi hvala)! Bože moj, oprosti mi!" Tumači Kur'an (tj. Izgovarajući to Muhamed a.s. čini ono što mu se zapovjedilo u Kur'anu odlomkom "Pa slavi sa hvalom Tvoga Gospoda, i traži oprost od Njega.....Fe sebbih bi hamdi Rabbikje vestagfirhu...")."

GLAVA

ostajanja između dvije ničice (između dvije sedžde).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, rekao je: pričao nam je Hamad od Ejuba, od Ebu Kilabeta da je Malikj, sin Huvejrisa, rekao svojim drugovima:

"Zar neću obavijestiti (tj. da obavijestim) vas (o) molitvi poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je (Ebu Kilabete): "A to (njegovo obavještavanje bilo) je (u drugom nekom času, vremenu) osim vremena molitve (obavezne, redovne - fard molitve). Pa je stajao, zatim se naklonio (učinio rukju') pa je veličao (izgovorio "Allahu ekjber"), zatim je podigao svoju glavu (vratio se sa rukju'a) pa je stajao stvarčicu (tj. malo), zatim je ničičio (učinio sedždu), zatim je podigao svoju glavu (vratio se sa sedžde) stvarčicu (malo). Pa je klanjao molitvom (na način klanjanja) Amra, sina Selemeta (ili: sina Selemete), ovoga našeg starca (ili: ovoga našeg učitelja)." Rekao je Ejub: "Činjaše (Činio je jednu) stvar (što) nisam vidio njih (da) je čine: Bio je (običaja da radi odmora kratko) sjedne u (završetku) trećeg i (prije početka) četvrtoga (rekjata, stajanja)." Rekao je (Malikj, sin Huvejrisov pričajući kako su došli Muhamedu a.s. kad je njegovo pleme primilo islam pa njih nekoliko poslali kao izaslansvo): "Pa smo došli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa smo ostali kod njega (nekoliko dana) pa je rekao: "Da ste se vratili k svojim porodicama (ili: Zašto se ne vratite vašim, svojim porodicama?!)! Klanjajte molitvu ovaku (ovakvu) u vrijeme ovako, klanjajte molitvu ovaku u vrijeme ovako. Pa kada je prispjela molitva, pa neka poziva (na molitvu - uči ezan i ikamet) jedan (od) vas, i neka vas predvodi najstariji (od) vas."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdurahmana, rekao je: pričao nam je Ebu Ahmed Muhamed, sin Abdullaha, Zubejrija, rekao je: pričao nam je Mis'ar od Hakjema, od Abdurahmana, sina Ebu Lejla-a, od Bera-a, rekao je:

"Bilo je ničičenje (činjenje sedžde) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovo naklonjanje (i njegov rukju') i njegovo sjedenje

između dvije (sedžde) ničice (između dva bivanja u stavu ničice) blizu jednakosti (tj. približno jednako)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa, rekao je:

"Zaista ja neću skraćivati (truda, tj. ja neću žaliti truda) da klanjam sa vama kao što sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) klanja sa nama." Rekao je Sabit: "Bio je Enes (običaja da) pravi (tj. da čini jednu) stvar (što) nisam vidio vas (da) je pravite (da je činite). Bio je, kada je (kada bi) podigao svoju glavu iz naklonjanja (kada se vraćao sa rukju'a), (bio) je stajao (tj. stajao bi toliko) da je govorio govornik (tj. govorio bi neko): "Već je zaboravio (da treba da sada pada ničice, da ide na sedždu, da čini sedždu); i između dvije ničice (dvije sedžde, tj. i sjedio je između dva bivanja na sedždi, u stavu ničice toliko) da je govorio govornik (govorio neko od nas): "Već je zaboravio (da treba sada da pada ničice po drugi puta, da čini drugu sedždu)."

GLAVA:

Neće prostrijeti (tj. neće položiti na tlo, na tle) svoje dvije podlaktice u ničičenju (na sedždi).

A rekao je Ebu Humejd: "Ničičio je (tj. bio je u stavu ničice, bio je na sedždi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i stavio je svoje dvije ruke (postupajući u stavljanju ruku drukčije) osim prostirača (tj. nego da je prostro), a ni (na način) stiskivača (stiskanja) njih dviju (tj. ne prostirući ih i ne stiskivajući ih, ne stezajući ih prema šaki nego privlačeći ih uz strane tijela)."

(Napomena koju je trebalo još prije dati u vezi sa prevođenjem riječi "sudžud, sedžede". Te riječi znače: padanje ničice, bivanje u stavu ničice. Radi kratkoće u prevođenju napravljen je i već u prevodu upotrebljavan izraz ničičenje i ničičiti. Taj izraz je napravljen od riječi ničica, a upoređena je riječ "ničica" sa riječju "glavica", na primjer glavica kupusa. U narodu se rekne - kaže: kupus se počeo "glavičiti", tj. počele su se oblikovati glavice u njegovom lišću. Prema "glavičiti" napravljeno je i "ničičiti" iako to nije poznato ni u narodu ni u književnom jeziku. To je učinjeno da bi se postiglo skraćenje u prevodu, pa će se u daljem tekstu samo taj izraz upotrebljavati za "sedžede, sudžud".)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, rekao je: pričao nam je Muhamed, sin Džafera, rekao je: pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta, od Enesa, sina Malikja, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Upravite se u ničičenju (na sedždi), a neće prostrti jedan (od) vas svoje dvije podlaktice rasprostiranjem psa (tj. neka se ne pruža poput psa koji stavi na zemlju svoje prve noge)."

GLAVA

(onoga) ko se ujednačio sjedeći (tj. ravno, pravo sjeo) u liho (neparnom rekjatu, tj. na završetku prvog ili trećeg rekjata) od svoje molitve, zatim se podigao (na slijedeći, sljedeći rekjat).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sabaha, rekao je: izvijestio nas je Hušejm, rekao je: izvijestio nas je Halid Haza' od Ebu Kilabeta, rekao je: izvijestio nas je Malikj, sin Huvejrisa, Lejsija da je on vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) klanja, pa kada je bio u liho (neparnom rekjatu) od svoje molitve, nije se podigao (nije ustao na slijedeći rekjat prije kraće stanke tako) da se ujednači sjedeći.

GLAVA:

Kada se oslanja na zemlju (klanjač) kada je ustajao (nakon izvršenog dijela molitve) od (jednog) naklona (rekjata, stajanja).

PRIČAO NAM JE Mu'alla, sin Eseda, rekao je: pričao nam je Vuhejb od Ejuba, od Ebu Kilabeta, rekao je: došao je nama Malikj, sin Huvejrisa, pa je klanjao sa nama u ovoj našoj bogomolji, pa je rekao:

"Zaista ću sigurno ja klanjati sa vama, a neću (tj. a nemam namjere da izvršim) molitvu, ali hoću da pokažem vama kako sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) klanja." Rekao je Ejub: Pa sam rekao Ebu Kilabetu: "A kako je bila (kakva je, tj. A kako je izgledala) njegova molitva?" Rekao je: "Kao molitva ovoga našega starca (ili: učitelja)." Misli (na) Amra, sina Selimeta. Rekao je Ejub: "A bio je taj starac (običaja da) upotpunjava veličanje (tj. izgovaranje "Allahu ekjber"), a kada je podigao svoju glavu od (tj. sa) druge ničice (druge sedžde), sjeo (tj. sjeo bi) i oslonio se na zemlju, zatim je (tj. zatim bi) ustao."

GLAVA:

Veliča (tj. treba da izgovara "Allahu ekjber"), a on se diže (ustaje) iz dvije ničice (sa obe sedžde).

A bio je Ibnu Zubejr (običaja da) veliča (izgovara "Allahu ekjber") u svome podizanju (ustajanju na slijedeći rekjat, na sljedeće stajanje).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Saliha, rekao je: pričao nam je Fulejh, sin Sulejmana, od Seida, sina Harisa, rekao je:

Klanjao je nama Ebu Seid pa je javno istupio sa veličanjem (tj. glasno je izgovorio "Allahu ekjber") kada je podigao svoju glavu iz ničičenja (kada se vratio sa sedžde), i kada je ničičio (kada je vršio sedždu), i kada se podigao (sa druge sedžde), i kada je ustao iz (sa

sjedenja poslije) dva naklona (rekjata), i rekao je: "Ovako sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da čini)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, rekao je: pričao nam je Gajlan, sin Džerira, od Mutarifa, rekao je:

Klanjao sam ja i 'Imran (jednu) molitvu ozadi (iza) Alije, sina Ebu Taliba, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), pa je bio (postupio ovako): Kada je ničičio (obavljo sedždu), veličao je (izgovarao bi "Allahu ekjber"), i kada se podigao (sa sedžde), veličao je, i kada se podizao (kada je ustajao) iz (tj. sa sjedenja nakon) dva naklona (rekjata), veličao je. Pa pošto je pozdravio (u znak završetka molitve), uzeo je Imran za moju ruku pa je rekao: "Zaista već je klanjao ovaj sa nama molitvu Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio." Ili je rekao: "Zaista već je podsjetio mene ovaj (na) molitvu Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio."

GLAVA

običaja sjedenja u očitovanju (tj. u času učenja, izgovaranja napamet određenog sastava od nekoliko rečenica koje se završavaju sa svjedočenjem i očitovanjem da nema božanstva osim Allaha i da je Muhamed Njegov poslanik, pa se zato taj sastav i zove izrazom "tešehhud - traženje svjedočanstva, očitovanja", a taj sastav će se u daljem tekstu prevoditi sa izrazom "očitovanje").

("Tešehhud" je sastav koji počinje ovako: "Ettehijjatu lillahi vessalevatu...." Taj cijeli sastav će doći u idućem tekstu. Doslovno "tešehhud" znači, pored već navedenoga, i: svjedočiti se, sam sebi i pred sobom izjavljivati svjedočenje. Ali se ne upotrebljava u doslovnom smislu nego samo u stručnome značenju: izreći očitovanje, formulu vjere "Ešhedu en La ilahe Illellahu.....", ili: izgovarati sastav u molitvi na sjedenju "Ettehijjatu lillahi....". I ovo drugo stručno značenje prevodićemo, kao što je već rečeno, sa izrazom "očitovanje".)

A bila je Umu Derda'-a (običaja da) sjedi u svojoj molitvi sjedenjem muškarca (na način sjedenja muškarca), a bila je razumna (tj. bila je pravnica).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Abdurahmana, sina Kasima, od Abdullaha, sina Abdullaha, da je on izvijestio njega da on vidjaše Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), (da) se učetvrti (tj. da prekrsti noge savijajući ih) u molitvi kada je sjeo (radi očitovanja), pa sam činio njega (taj postupak i ja, kaže Abdullah, sin Abdullaha sina Umera), a ja sam (bio) tada mlad (doslovno: novog zuba, ili: nove starosti, a to znači: mlad), pa mi je zabranio Abdullah, sin Umera, i rekao je:

"Običaj molitve je samo da usadiš tvoju (tj. svoju) desnu nogu, a saviješ (podaviješ) lijevu (kada sjediš u molitvi)." Pa sam rekao: "Zaista ti

činiš to." Pa je rekao: "Zaista moje dvije noge neće nositi, njih dvije mene (tj. ne nose, ne mogu da nose mene).

(Napomena: U daljem toku prevoda neće se stavljati navodnici iako se bude radilo o nečijem upravnom govoru. To je već učinjeno u prethodnom hadisu, odnosno razgovoru između Abdullaha, sina Umera, i njegovoga sina Abdullaha. To će se izostavljati radi skraćenja, odnosno uštede prostora i papira. Jedino će se u navodnike stavljati navodi, citati iz Kur'ana.)

(Gore navedena napomena bila je od rahmetli prevodioca Fuada Subašića, no njegovi nasljednici kao korektori, pregledači i daktilografi, koji su naslijedili ovaj prevod nastoje da izvrše korekciju i ispravku štamparskih, ili sličnih grešaka cijelog prevoda "Buharije" koje se inače javljaju kod nekog prevoda, pri štampi ili slično, stavljaće, tačnije stavili su navodnike na ona mjesta gdje je to i potrebno. Pa neka se i ovo ima u vidu.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjejra, rekao je: pričao nam je Lejs, od Halida, od Seida, od Muhameda, sina Amra sina Halhaleta, od Muhameda, sina Amra sina Ata'a. A pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, i Jezida, sina Muhameda, od Muhameda, sina Amra sina Halhaleta, od Muhameda, sina Amra sina Ata'a, da je on bio sjedač (da je sjedio) sa nekolicinom od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa smo spomenuli molitvu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao Ebu Humejd Saidija:

"Ja sam bio najpamtljiviji (između) vas za molitvu (tj. ja najbolje pamtim molitvu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Vidio sam ga kada je veličao (izgovarao "Allahu ekjber"), učinio je (postavio je) svoje dvije ruke prema svoja dva ramena, a kada se naklonjao - naklonio (činio rukju'), omogućio je (tj. smjestio je) svoje dvije ruke (da se prihvate za dio) od svoja (za svoja) dva koljena, zatim je savio (sageo uravnavši) svoja leđa, pa kada je podigao svoju glavu (vratio se sa rukju'a), ujednačio se (tj. uspravio se tako) da se vrati svaki kralješnjak (svaki pršljen kičme) svome mjestu. Pa kada je ničičio (činio sedždu), stavio je svoje dvije ruke (na drugi način) osim prostirača (nije ih prostro po zemlji), a ni (na način) stiskivača (stiskanja) njih dviju, i okrenuo se sa krajevima prsta svojih dviju nogu Strani (prema Kjabi). Pa kada je sjeo u (sijelo, na sjedenje nakon) dva naklona (rekjata), sjeo (bi) na svoju lijevu nogu, a usadio je desnu. A kada je sjeo u (sijelo, sjedenje nakon) zadnjeg naklona (rekjata), proturio je (naprijed) lijevu (nogu), a usadio je drugu i sjeo je na svoju stolicu (tj. zadnjicu). A čuo je Lejs Jezida, sina Ebu Habiba, i Jezida, sina Muhameda sina Amra sina Halhaleta, i sin Halhaleta od sina Ata'a. A rekao je Ebu Salih od Lejsa: "…. i svaki kralješnjak (pršljen)…." A rekao je Ibnul-Mubarekj od Jahja-a, sina Ejuba, rekao je: pričao mi je Jezid, sin Ebu Habiba, da je Muhamed, sin Amra, pričao njemu: "…. svaki kralješnjak…."

(Neki pričaju da se reklo: svaki njegov kralješnjak, pa zato ovi navodi imaju cilj da istaknu da većina pričaju bez zamjenice: njegov. Prethodni

hadis služi kao podloga Šafijama da zastupaju stanovište da je način sjedenja u prvom i zadnjem sjedenju u molitvi različit. Hanefijski pravnici to ne zastupaju.)

GLAVA

(onoga) ko nije vidio (tj. nije smatrao, ne smatra) prvo očitovanje (tj. prvo sjedenje u molitvi) dužnim zbog (toga što se priča) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ustao (obavivši dio molitve) od dva naklona (rekjata, ne sjedajući, ne izvršivši sjedenja), a nije se povratio (da ga izvrši).

(Pošto se nije povratio na sjedenje iako su ga upozorili, nije onda ni učio prvo očitovanje, prvo "Ettehijjatu", pa onda ono nije ni vadžib - dužnost, jer da je dužnost, Muhamed a.s. bi se povratio sa stajanja i sjeo bi i proučio bi ga. To neki tako i zastupaju, ali hanefijski pravnici to ne zastupaju.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Abdurahman, sin Hurmuza, slobodnjak sinova Abdul-Mutaliba (Abdulmutalibovića), a rekao je jedanput: slobodnjak Rebi'ata, sina Harisa, da je Abdullah, sin Buhajnete - a on je iz (plemena) Ezda Šenueta (Ezdovića Šenuetovića), i on je saveznik sinova Abdu Menafa (Abdumenafovića), a bio je od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio - (taj Abdullah Buhajnetin je pričao) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao sa njima podne pa je ustao u prva dva naklona (rekjata, tj. poslije obavljena prva dva naklona - rekjata odmah na treći rekjat, stajanje), nije sjeo (po običaju poslije prva dva rekjata da uči očitovanje), pa su ljudi ustali sa njim. Te kada je izvršio (svršio tu) molitvu i ljudi iščekivali njegovo pozdravljanje, on je veličao (izgovorio "Allahu ekjber"), a on je sjedač (sjedeći, sjedi), pa je ničičio (učinio sedždu) dvije ničice (dvije sedžde) prije (nego) da pozdravi, zatim je pozdravio (po ustaljenom redu u znak završetka molitve).

GLAVA

(uzakonjenosti) očitovanja u prvom (sjedenju u molitava od tri i četiri naklona, rekjata, stajanja).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, rekao je: pričao nam je Bekjr od Džafera, sina Rebi'ata, od Aredža, od Abdullaha, sina Malikja (i) sina Buhajnete, rekao je:

Klanjao je sa nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, podne pa je ustao, a na njemu (tj. trebao je da izvrši, a nije izvršio jedno) sjedenje. Pa pošto je bio u zadnjem (dijelu, na kraju) svoje molitve, ničičio je dvije sedžde (učinio je dvije sedžde), a on je sjedač (tj. pao je ničice, na sedždu sjedeći).

GLAVA

očitovanja u zadnjem (dijelu, na kraju molitve).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Ameš od Šekika, sina Selemeta, rekao je: rekao je Abdullah (sin Mes'uda):

Bili smo, kada smo klanjali ozadi (iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (Bili smo) govorili (na sjedenju u molitvi): "Mir (ili: Spas) na Džibrila i Mikjaila (Gavrila i Mikaila, imena poznatih anđela)! Mir (Spas) na omsicu i omsicu (na tog-i-tog i tog-i-tog)!" Pa se obazreo k nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Zaista Allah je mir (spas, tj. od Njega dolazi svakome mir i spas), pa kada je klanjao jedan (od) vas, pa neka rekne (na sjedenju u molitvi, tj. neka izgovori ovo): "Pozdravi su za Allaha (tj. Pozdravi su Allahovi), i molitve i lijepa djela! Mir (Spas) na tebe, o Vjerovijesniče, i milost Allaha i Njegovi blagoslovi! Mir (Spas) na nas i na dobre robove (sluge) Allaha!" - Pa zaista vi kada reknete nju (ovu rečenicu), pogodi (tj. obuhvati ona) svakoga roba za Allaha, dobroga u (tj. na) nebu i zemlji. - "Svjedočim (Očitujem) da nema božanstva osim Allaha, i svjedočim (očitujem) da je Muhamed Njegov rob i Njegov poslanik."

(Ovo je sastav koji se zove "tešehhud" o kojem smo već govorili. Jedino je u ovaj sastav umetnuta jedna rečenica koja obrazlaže važnost jedne rečenice u sastavu. Ovaj cijeli sastav će se prevoditi sa izrazom "očitovanje" iako se i sama zadnja rečenica ovoga sastava također naziva "očitovanje". Prva rečenica u ovom sastavu: "Pozdravi su Allahovi i molitve i lijepa djela!", tumači se ovako: Pod pozdravima se misli na sve načine pobožnosti i štovanja koji se izražavaju usmeno, riječima; pod molitvama se misli na sve načine pobožnosti i štovanja koji se izražavaju tjelesnim ispoljavanjem i odricanjem tjelesnih uživanja; pod lijepim djelima se misli na sve načine pobožnosti i štovanja koji se izražavaju imovinskim davanjima i prilozima i žrtvama. Sve to pripada Allahu, sve to treba činiti u Ime Allaha, radi toga što Allah voli da se to čini i radi toga da se steče, stekne zadovoljstvo Allaha i Njegova ljubav.)

GLAVA

molbe prije pozdrava (na zadnjem sjedenju u molitvi, koji se pozdrav čini u znak da je molitva završena).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio nas je Urvete, sin Zubejra, od Aiše, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestila ga je da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, moljaše (molio je) u molitvi (Allaha na sjedenju poslije očitovanja, a prije pozdrava - završetka molitve, ovako):

"Bože moj, zaista ja se utječem Tebi od kazne groba (tj. od kazne u grobu), i utječem se Tebi od iskušenja pomazanika Lažova (tj. lažova koji će se pojaviti pred smak svijeta, Antikrista), i utječem se Tebi od iskušenja življenja i iskušenja umiranja. Bože moj, zaista ja se utječem Tebi od griješenja (ili: grijeha) i dugovanja (duga; ili: globe, gubitka)." Pa je rekao njemu (jedan) govornik (tj. neko): "Ala mnogo tražiš utočišta od

dugovanja!" (Doslovno: "Šta je umnožilo to što tražiš utočišta od dugovanja!") Pa je rekao (tj. odgovorio tome govorniku Muhamed a.s.): "Zaista čovjek kada se zadužio, pričao je pa je lagao, i obećao je pa je učinio suprotno (obećanju koje je dao)." (To znači: Čovjek kada se zaduži pa ne može da plati duga, priča (razna izvinjenja) pa i slaže, i obeća da će platiti u taj i taj dan pa ne ispuni obećanja - a to su sve grijesi koje je prouzrokovao dug.). A od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Urvete da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla: "Čula sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) traži utočišta u svojoj molitvi (da ga Allah sačuva) od iskušenja Lažova (Antikrista, Dedžala)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, rekao je: pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, od Ebul-Hajra, od Abdullaha, sina Amra, od Ebu Bekjra Sidika (Mnogoistinitoga), bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (rekao mu je):

"Pouči me (neku) molbu (što) ću moliti s njom (Allaha) u mojoj (svojoj) molitvi." Rekao je: "Reci: "Bože moj, zaista ja sam učinio nepravdu mojoj osobi (tj. sam sebi) mnogobrojnom nepravdom (opteretivši se grijesima), a neće opraštati grijeha (niko) osim Ti, pa oprosti mi opraštanjem od (velikoga opraštanja što postoji) kod Tebe, i smiluj se meni, zaista Ti, Ti si (veliki) opraštač, milostivi."

GLAVA

(onoga) što se izabire (bira, sebi) od molbe poslije "očitovanja", a nije dužnost.

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jahja od Ameša, rekao je: pričao mi je Šekik od Abdullaha, rekao je:

Bili smo, kada smo bili sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u molitvi, (bili smo) govorili (tj. govorili smo): "Mir (ili: Spas) na Allaha (ili: Pozdrav na Allaha) od Njegovih robova! Mir (ili: Spas, Pozdrav) na omsicu i omsicu (tog-i-tog i tog-i-tog)!" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne govorite: "Mir (Spas, Pozdrav) na Allaha!", jer zaista Allah je mir (spas, tj. On daje mir, spas i zdravlje - sve je to od Njega), ali (tj. nego) recite: "Pozdravi su Allahovi, i molitve i lijepa djela. Mir na tebe, o Vjerovijesniče, i milost Allaha i Njegovi blagoslovi! Mir na nas i na robove Allaha, dobre (tj. i na dobre robove Allaha)!" Pa zaista vi kada ste rekli (to), pogodilo je svakog roba u nebu, ili između neba i zemlje. "Svjedočim da nema božanstva osim Allaha, i svjedočim da je Muhamed Njegov rob i Njegov poslanik (doslovno: rob Njega i poslanik Njega)." Zatim izabere (sebi klanjač) od molbe najdivniju (od) nje k njemu (tj. od svih načina molbe onu molbu koja se njemu čini najljepša, koja ga najviše zadivljuje), pa moli (tom molbom Uzvišenoga Allaha poslije "očitovanja", poslije "Ettehijjatu....").

GLAVA

(onoga) ko nije potrao (tj. obrisao) svoga čela i svoga nosa (u molitvi, za vrijeme molitve nego je to odgodio) dok je klanjao (završio molitvu, da onda obriše).

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Vidio sam Humejdiju (da) dokazuje sa ovim (tj. slijedećim) hadisom da neće brisati (potirati, otirati klanjač) čelo (lice) u molitvi.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Hišam od Jahja-a, od Ebu Selemeta, rekao je: pitao sam Ebu Seida Hudriju (o Noći određenja - Lejletul-Kadra) pa je rekao:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) ničiči (čini sedždu) u vodi i blatu, vidio sam čak trag blata u (ili: na) njegovom čelu (licu).

GLAVA

pozdravljanja (na kraju molitve u znak da je molitva završena).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, rekao je: pričao nam je Zuhrija od Hinde, kćeri Harisa, da je Umu Selema, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ovakoga, slijedećega postupka) kada je pozdravio (na završetku molitve): ustale su žene kada je izvršio svoje pozdravljanje (kada je završio molitvu), a (on) je ostao (zadržao se) lagano (tj. malo) prije (nego je htio) da ustane (i da ode). Rekao je Ibnu Šihab: Pa pokazuje mi se (tj. Pa čini mi se) - a Allah je znaniji (tj. a Allah najbolje zna kako je u stvari) - da je njegovo ostajanje (kratko zadržavanje bilo) zbog (toga) da prođu (da izađu) žene prije (nego) da ih stigne (onaj) ko je otišao (odmah sa molitve) od naroda (tj. od ljudi).

(O pozdravljanju na završetku molitve mezhebi - islamske pravne škole su zauzele razna stanovišta. Neće se ovdje iznositi ta stanovišta.)

GLAVA:

Pozdraviće (klanjač koji zajednički klanja) kada pozdravi vođa.

A bio je Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), (stanovišta da) voli (tj. voljaše, volio je slijedeći postupak): kada je pozdravio vođa, da pozdravi (i onaj) ko je ozadi (iza) njega (ozadi, ozada vođe).

(Veli se da i ovo stanovište Ibnu Umera r.a. također znači da pozdravljanje predvođenog treba da je istovremeno sa pozdravljanjem vođe.)

PRIČAO NAM JE Hiban, sin Musa-a, rekao je: izvijestio nas je Abdullah, rekao je: izvijestio nas je Ma'mer od Zuhrije, od Mahmuda, sina Rebi'a, od 'Itbana, rekao je:

Klanjali smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa smo pozdravili (pri završetku molitve) kada je pozdravio (pri završetku molitve).

GLAVA

(onoga) ko nije odvratio pozdrav vođi i zadovoljio se sa pozdravljanjem (radi izlaska iz) molitve.

(Jedna grupa Malikjija zastupa stanovište da između dva pozdrava koji se čine u znak izlaska iz, sa molitve treba učiniti još jedan pozdrav, treći pozdrav koji je odgovor na prvi pozdrav vođe.)

PRIČAO NAM JE Abdan, rekao je: izvijestio nas je Abdullah, rekao je: izvijestio nas je Ma'mer od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Mahmud, sin Rebi'a, i tvrdio je da je on razumio (razumjevao, shvatao) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i razumio je izbacivanje (vode iz usta, prskanje iz usta što) ga je izbacio (prskao iz usta Muhamed a.s. stavivši prije toga vodu u usta) iz kove (što) je bila u njihovoj kući.

(Mahmud je tada bio dječak, ali ipak toliko odrastao da je to razumio i zapamtio.)

Rekao je (Mahmud ili Zuhrija): Čuo sam Itbana, sina Malikja, Ensariju, zatim jednoga (od) Salimovića, rekao je:

Klanjavah (Klanjao sam) svome narodu Salimovićima, pa sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao: "Zaista ja sam zanijekao svoj vid (tj. izgubio sam ga, oslabio mi je vid), a zaista bujice rastavljaju između mene i između bogomolje moga naroda (tj. rastavljaju mene i bogomolju moga naroda), pa zaista (bi) volio (želio bi) da si ti došao pa (da) si klanjao u mojoj kući (ili: sobi na jednom) mjestu (da) ga uzmem (za) bogomolju. Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Učiniću to ako htio Allah (ako Bog da)." Pa je jutrom došao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekjr sa njim poslije što se (tj. pošto se) učvrstio (ojačao) dan. Pa je tražio dozvolu (da uniđe, uđe u kuću) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam dozvolio njemu. Pa nije sjeo (bio) dok je rekao: "Gdje voliš da klanjam (u prostoru) od tvoje kuće?" Pa je dao znak (pokazao) k njemu (na dio) od mjesta koje je volio da klanja (Muhamed a.s.) u njemu. Pa je stao, pa smo se poredali ozadi (iza) njega, zatim je pozdravio (na svršetku molitve Muhamed a.s.) i pozdravili smo kada je pozdravio (na završetku molitve).

GLAVA

spominjanja (Uzvišenog Boga) poslije molitve.

(Pod spominjanjem se misli na izgovaranje izvjesnih sastava u kojima se spominje, hvali i veliča Uzvišeni Allah. Ti sastavi nisu poslije molitve obavezni da se izgovaraju, ali ih je vrijedno izgovarati, ili, kako se to rekne, učiti. Slijedeći hadisi će to objasniti.)

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, rekao je: pričao nam je Abdurezak, rekao je: izvijestio nas Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio me Amr da je Ebu Ma'bed, slobodnjak Ibnu Abasa, izvijestio njega da je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, izvijestio njega da je podizanje glasa sa spominjanjem - kada odlaze ljudi od propisane (obavezne, fard molitve) - bilo na vremenu (tj. za vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A rekao je Ibnu Abas: "Znadijah (tj. Bijah znao, znao bi) kada su odlazili (sa molitve) s time (tj. po tome glasnom spominjanju) kada sam ga čuo.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao nam je Amr, rekao je: izvijestio me Ebu Mabed od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Prepoznavah završavanje (svršetak) molitve Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sa veličanjem (tj. po glasnom izgovaranju "Allahu ekjber"). Rekao je Alija: pričao nam je Sufjan od Amra, rekao je: bio je Ebu Mabed najiskreniji (ili: najistinitiji od) slobodnjaka Ibnu Abasa, rekao je Alija: A njegovo ime je Nafiz (tj. Ebu Mabedu je ime Nafiz).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Bekjra, rekao je: pričao nam je Mu'temir od Ubejdulaha, od Sumeja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

Došli su siromašni k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli: "Odoše stanovnici mnogobrojnoga imanja sa najvišim stepenima i trajnim uživanjem (tj. Odvedoše, odnesoše oni koji imaju mnogo imanja, bogati, imućni ljudi najviše stepene i vječno uživanje u raju jer) klanjaju kao što klanjamo (i mi), i poste kao što postimo (i mi), i za njih (postoji, tj. i oni imaju povrh toga još) višak (pretek) imanja (imetaka, materijalnih dobara što) hodočaste s njima (pomoću njih), i obavljaju umru (skraćeno neobavezno hodočašće), i bore se i milodare (tj. i daju milostinju). Rekao je: "Zar nećete (da) vam pričam (tj. da vam reknem, kažem) o (onome) što (je toliko vrijedno) ako uzmete (da to činite), stići ćete (onoga) ko vas je prestigao, i nije vas stigao (tj. neće vas stići - ovdje perfekat u cijelom hadisu na mnogo mjesta ima značenje futura -) nijedan (tj. niko) poslije vas, i bićete najbolji ko ste vi između njegovih dvojih leđa (tj. bićete najbolji između njih - niko neće biti kao vi) osim (onoga) ko je radio slično njemu (vašem postupku, a taj postupak se sastoji u tome da) slavite, i hvalite i veličate (Allaha) ozadi (iza) svake molitve (po) trideset i tri (puta)." Pa smo se prepirali između nas (tj. Pa je nastala nesloga, razdor između nas), pa je rekao neki (od) nas: slavićemo trideset i tri (puta), i hvalićemo trideset i tri (puta) i veličaćemo trideset i četiri (puta). Pa sam se vratio k njemu pa je rekao: "Govorićeš (Reći ćeš): "Slava Allahu!", i: "Hvala Allahu!", i: "Allah je veći (od svakog i svega)!", (tako) da bude od

njih, svake (od) njih (ili: svih njih, tih riječi, izreka) trideset i tri (puta izgovoreno)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, rekao je: pričao nam je Sufjan od Abdul-Melikja, sina Umejra, od Verada, pisara Mugireta, sina Šubeta, rekao je:

Diktirao (Izdiktirao) je meni Mugirete, sin Šubeta, u pismo (koje je pisao) k Muaviji da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izgovaraše u zadnjici (na kraju, tj. poslije) svake propisane molitve (poslije farda, ovo): "Nema božanstva osim Allaha, samoga Njega, nema druga Njemu, Njemu je vlast i Njemu je hvala, i On je na svaku stvar moćan. Bože moj, nema sprečavača (tj. nema onoga ko će spriječiti, ko će staviti zapreku) za (ono) što si darovao, a ni darovatelja za (ono) što si spriječio, i neće koristiti vlasniku udjela od (tj. kod) Tebe udio (a to znači: i neće koristiti bogatome kod Tebe njegovo bogatstvo nego samo njegova dobra djela ako ih bude imao)." A rekao je Šubete od Abdul-Melikja (isto u vezi) sa ovim; i od Hakjema, od Kasima, sina Muhajmireta, od Verada (je Šubete pričao isto u vezi) sa ovim. A rekao je Hasen: Udio je bogatstvo (tj. riječ "dželdun - udio u sreći i dobru", znači ovdje bogatstvo).

GLAVA:

Okrenuće se vođa ljudima kada je pozdravio (u znak svršetka molitve).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Džerir, sin Hazima, rekao je: pričao nam je Ebu Redža' od Semureta, sina Džundeba, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je klanjao (neku) molitvu, (bio bi) se okrenuo (okrenuo bi se) nama sa svojim licem. (Kada je klanjao, tj. kada je završio klanjanje).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Saliha, sina Kjesana, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta sina Mes'uda, od Zejda, sina Halida, Džuhenije da je on rekao:

Klanjao je nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, molitvu jutra (sabaha) u (mjestu) Hudejbiji na tragu neba (tj. poslije kiše s neba koja) je bila (tj. padala u jednom dijelu) od noći. Pa pošto je otišao sa molitve (završio molitvu), okrenuo se ljudima pa je rekao: "Da li znate šta je to rekao vaš Gospod?" Rekli su: "Allah i Njegov poslanik su znaniji." Rekao je: "Osvanuo je (dio) od Mojih robova (što je) vjernik u Mene (vjeruje Mene) i (dio što je) nevjernik (dio koji su nevjernici). Pa što se tiče (onoga) ko je rekao: "Okišili smo se (tj. dala nam se kiša) sa dobrotom Allaha i Njegovom milošću, pa taj je vjernik u Mene, a nevjernik (tj. a ne vjeruje) u zvijezdu. A što se tiče (onoga) ko je rekao (dobili smo kišu) sa zvijezdom ovakvom i ovakvom (ili: sa padanjem na zapadu i podizanjem, rađanjem na istoku zvijezde ovakve i ovakve), pa taj je nevjernik (tj. on ne vjeruje) u Mene, a vjernik je (a vjeruje) u zvijezdu.

PRIČAO NAM JE Abdullah, čuo je Jezida, rekao je: izvijestio nas je Humejd od Enesa, rekao je:

Odgodio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, molitvu jedne noći do pola noći, zatim je izašao nama, pa pošto je klanjao, okrenuo se na nas (tj. nama) sa svojim licem pa je rekao: "Zaista ljudi su već klanjali i zaspali, a zaista vi ste neprestano u molitvi dok ste iščekivali molitvu."

GLAVA

ostanka (boravka) vođe u njegovom klanjalištu (mjestu gdje je klanjao) poslije pozdrava (pri završetku molitve, poslije predaje selama).

A rekao je nama Adem: pričao nam je Šubete od Ejuba, od Nafi'a, rekao je: Bio je Ibnu Umer (običaja da) klanja u (ili: na) svome mjestu koje je (bilo to mjesto što je) klanjao u njemu naređenu (obaveznu molitvu, fard), a činio ga je (i) Kasim. A spominje se od Ebu Hurejreta (govor što) ga je podigao (tj. pripisao Vjerovijesniku a.s., a u kojem se kaže da): Neće dragovoljno (klanjati, tj. neće klanjati neobavezne molitve) vođa u svome mjestu (tj. na onome mjestu gdje je stajao kada je klanjao kao vođa obaveznu molitvu). A nije ispravno (tj. A nije pouzdano ovo što se spominje od Ebu Hurejreta da je rekao Muhamed a.s.).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, rekao je: pričao nam je Zuhrija od Hinde, kćeri Harisa, od Umu Seleme da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja), kada je pozdravio (predao selam), (da) ostane u (tj. na) svome mjestu lagano (tj. malo). Rekao je Ibnu Šihab: Pa pokazuje nam se (tj. mislimo, čini nam se) - a Allah je znaniji - zato da prođe (da izađe ona) ko odlazi od žena (tj. dok žene ne iziđu). A rekao je Ibnu Ebu Merjeme: izvijestio nas je Nafi', sin Jezida, rekao je: izvijestio me Džafer, sin Rebi'ata, da je Ibnu Šihab pisao k njemu, rekao je: pričala mi je Hinda, kći Harisa, Firasija od Umu Seleme, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a bila je od njezinih drugarica, rekla je:

Pozdravljaše (Muhamed a.s. na završetku molitve) pa odu žene pa uniđu, uđu (u) njihove (tj. svoje) kuće (ili: sobe) prije (nego) da ode poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. A rekao je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba: izvijestila me Hinda Firasija. A rekao je Usman, sin Umera: izvijestio nas je Junus od Zuhrije: pričala mi je Hinda Firasija (Firasović). A rekao je Zubejdija: izvijestio me Zuhrija da je Hinda, kći Harisa, Kurejšija (Kurejšević) izvijestila njega, a bila je pod Ma'bedom (tj. a bila je žena Mabeda), sina Mikdada, a on je saveznik Zuhrovića, a ulažaše (a ulazila je Hinda) na (razgovor) ženama Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A rekao je Šuajb od Zuhrije: pričala mi je Hinda Kurejšija. A rekao je Ibnu Ebu Atik od Zuhrije, od Hinde Firasije. A rekao je Lejs: pričao mi je Jahja, sin Seida, pričao mu je od Ibnu Šihaba, od (jedne) žene od (plemena) Kurejša, pričala mu je od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Ovim je Buharija pokazao da postoje suprotna pričanja u odnosu na pleme Hinde: jedni kažu iz plemena Benu Firas, a drugi vele iz Kurejša. Treći tvrde da nema u tome suprotnosti jer su Firasovići od Kjinaneta, a Kjinanete obuhvata i pleme Kurejš. Ima još nekih tumačenja u vezi ovoga koja se neće ovdje iznositi.)

GLAVA

(onoga) ko je klanjao sa ljudima, pa se sjetio (neke svoje) potrebe pa se zakoračao (preko, između) njih (tj. prošao je između njih dok oni još sjede i otišao je čim je selam predao, čim je pozdravio na završetku molitve ne ostajući nimalo na onom mjestu gdje je klanjao).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejda, rekao je: pričao nam je Isa, sin Junusa, od Amra, sina Seida, rekao je: izvijestio me Ibnu Ebu Mulejkjete od Ukbeta, rekao je:

Klanjao sam iza Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u Medini popodnev (ikjindiju), pa (je) pozdravio (predao selam), zatim je ustao žureći, pa se zakoračao (tj. gazio je, prolazio je preko) vratova ljudi k (jednoj, nekoj od) soba svojih žena. Pa su se uplašili ljudi od njegove žurbe (žurenja, hitnje). Pa je izašao na (razgovor) njima, pa je vidio da su se oni čudili od (tj. zbog) njegove žurbe pa je rekao: "Sjetio sam se (jedne) stvari od zlata (da je, ili: što je) kod nas (koja je donešena da se podijeli kao milostinja), pa sam mrzio da me zadržava (tj. zaokuplja moju misao) pa sam naredio (zapovjedio da se pobrinu) sa njezinim dijeljenjem (tj. da je podijele, daruju kome bilo).

GLAVA

zasukivanja (tj. okrećanja) i odlaženja (odlaska preko prostora) od desne i lijeve (strane).

A bio je Enes (običaja da) se zasukiva (okreće) na svoju desnu i svoju lijevu (stranu pri odlaženju sa molitve), i kudi (tj. i da kudi, kudijaše onoga, kudio bi onoga) ko (sebi) istražuje, ili ko upravlja (hotimično) zasukivanje (samo) na svoju des
nu (stranu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šubete od Sulejmana, od Umareta, sina Umejra, od Esveda, rekao je: rekao je Abdullah (sin Mesuda):

"Neka ne učini jedan (od) vas satani (đavolu nijednu) stvar (tj. ništa) od svoje molitve (pa ni toliko da) vidi (tj. da misli, zamisli sebi) da je dužnost na njega da neće otići (tj. da ne odlazi sa molitve na drugu stranu) osim na svoju desnu (stranu, tj. đavolja je misao da se mora otići samo desnom stranom, da se ne treba nikad udaljiti sa molitve lijevom stranom). Zaista već sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, mnogo (puta) odlazi na svoju lijevu (stranu)."

GLAVA

(onoga) što je došlo o (jedenju) prisnoga (nekuhanog) bijeloga luka i crvenoga luka i praziluka (poriluka, prase?), i (što je došlo o) govoru Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko je jeo bijeloga luka (češnjaka) i crvenoga luka od gladi (zbog gladi) ili (zbog nečega drugog) osim nje (gladi), pa neka se ne približuje (približava) nipošto našoj bogomolji."

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao mi je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao u vojni (borbi oko Hajbera:

"Ko je jeo od ove stabljike (ili: ševarike), misli (na) bijeli luk, pa neka se ne približuje (približava) nipošto našoj bogomolji (našem mjestu ničičenja - mjestu gdje obavljamo sedždu, tj. zajedničku molitvu)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, rekao je: pričao nam je Ebu Asim, rekao je: izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio me Ata', rekao je: čuo sam Džabira, sina Abdullaha, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:
"Ko je jeo od ove stabljike, hoće (da kaže) bijeloga luka, pa neće navaljivati (neće dolaziti, neka ne dolazi) nama u naše bogomolje." Rekao sam: "Šta misli s njim (tj. koji: prijesan ili kuhan)?" Rekao je: "Ne pokazuje mi ga se (tj. ne mislim ga da) misli (na drugi) osim prijesni (od) njega." A rekao je Mahled, sin Jezida, od Džurejdža: ".... osim smrdenje (od) njega."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ufejra, rekao je: pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba, tvrdio je Ata' da je Džabir, sin Abdullaha, tvrdio da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko je jeo bijeli luk ili crveni luk, pa neka se povuče (odstrani od) nas; ili je rekao: pa neka se povuče (odstrani od) naše bogomolje, i neka sjedi u svojoj kući." I (pričao nam je Seid, sin Ufejra, sa navedenim senedom) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio u prilici da) se donio njemu lonac (i) u njemu (mnogo) zeleni od povrća, pa je našao (tj. osjetio) njemu (tj. da ono ima ružan) miris (doslovno: vjetar, a to znači miris), pa je pitao, pa se izvijestio o (onome) šta je u njemu (tj. u loncu, ili: u zeleni) od povrća, pa je rekao: "Približite (primaknite, podajte, dajte) ga k nekom (od) njegovih drugova (što) je bio sa njim." Pa pošto ga je vidio (tj. pošto je Muhamed a.s. vidio toga svoga druga da) je mrzio njegovo jedenje (jedenje toga povrća), rekao je: "Jedi (a ne gledaj na to što ja nisam htio da to jedem), jer zaista ja se sašaptavam (sa onim) ko (je taj što) se ti ne sašaptavaš (sa njim, tj. ja tajno zaista razgovaram sa kime ti ne razgovaraš u tajnosti, pa ne volim da mi usta zaudaraju poslije toga povrća)." A rekao je Ahmed, sin Saliha, od Ibnu Vehba: Donio mu se mjesec (uštap), rekao je Ibnu Vehb: misli (pod izrazom mjesec na) tanjir (i) u njemu (skuhane) zeleni. A nije spomenuo Lejs i Ebu Safvan (pričajući njih dva) od Junusa priče lonca (priče o loncu), pa neću znati (tj. pa ne

znam da li) je on (lonac, tj. ta priča o loncu) od govora Zuhrije (umetnuta, ubacita, ubačena), ili je u hadisu (već navedenom, to spomenuto).

(Iz svega ovoga se vidi da se navedeni hadis priča na dva načina. Po jednom pričanju se kaže da je Muhamedu a.s. donesen lonac, a po drugom pričanju donesen je mjesec, a to znači tanjir. Veli se da se tanjir naziva izrazom mjesec jer je tanjir bio okrugao kao mjesec o uštapu, pun mjesec.)

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, rekao je: pričao nam je Abdul-Varis od Abdul-Aziza, rekao je: pitao je (jedan) čovjek Enesa:

"Šta si čuo od vjerovijesnika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da je rekao) o bijelom luku?" Pa je rekao: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko je jeo od ove stabljike, pa neka se ne približuje (približava) nipošto nama, i neka ne klanja nipošto sa nama."

GLAVA

čišćenja (za molitvu) djece, i kada treba (i kada je dužnost) na njih kupanje i očišćenje (tj. da se očiste običnim propisanim čišćenjem za molitvu - abdestom); i (GLAVA) njihovog prisustvovanja skupini (tj. zajedničkoj molitvi), i dvama (godišnjim) praznicima i sahranama (pokopima umrlih); i (GLAVA) njihovih redova (u molitvi).

PRIČAO NAM JE Ibnul-Musena, rekao je: pričao mi je Gunder, rekao je: pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Sulejmana Šejbaniju, rekao je: čuo sam Ša'biju, rekao je: izvijestio me (onaj) ko je prošao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pokraj odbačenog (tj. osamljenog) groba, pa ih je predvodio (u molitvi za pokopanoga u tom grobu), i poredali su se na njemu (tj. ozadi, iza njega). Pa sam rekao: "O Ebu Amre, ko ti je pričao (to)?" Pa je rekao: "Ibnu Abas."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Safvan, sin Sulejma, od Ata'-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kupanje petkom je dužnost na svakog zrelog (polno koji ima sposobnost polucije)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, rekao je: izvijestio nas je Sufjan od Amra, rekao je: izvijestio me Kjurejb od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao je:

Prenoćio sam kod moje (tj. svoje) tetke (po majci) Mejmune (jedne) noći, pa je zaspao (spavao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa pošto je bio u nekom (dijelu) noći, ustao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa se očistio (vodom - abdestio) iz obješenog mijeha laganim (lakim) čišćenjem. Olakšava ga (to čišćenje) - je Amr, i umanjuje ga vrlo (jako, tj. prikazivao ga je vrlo laganim i malim). Zatim je ustao (tj.

počeo je da) klanja (Muhamed a.s., ovo sada opet priča Ibnu Abas), pa sam ustao pa sam se očistio načinom (istim načinom) onako kao što se očistio (on s njim, a Ibnu Abbas je tada bio dijete). Zatim sam došao pa sam stao (na prostor) od njegove lijeve (strane, tj. na njegovu lijevu stranu), pa me okrenuo (premjestio) na svoju desnu (stranu), zatim je klanjao šta je htio Allah. Zatim je legao (na stranu, a ne na leđa niti potrbuške), pa je zaspao (tako da) je čak puhao (na usta). Pa mu je došao dozivač (na molitvu - mujezin) doziva, poziva (tj. objavljuje) mu za molitvu (zore - sabaha), pa (je) ustao sa njim k molitvi, pa je klanjao, a nije se (nanovo) očistio (nije uzimao ponovo abdest). Rekli smo Amru (to kaže Sufjan): Zaista (neki) ljudi govore: Zaista Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (posjedovaše takvo svojstvo da) spava njegovo oko, a neće spavati (tj. a ne spava ni tada) njegovo srce (tj. prisebnost, budnost). Rekao je Amr: Čuo sam Ubejda, sina Umejra, (da) govori: "Zaista san (snoviđenje) vjerovijesnika je objava." Zatim je pročitao (napamet, proučio dio odlomka Kur'ana): ".... zaista ja vidim u spavanju da ja koljem tebe.....".

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malikj od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, Malikja, da je njegova nena (baka - majčina ili očeva mati) Mulejkjeta pozvala poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zbog jela (tj. na jelo što) ga je načinila (spravila), pa je jeo od njega pa je rekao:

"Ustanite pa da klanjam sa vama." Pa sam ustao k (jednoj) hasuri (prostirci od rogozine što) je već vrlo pocrnila od duljine (trajanja vremena) što se ostajalo (tj. sjedilo na njoj), pa sam je poprskao sa vodom, pa (je) stao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i (ili: a) siroče sa mnom, a starica iza nas, pa je klanjao sa nama dva naklona (rekjata).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), da je on rekao:

Došao sam jašući na magarcu (ženskog pola), magarici, a ja sam tada (u dobu života da) sam se već približio zrelosti (polne, sposobnosti polucije), a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u času moga dolaska) klanja sa ljudima u (tj. na mjestu) Mini k (nečemu drugom okrenut) osim zida, pa sam prošao ispred nekog (dijela) reda (klanjača), pa sam odsjeo (sjašio, sjahao), pa sam poslao magaricu (da) uživa (da pase) i unišao sam u red, pa to nije osudio meni nijedan (od prisutnih).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Urvete, sin Zubejra, da je Aiša rekla:

Unišao (Ušao) je (sa večernjom molitvom - jacijom) u tminu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. A rekao je Ajaš: pričao nam je Abdul-Ala, rekao je: pričao nam je Mamer od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je: Unišao je u tminu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u večernjoj molitvi (jaciji, toliko da) je čak dozvao njega Umer (tj. da mu je čak doviknuo Umer): "Već spavaju

žene i djeca." (Ovo je dokaz da se i djeca treba da bave molitvom i prije doba zrelosti.) Pa je izašao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Zaista ono (stvar je takva da) nije nijedan od stanovnika zemlje (u takvom položaju da) klanja ovu molitvu osim vas." A nije bio nijedan (čovjek) tada (da) klanja (nije klanjao) osim stanovnika Medine.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, rekao je: pričao nam je Jahja, rekao je: pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Abdurahman, sin Abisa, (rekao je:) čuo sam Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (s njima, da) je rekao njemu (tj. pitao ga je jedan) čovjek:

"Prisustvovao (li) si (ti, tj. Jesi li ti prisustvovao) izlaženju (izlasku na mjesto gdje se klanjao bajram) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio?" Rekao je: "Da, a da nije moga mjesta od njega (tj. da mu nisam bliži rođak, stričević), ne bi mu prisustvovao, misli (na zapreku, smetnju izlaženju) od njegove malenosti (tj. zbog toga što je bio malen, ne bi izašao da nije bio bliži rođak Muhameda a.s.)." Došao je (Muhamed a.s., kaže Ibnu Abas) brdu (ili: svjetioniku, ili: zastavi, ili: znaku) koje je kod kuće Kjesira, sina Salta, zatim je govorio (predikovao), zatim je prišao ženama, pa ih je savjetovao, i opominjao ih je i zapovjedio im je da daju milostinju. Pa je počela žena (da) pada sa svojom rukom k svome prstenu (i) baca u odjeću (haljinku) Bilala (dakle žene su davale nakit i stavljale su ga u haljinku mujezina Bilala). Zatim je prišao (došao) on i Bilal kući.

GLAVA

izlaženja (izlaska) žena k bogomoljama u (ili po) noći i pomrčini (zore, osvita, tj. i u pomrčini na kraju noći pred samu zoru).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Urvete, sin Zubejra, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

Unišao je u tminu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa (molitvom) tmine (jacije, toliko) čak (da) ga je dozivao (dozvao) Umer: "Zaspale su žene i djeca!" Pa je izašao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Ne iščekuje nju (ovu molitvu) nijedan osim vas od stanovnika zemlje." A nije se klanjalo tada (nigdje) osim u Medini. A klanjavaše (A klanjali su oni) molitvu tmine (jacije) u (vremenu) što je između (časa) da zađe (na nebu večernja) rumen (pa) do prve trećine noći.

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Hanzaleta, od Salima, sina Abdullaha, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada su zatražile (tj. Kada zatraže) dozvolu (od) vas vaše žene (da idu) u (ili: po) noći k bogomolji, pa dozvolite im." Slijedio ga (Ubejdulaha) je Šubete od Ameša, od Mudžahida, od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, rekao je: pričao nam je Usman, sin Umera, rekao je: izvijestio nas je Junus od Zuhrije, rekao je: pričala mi je Hinda, kći Harisa, da je Umu Selema, žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestila nju da su žene u vrijeme poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bile, kada su pozdravile (na kraju) propisane (molitve, predale selam), ustale bi (tj. bile bi ustale odlazeći), a ustrajao je (tj. sjedio je na svome mjestu još) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i (onaj) ko je klanjao (sa njim) od ljudi koliko je htio Allah (da sjede), pa kada je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ustali su (onda i) ljudi.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja - H - , a pričao nam je Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Jahja-a, sina Seida, od Amrete, kćeri Abdurahmana, od Aiše, rekla je:

Zaista bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) svakako klanja jutarnju molitvu (sabah), pa odlaze žene obuhvaćene (pokrivene) sa svojim platnima (ogrtačima od vune), ne prepoznaju se od pomrčine (rane zore).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Miskjina, rekao je: pričao nam je Bišr, rekao je: izvijestio nas je Evzaija, rekao je: pričao mi je Jahja, sin Ebu Kjesira, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, Ensarije od njegova oca (Ebu Katadeta), rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ja svakako ustanem k molitvi, a ja hoću da oduljim (čitanje, učenje) u njoj, pa čujem plač djeteta pa pređem, (tj. pa se odlučim na skraćivanje čitanja, učenja) u mojoj (tj. svojoj) molitvi (zbog) izbjegavanja (tj. ne želeći) da oteščavam (da otežam) njegovoj majci (da dotužim njegovoj majci)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malikj od Jahja-a, sina Seida, od Amrete, kćeri Abdurahmana, do Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je (Aiša):

"Da je stigao (tj. Da je doživio da vidi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, šta su proizvele žene (tj. šta su počele da čine, ili: kako su počele da čine neke nove ružne postupke koje prije nisu činile), zaista bi im spriječio (da ulaze u bogomolje) kao što su se spriječile žene Israelićana, Israelćana (da ulaze u bogomolje)." Rekao sam Amreti: "A zar su se spriječile." Rekla je: "Da."

GLAVA

molitve žena ozadi (ozada, iza) ljudi.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Zuhrije, od Hinde, kćeri Harisa, od Umu Selemete, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je pozdravio (predao selam), ustale bi žene kada je (završavao) svoje pozdravljanje, a (on je bio običaja da) ostaje (da se zadrži) u (ili: na) svome mjestu lako (tj. malo) prije (nego) da ustane (i da ode). Rekao je (Zuhrija): "Vidimo (tj. Mislimo) - a Allah je znaniji - da je to bilo zbog (toga) da odu žene prije (nego) da stignu (sustignu, tj. pođu, krenu i) ljudi."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Ibnu Ujejnete od Ishaka, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

Klanjao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u kući Umu Sulejme, pa sam stao (ja) i (jedno) siroče ozadi (iza) njega, a Umu Sulejma ozadi (ozada, iza) nas.

GLAVA

brzine odlaženja (odlaska) žena iz jutarnje molitve (sabaha), i (GLAVA) malenkosti (tj. kratkotrajnosti) njihova boravka u bogomolji.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Musa-a, rekao je: pričao nam je Seid, sin Mensura, rekao je: pričao nam je Fulejh od Abdurahmana, sina Kasima, od njegova oca, od Aiše da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, klanjavaše (da je klanjao) jutarnju molitvu (sabah) u pomrčini (zadnjeg dijela noći), pa odlaze one, žene vjernika, neće se prepoznati (tj. ne prepoznaju se) od pomrčine (tj. jer još bude mračno kada je molitva već završena), ili neće prepoznati (ne prepoznaje) neka (od) njih neku.

GLAVA

traženja dozvole žene (tj. ženinog traženja dozvole od) njezinog muža za izlaženje k bogomolji (za izlazak bogomolji).

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, od Mamera, od Zuhrije, od Salima, sina Abdullaha, od njegova oca (Abdullaha, sina Umera), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je zatražila dozvolu (tj. Kada zatraži dozvolu) žena jednog (od) vas (da ode u bogomolju i tome slično), pa neka ju (ili: je) ne sprečava (neka ju ne ometa, neka je ne ometa)."